

Մանուկեան Մարիամ, Շալումեան Եփեմիա, Չմշկեան Գայիանէ, Չալաբեան Ովսաննա, Պօղոսեան Շուշանիկ, Սարգսեան Նատալիա և Ֆիրջանեան Նունէ: Սոցանից դուրս գնացին երեք հոգի՝ Ադոյեան Հռիփսիմէ, Չալաբեան Ովսաննա և Ֆիրջանեան Նունէ:

Տարուայ վերջում այս ուսումնարանում կար 46 հոգի: Հարցաքննութիւններից յետոյ *ստաջին քաժանմունքից* անցան երկրորդ քաժանմունքը առանց վերաքննութեան Բեգիջանեան Եւա, Բոյադջեան Ովսաննա, Գրիգորեան Կատարինէ, Զաքարեան Նունէ, Խոջայեան Քալիա, Շուրալեան Նունէ, Սերովբեան Հռիփսիմէ, Տէր Ալեքսանդրեան Գայիանէ և Քուլայեան Նունէ, իսկ վերաքննութեամբ՝ Մայիլեան Եփեմիա ռուսաց լեզուից, Դիմորեան Վառվառա ռուսաց լեզուից և թուաբանութիւնից: Անպայման մնում են դասարանը՝ Առաքելեան Մարիամ, Աւետիքեան Սրբուհի, Դաթեան Հեղինէ, Իսկանդարեան Աննա, Ղարիբեան Նատալիա, Սահակեան Հռիփսիմէ, Տէր-Թովմասեան Վառվառա, Տէր-Յովհաննիսեան Ֆլօրա: Արձակվում է ուսումնարանից երրորդ տարին միևնոյն դասարանում մնալու համար Բադալեան Նունէ: *Երկրորդ քաժանմունքից* անցնում են երրորդ քաժանմունք՝ Բաժբէութ-Մելիքեան Վառվառա, Եղիգարեան Թագուհի, Երեմեան Նունէ, Ղորղանեան Մարիամ, Մելքումեան Գայիանէ, Յարութիւնեան Արուսեակ, Տէր-Մկրտչեան Եւա և Ֆրանգուլեան Սրբուհի: Վերաքննութեամբ՝ Անանեան Կատարինէ՝ ռուսաց լեզուից, Դադալեան Հռիփսիմէ, Ղազարեան Աննա, Ղուկասեան Եղիսաբէթ և Տէր-Ղազարեան Գայանէ՝ ռուսաց լեզուից և թուաբանութիւնից: Մնում է դասարանը Դաթեան Նունէ: *Երրորդ քաժանմունք* աւարտում են և ստանում են վկայագիր տաս հոգի՝ Անանեան Նատալիա, Աւարեան Նունէ, Դիլանեան Շուշանիկ, Եղիգարեան Կատարինէ, Խոխոբեան Մարիամ, Մալումեան Նատալիա, Շալումեան Եփեմիա, Չմշկեան Գայիանէ, Պօղոսեան Շուշանիկ և Սարգսեան Նատալիա: Մնում է Մանուկեան Մարիամ»¹:

1891 թ. մարտի 31-ին եկեղեցու ուսումնարանի դահլիճում նշանակված է եղել Հայուհյաց Բարեգործական ընկերության անդամների ընդհանուր ժողով, որը սակայն չի կայացել անդամների մեծամասնության բացակայության պատճառով: Այդ համակրելի ընկերությունն իր կարճ ժամանակյա գոյության ընթացքում մեծ ծառայություններ է կատարել հայ իգական սեռի կրթության գործում²:

¹ ՀԱԱ, ֆ. 637, ց. 1, գ. 5, թ. 1-1 շրջ., բնագիր, ձեռագիր:

² «Տարագ», 1891, էջ 179:

1894 թ. մարտի 9-ին թեմի առաջնորդը այցելել է Սուրբ Նշան եկեղեցու ուսումնարան¹:

Ապրիլի 23-ին Սուրբ Նշան եկեղեցու ծխական դպրոցի դահլիճում տեղի է ունեցել Հայուհիների Բարեգործական ընկերության ընդհանուր ժողովը, որին մասնակցել են մոտ 60 անդամուհիներ: Կանոնադրության համաձայն, ժողովը պետք է նախագահեր թեմական առաջնորդը, բայց նա չի կարողացել ներկա լինել, և նիստի նախագահ է ընտրվել տ. Բաբայանը: Նախորդ տարվա հաշիվը հաստատելուց հետո ժողովը քննել և հաստատել է ընթացիկ տարվա նախահաշիվը: Մուտք նախահաշվված է եղել 6.550 ռ., ծախս՝ 6.122 ռ., որից 3.688 ռ.՝ կար ու ձևի դպրոցի համար, 2.424 ռ.՝ Սուրբ Նշան եկեղեցու դպրոցի և այլ մանր ծախսերի համար: Ժամանակը ուշ լինելու պատճառով՝ ընտրությունները հետաձգվել են²:

1895 թ. հունվարի 5-ին օրիորդաց դպրոցում տեղի է ունեցել մանկական հանդես, որն սկսվել է «Տէր, պահեա՛ զԿայսրն» օրհներգով: Այնուհետև բեմ է բարձրացել մի աշակերտուհի և աչքերը հառած հայոց Հայրիկի խորհրդավոր լուսանկարին՝ հիանալի և ազդու կերպով արտասանել է ոտանավոր՝ ձոնված Հայրիկին, ու հանդիսականներից շատերի աչքերից արտասուքի կաթիլներ են ցուլացել: Տպավորությունը կրկնապատկվել է, երբ բեմի ետևից լսվել են «Հայրիկ, Հայրիկ» երգի ներդաշնակ ձայները: Ելույթ է ունեցել երգեցիկ խումբը, որն առանձնակի փայլ է տվել հանդեսին: Հանդեսի վերջում վարժուհիները սուրճով և քաղցրավենիքով հյուրասիրել են հանդիսականներին, իսկ աշակերտուհիներին բաժանել են քաղցրավենիք և ընծաներ: Այնուհետև սկսվել են պարերը. պարել են եվրոպական և ասիական պարեր: Հանդեսը վերջացել է ժամը 1-ին³:

Ապրիլի 7-ին դպրոցի դահլիճում տեղի է ունեցել Հայուհյաց Բարեգործական ընկերության տարեկան ընդհանուր ժողովը: Ընկերությունը 1894 թ. ընթացքում ունեցել է մուտք 21.658 ռ. 65 կ., որից 15.195 ռ. 56 կ. մնացորդ է եղել 1893 թ.: Ժողովում որոշվել է բացել դպրոցի 5-րդ բաժանմունքը⁴:

Մայիսի 14-ին Հայուհյաց Բարեգործական ընկերության վարչության նախաձեռնությամբ եկեղեցում կայացել է ընկերության երջանակահիշատակ բարերարների համար հոգեհանգիստ: Պա-

¹ «Նոր Դար», 1894, 11 մարտի, Հ^մ 42:

² «Մշակ», 1894, 26 ապրիլի, Հ^մ 46:

³ «Նոր Դար», 1895, 14 հունվարի, Հ^մ 8:

⁴ «Մշակ», 1895, 8 ապրիլի, Հ^մ 39:

17 - Թիֆլիսի հայկական եկեղեցիները

տարագին ներկա են եղել ընկերության անդամուհիները, Սուրբ Նշանի օրիորդաց դպրոցի սանուհիները իրենց ուսուցիչներով և ուսուցչուհիներով: Պատարագին երգել է դպրոցի երգեցիկ խումբը՝ Մ. Խաչատրյանի գլխավորությամբ: Հոգեհանգստից հետո տեղի է ունեցել դպրոցի 1894-1895 ուս. տարվա տարեկան հանդեսը: Այս դպրոցի ավագ ուսուցչուհի օր. Նունե Փրիդոնյանը կարդացել է ուսումնական մասի մանրամասն հաշիվը: Նա հիշել է Հայոց Հայրիկի այցելությունը Սուրբ Նշանի դպրոց և նրա բարեմաղթանքները: Այնուհետև կրոնուսույց արժ. հայր Զարդեղյանը խոսել է ուսման նշանակության մասին և նշել, որ անհրաժեշտ է 5-րդ բաժանմունքը բացել, որի համար հարկավոր է նվիրատվություն կատարել և իր կողմից նա մի համեստ գումար է նվիրել: Այնուհետև հայոց լեզվի ուսուցիչ Ս. Սահակյանը դիմելով ավարտող սանուհիներին, հիշեցրել է նրանց պարտականությունները դեպի դպրոցն ու ընտանիքը, և հորդորել, որ զգույշ քայլերով ոտք դնեն կյանքի փշոտ ասպարեզի վրա: Վերջում վարչության ատենապետուհի տ. Ս. Բաբայանը վարչության կողմից խրախուսել է ուսուցիչների եռանդը և աշակերտուհիների աշխատանքը: Շրջանավարտները, որոնք թվով 12 էին, ստացել են իրենց վկայականները և մեկական փառակազմ Ավետարան իբրև նվեր: Հանդեսի վերջում վաճառվել են աշակերտուհիների ձեռագործները¹:

1895 թ. հուլիսի 12-ին մահացել է դպրոցի ավագ ուսուցչուհի Նունե Փրիդոնյանը: Նա երկար ժամանակ ուսուցչուհու պաշտոն է վարել Թիֆլիսի հայոց օրիորդական դպրոցներում:

1895-1896 ուս. տարում դպրոցը ունեցել է 5 բաժանմունք, այսինքն՝ եղել է երկդասյան դպրոց, սակայն հենց նույն 1896-ին էլ երկրորդ անգամ փակվել է:

1905 թ. սեպտեմբերի 25-ին եկեղեցու ծխականները հոգևոր իշխանության կարգադրությամբ կայացրել են ժողով, Գրիգոր քիյ. Շերմազանյանի նախագահությամբ, որտեղ եկեղեցու գավթում գտնվող օրիորդաց դպրոցի համար ընտրվել են երկու հոգաբարձուներ՝ Բարսեղ Ղանդուրալյան և Սարգիս Ծատուրյան, երկու փոխհոգաբարձուներ՝ Կարապետ Գեոնջյան և Մալխաս Գասպարյան:

1907 թ. ապրիլի 26-ին մեծ շուքով նշվել է Հայուհյաց Բարեգործական ընկերության 25-ամյակը:

1907 թ. նշված է, որ Սուրբ Նշանի և Տափի թաղի Սուրբ Գևորգի

¹ «Նոր Դար», 1895, 18 մայիսի, ՀՊՐ 85:

եկեղեցական ծխական օրիորդաց դպրոցը միդասյան է, ունի չորս բաժանմունք: Դասավանդում են 3 ուսուցիչ և 4 վարժուհի: Սովորում են 145 աշակերտուհիներ: Հոգաբարձուներից երկուսը Տափի թաղից են, իսկ մյուսները՝ Սուրբ Նշանից¹:

Հունիսի 4-ին թեմի առաջնորդը առաջադրություն է ուղղել Սուրբ Նշան եկեղեցու ծխական հոգաբարձությանը. «Ի 10-ն ամսոյս ի 11-րդ ժամու առաւօտեան նշանակեալ է ժողով յԱռաջնորդարանիս որպէս շարունակութիւն ժողովոյ կայացելոյ յ3-ն ամսոյս, վասն հոգալոյ գտնտեսական դրութեանց ուսումնարանաց մերոց որք ի քաղաքիս: Արդ, այսու հրաւիրեմք զհոգաբարձութեանդ շնորհ բերել յԱռաջնորդարան ի նշանակեալ ժամու անշուշտ: Յուսամք, զի հոգաբարձութիւնդ ի նկատի առեալ զշահ դպրոցաց մերոց, գայ ի խորհրդակցութիւն ի բարոքել զդրութիւն նոցին»²:

1907 թ. նոյեմբերի սկզբին դպրոցի մանկավարժական խորհուրդը (Վարդանյան, Տեր-Հարությունյան, Խանազադյան, Սայաթնյան, Լազարյան, Ղարաջյան և Աթանասյան) ցավակցություն հայտնելով Խրիմյան Հայրիկի մահվան առթիվ, հեռագիր է ուղղել Սուրբ Էջմիածին՝ Խաչիկ Սամուելյանին. «Սուրբ Նշանի իգական դպրոցի մանկավարժական մարմինը, իր խորին ցաւակցութիւնը յայտնելով Հայրիկի մահվան առիթով, խնդրում է ձեզ մեր լիազօրը լինել թաղման հանդիսին»³:

1907-1908 ուս. տարում Սուրբ Նշան և Քամոյան օրիորդաց դպրոցները բացվել են իրար հետ միացված՝ կոչվելով «Ս. Նշան և Քամոյանց» դպրոց: Միացյալ իգական դպրոցն ունեցել է 145 աշակերտուհի և 7 դասատու: 1908-ին ուսման գործի լավ դրվածքի համար դպրոցը գովասանքի է արժանացել «Նոր դպրոց» ամսագրում: Հոգաբարձուների թվում եղել են նաև Ղ. Աղայանը և Հ. Տեր-Միրաքյանը:

1908 թ. հունվարի 8-ին ներկայացվել են հետևյալ տեղեկությունները Սուրբ Նշան և Քամոյանց Սուրբ Գևորգ եկեղեցիների ծխական դպրոցի մասին. Դպրոցը միդասյան է, օրիորդաց, ունի 7 ուսուցիչ, 145 աշակերտուհի: Դպրոցը կառավարվում է եկեղեցիների արդյունքներով և աշակերտուհիների թոշակներով: Ուսուցիչներն են՝ Գրիգոր Վարդանյան – ավարտել է Տրապիզոնի Ազգային լուսավորչական միջնակարգ դպրոցի 7-րդ դասարանը 1888 թ. (վկայա-

¹ ՀԱԱ, ֆ. 35, ց. 1, գ. 174, թ. 115:

² ՀԱԱ, ֆ. 35, ց. 1, գ. 174, թ. 11:

³ «Մշակ», 1907, 4 նոյեմբերի, Հ^փ 149:

կանը այրվել է), Միքայել սարկավագ Տեր-Հարությունյան – սովորել է Էջմիածնի Ժառանգավորաց դպրոցում 1879 թ., Աշոտ Աթանասյան – ավարտել է Լայպցիգի համալսարանի բնագիտական բաժինը 1894 թ., օր. Վարվառե Սայաթյան – ավարտել է Թիֆլիսի I գիմնազիայի 9-րդ դասարանը 1902 թ., վկայական 8851, տ. Շուշանիկ Խանազադյան – ավարտել է նույն գիմնազիան 1897 թ., վկայական № 336, օր. Վարվառե Լազարյան – ավարտել է Գայանյան դպրոցի 6-րդ դասարանը, վկայական № 54, ունի քաղաքային դպրոցների ցենզ № 550, օր. Եղիսաբեթ Ղարաջյան – ավարտել է Թիֆլիսի արհեստագիտական դպրոցի 5-րդ դասարանը երկու վկայականներով¹:

1911 թ. եղել է 5-ամյա երկդասյան դպրոց:

Ամփոփելով Սուրբ Նշան եկեղեցու օրիորդաց դպրոցի տարեգրությունը, վերջում հարկ ենք համարում ներկայացնել տեղեկություններ ուսուցիչների և աշակերտների մասին, որոնք քաղված են արխիվային գործերից:

1883 թ. – 8 ուսուցիչ², 1884 թ. – 30 աշ. և 7 ուս.³, 1886-87 ուս. տարի – 39 աշ. և 8 ուս.⁴, 1887 թ. – 41 աշ. և 8 ուս.⁵, 1888 թ. – 50 աշ. և 8 ուս.⁶, 1889 թ. – 50 աշ. և 8 ուս.⁷, 1890-91 ուս. տարի – 78 աշ. և 7 ուս.⁸, 1891-92 ուս. տարի – 59 աշ. և 7 ուս.⁹, 1892-93 ուս. տարի – 86 աշ. և 7 ուս.¹⁰, 1895-96 ուս. տարի – 123 աշ. և 10 ուս.¹¹, 1907 թ. – 145 աշ. և 7 ուս.¹², 1908-09 ուս. տարի – 140 աշ. և 8 ուս.¹³:

¹ ՀԱԱ, ֆ. 56, ց. 17, գ. 69, թ. 58:

² ՀԱԱ, ֆ. 56, ց. 10, գ. 357, թ. 59:

³ ՀԱԱ, ֆ. 53, ց. 1, գ. 3998, թ. 20:

⁴ ՀԱԱ, ֆ. 53, ց. 1, գ. 4002, թ. 11-14:

⁵ ՀԱԱ, ֆ. 56, ց. 10, գ. 910, թ. 71:

⁶ ՀԱԱ, ֆ. 53, ց. 1, գ. 4004, թ. 47-48:

⁷ ՀԱԱ, ֆ. 56, ց. 3, գ. 106, թ. 7:

⁸ ՀԱԱ, ֆ. 53, ց. 1, գ. 4015, թ. 146-147:

⁹ ՀԱԱ, ֆ. 56, ց. 3, գ. 252, թ. 9-10:

¹⁰ ՀԱԱ, ֆ. 56, ց. 3, գ. 11, թ. 4-5:

¹¹ ՀԱԱ, ֆ. 35, ց. 1, գ. 98, թ. 9:

¹² ՀԱԱ, ֆ. 35, ց. 1, գ. 314, թ. 18:

¹³ ՀԱԱ, ֆ. 35, ց. 1, գ. 557, թ. 94:

ՍՈՒՐԲ ՆՇԱՆ ԵԿԵՂԵՑՈՒ ՏԻՐԱՑՈՒԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑ

1876 թ. հոգևորականությունը եկեղեցուն կից բացել է նոր դպրոց տիրացուների համար. «...հրամանաւ Նորին Բարձր. Սրբազնութեան Գաբրիէլ արքեպիսկոպոսի բացուել է մի առանձին ուսումնարան տիրացուաց համար Սուրբ Նշան եկեղեցոյ բազումն: Ուսումնարանում ուսանում են մօտ քառասուն տիրացուք»¹:

ՍՈՒՐԲ ՆՇԱՆ ԵԿԵՂԵՑՈՒ ՇԱՐԺԱԿԱՆ ԵՎ ԱՆՇԱՐԺ ԳՈՒՅՔ

1838 թ. մարտի 8-ին կազմվել է «Յուցակ անշարժ և շարժական կայից Սուրբ Նշան եկեղեցոյ Հայոց Տփիսխայ»².

Շարժական կայք նոյն եկեղեցոյ ոսկեայ կամ արծաթի անօթք.

1. Խաչ արծաթի մեծ, որոյ երկայնությունն է հինգ մատնաչափ և երեք կանգնոյ հաւասար ձեռին, յորոց մի երեսն մէջն խաչելութիւն, ի քառաթևս նորա պատկերք աւետարանչաց՝ նշանօք իրեանց. և այլ նմանութիւնք երկթև հրեշտակաց. պատկերքն են ոսկեզօծ, ի ներքոյ խաչին չօքութեմայ գործիք չարչարանաց. ի միւս երեսն մէջն պատկեր տիրամօր ոսկեզօծ ի քառաթևսն վեցթև հրեշտակք մի մի. ի գլուխ կուսին թագ. յոտին ներքոյ գրեալ վրացերէն և հայերէն.

«Յիշատակ յանուն Դավիթ Շանշինովին և իւր ծնողացն 1810 թուին»:

Պատուանդանն միացեալ ընդ խաչին գչերաւ, յորոց վերայ երեք խնծորք են. երկուքն միաչափ, միոյն վերայ գրեալ հանգուցեալ կիւնակցոյն Բարբարէին և կենդանոյն Քալօյին, դստերն Սօփիին, միջին խմծորն է սաղաւարտան՝ յօրինեալ ի չափ գագաթան մարթոյ երկոտասան առաքելոց պատկերօք. բայց փրկչականն որ ի միջի է ոսկեզօծ. ընդ իւրում արծաթ խաչին պնդապէս մածեալ էր խաչին վասն և խնծորքն պատուանդանաւ էր, լի նիւթովք, մնաց անկշռելի:

2. Զոյգ խաչ, համանմանք միմեանց, երկկողի, ոսկեզօծ, բաց ի պատուանդանէն. յորոյ ի մի երեսն խաչելութիւն ձուլածու ի քառաթևս պատկերք կուսից և պատեալք շուրջանակի խլիտովք հրեշտակաց. ի քառանկիւսս ևս երկուստեք գլուխք հրեշտակաց մի մի,

¹ «Մեղու Հայաստանի», 1876, 16 հոկտեմբերի, Հ^մ 40:

² ՀԱԱ, ֆ. 56, ց. 6, գ. 39, թ. 56 շրջ.- 61:

ի միւս երեսն պատկեր տիրամօր թագակիր Յ[իսու]ս ի գիրկն, ի գլուխ խաչին միոյ ունի տեղի ինչ պակասեալ արծաթոյ խնծորոյ պատուանդանին թագաձև յօրինեալ երկոտասան փոքր պատկերօք առաքելոց. յորոց ներքոյ գրեալ է.

«Յիշարական յանուն մղղսի Մէսրովբին և կողակցոյն և որդւոյն Խաչարարին և այլն: ՌՃԿԶ (1717) թուին»:

Ի միոյսոյն վերա գրեալ նոյնաձև.

«Յանուն Շաղինեանց Բաղդասարին, իւր կողակցոյն և այլն: Ի նոյն թուոջ»:

Կշիռ երկուց խաչիցն - 245 մսխալ:

3. Զոյգ խաչք միմեանց համանմանք երկկողի նոյնաձև յօրինեալ որպէս ի վերն. փոքր քան զայնս. յիշատակն անյայտ. միայն խաչելութիւն պակասեալ է և այդ փոքր ինչ արծաթ ի գլխոյն կոյսն. կշիռ - 117:

4. Զոյգ խաչք համանմանք վերնոյն. բայց պատուանդանին խնծորք սոցա ի ձև վեց թև սրովբէից յօրինեալ և պատուանդանն առանց ոսկեջրի. ի միոյն վերայ գրեալ յիշատակն հայերէն.

«Յանուն Բաղդասարին, Բէժանի դուստր Դէտէբօյին, որդոյ Կակայօյին և այլն, ՌՃԾԱ (1702) թուին»:

Եւ ի միւսոյն վերա գրեալ վրաց տառիւք ի հայ բարբառ.

«Յանուն Փէրիխանին, Մարիամին և այլն»:

Կշիռ - 95:

5. Խաչ զոյգ համանմանք միակողի, մինն ոսկեզօծ և միւսն ոչ. երկուքն ևս բեկեալ. միոյն վերա գրեալ լոկ տէր Գրիգոր վրացերէն. և ի միւսոյն վերա.

«Յանուն Քահանայից Բաղդասարին և պրն Դաւթին և մօր Խորիշանին եղբօրն Յարութիւնին և այլն»:

Կշիռ նոցա - 75:

6. Խաչ արծաթի երկկողի գեղեցկաշէն մանր գոյնզգոյն մինաքարիւք զարդարեալ, որպէս և ի քառանկիւնս նորա և ի տեղիս տեղիս մանր զմրուխտ եղութակունք շարեալ և քանի մի մարգարիտք. ի մի երեսն մէջն քանդագործ փայտեայ խաչ փոքր. և միւս երեսն պատկեր մկրտութեան ի նոյն նիւթոյ և ի քառաթևս ատետարանիչք երկուստէք. պատուանդանն ևս նոյնպէս զարդարեալ կիսախնծոր. յիշատակն անյայտ. կշիռն - 58.

7. Խաչ փոքր արծաթի ոսկեզօծ. մէջն յօրինեալ ի քանդակագործ փայտեայ նոյնպէս. պատուանդանն միացեալ ընդ խաչին գչերաւ. յիշատակն անյայտ. կշիռն է - 30.

8. Խաչ արծաթի ոսկեզօծ մեջն բոլորակ. յորոյ մի երեսն խաչելութիւն փոքր ձուլածու շուրջանակի աւետարանչաց պատկերք. և ի միւս երեսն մեջն տիրամօր Յ[իսու]ս ի գիրկն. թևք խաչիս են ապակիք. յորոց երկուքն բեկեալ է. յանկիւնս ճաճանչք արծաթք. պատուանդանն միացեալ ընդ խաչին. ի ծայր որոյ են երկթն հրեշտակք, իսկ խնծորն թագաձև երկոտասան առաքելոց պատկերօք, որպէս ի վերն. յիշատակն անյայտ. ապակեալ կշռեցաւ. կշիռն է - 71.

9. 3 խաչք բեկեալք արծաթք միակողի համանմանք միմեանց. բայց փոքր ինչ տարբերք միայն.

«Յիշատակն Փռլադեանց Գաբրիէլին և ծնողացն, կողակցոյն Մարիամին»,

երկրորդին.

«Ղօրդանեանց Դօդօյին, որդի Գաբրիէլին»,

իսկ երրորդն.

«Մղդսի Աւետիքեանց Խսարինին»,

կշիռն է - 88:

10. Խաչ արծաթի միակողի. ի մի երեսն մեջն խաչելութիւն և ի միւսոյն տիրամօր պատկերք. ի քառաթևս երկուստէք երկթն հրեշտակք մի մի չորս աստի և չորս անտի. պատուանդանն միով խնծորով միացեալ ընդ խաչին գէրաւ. յիշատակն թէպէտ գրեալ էր, բայց անվերծանելի մնաց. կշիռն - 39.

11. Խաչ պարանոցի արծաթի ոսկեզօծ. ի մի երեսն հինգ սուտ ակունք, և ի միւս երեսն գրեալ.

«Ի թուին հայոց ՌՂԲ (1643) շինեցաւ ս[ուր]ք Նշանս բարեխոս Յոհան վարդապետին և ծնողաց նորին Մէլքային, և Մինունդին»:

Կշիռն - 31.

12. Խաչ բոլորակ ոսկեզօծ մեջն աղանակերպ արծաթ. ի բոլորակին գրեալ.

«Յիշատակ յանուն Բաղդինի դուստր Թորագին և այլն, ՌՃԿԴ (1715) թուին»:

Պատուանդանն միացեալ ընդ խաչին գէրաւ, որոյ խնծորն է ի ձև վեց թև սրովբէից. կշիռն է- 35,5:

13. Սկիհ կարի մեծ ոսկեզօծ, իւր մաղզմանաւ, ոռսիաշէն ի մաղզմանին խաչէ Միրզայ Գուրգենին և Միսայէլին և այլն. ՌՄԼԸ (1789) թուին. և ի ներքոյ չիֆթիշի առանց ոսկեջրի ագուցեալ ընդ աւազանն, յորոյ վերայ են չորս պատկերք մինաքարի, տիրունականք. պատուանդանն լայնանիստ, յորոյ վերայ ոսկի սևադայ չորս

պատկերը էն չարչարանաց Տեառն և չորս ևս երկթն հրեշտակք. կշիռն է- 367:

14. Սկիհ արծաթի ոսկեզոծ բաց յաւազանէն և մաղզմանէն, գեղեցկաշէն, բայց բեկեալ. յիշատակն անյայտ. կշիռն է -134:

15. Սկիհ արծաթի անմաղզման. ոսկեզոծ բաց յաւազանէն, ենթորոյ է ագոյց արծաթի չօքուրթմայ՝ նմանութեամբք երկթն հրեշտակաց. պատուանդանն ևս հնաշէն, գեղեցկաձև հօրինեալ և ի տեղիս տեղիս պատկերօք յեզր պատուանդանին գրեալ. *«Յանուն Էզենց Բէժանին և իւր որդի Ստեփանին, Մարտիրոսին և իւր ծնողացն և այլն. ՌՃՀԹ (1730) թուին»:*

Կշիռն է -174:

16. Սկիհ արծաթի իւր մաղզմանաւ ոսկեզոծ բաց յաւազանէն ի նոյն ձև, որպէս ի վերն, բայց փոքր ինչ զանազան ի ներքոյ գրեալ.

«Յիշատակ յանուն Մանգոյին և իւր կողակցոյն և իւր որդի Գէորգին հոգոյ համայ և այլն. թուին ՌՃԿԷ (1718)»:

Կշիռն է մաղզմանաւ -156:

17. Սկիհ սաղայ արծաթի, իւր մաղզմանաւ. բէկբէկեալ և անպիտանացեալ. յիշատակն անյայտ. կշիռն է- 134:

18. Սկիհ արծաթի իւր մաղզմանաւ. մէջ աւազանին ոսկեզոծ պատուանդանն չօքուրթմայ. յեզր որոյ գրեալ վրացերէն.

«Յիշատակ յանուն Սոլաղեանց Բայինդուրի որդի Եսային և այլն»

Կշիռն է -114:

19. Միտոնաշիշ արծաթի աղանաձև ի տեղիս տեղիս ոսկեզոծ. մագիլքն են պղնձի. ի ծայր պատուանդանին ոսկեզոծ երկգլուխ օձ. յիշատակն անյայտ. կշիռն է -144.

20. Միտոնաշիշ արծաթի գմբեթաձև փոքր խաչիւ, պատուանդանն միացեալ գչերաւ, ի ներքոյ ագուցեալ ունի պղինձ ընդ չոքու պատուանդանին, որով և կշռեցաւ ենթ որոյ էին արուրք երեք ոտն. յիշատակն գրեալ վրացերէն.

«Յանուն Շամիրի Բէգլարեանց»:

Կշիռն է -43:

21. Զոյգ արծաթի բուրվառք համանմանք, կաթուղիկաձև և մեծք. առանց պօծոժեաց. յիշատակն անյայտ. կշիռն է- 296:

22. Գոտի կարովի ոսկեթելիւք դեղն կարմիր մախմուր. հնացեալ. յորոյ մէջն էր արծաթ բոլորակ ոսկեզոծ ճաճանչաձև. ի միջի պատկեր փրկչական. շուրջ զորովք են սուտ ակունք շարեալ. յիշա-

տակն անյայտ. ոչ կշռեցաւ. ընդ իւրում յետ կոյս մածեալ երկաթն շատ էր քան զարծրթն.

23. Գոտի արծաթի երկփեղկ չօքուրթմայ, ոսկեզօծ. յիշատակն անյայտ. կշիռն է- 34:

24. Գոտի արծաթի չիֆթիշի. ոսկեզօծ երկփեղկ պիրուզիք զարդարեալ. յիշատակն անյայտ. կշիռն է -44:

25. Զոյգ քոց ի ձև վեց թև սրովբէից շուրջանակի ճաճանչ, յորս են արծաթի պոժոժիք, յիւրաքանչիւրում վեց վեց ի ծայրսն խաչք գչերաւ հաստատեալ. պատուանդանն միացեալ է ընդ քոցին, որոյ երկայնութիւն է թգաչափ.

«Ընծայեալ ի Խարազեանց յերկուց եղբարց հանգոցեալ Յարութիւնէ և Աւերիսէ. 1828 ամի».

կշիռն է- 669:

26. Աւետարան արծաթապատ ոսկեզօծ գեղեցկաշէն. յորոյ մի երեսն է ձուլածու խաչելութիւն, ի քառանկիւնս աւետարանիչք և երկթև հրեշտակք մի մի, ի միւս երեսն մէջն պատկեր փրկչական ձուլածու, միւս պատկերքն նոյնք են միափեղկ հաւասար գրոյն. յորս են չորս պատկերք աւետարանչացք և նմանութիւնք հրեշտակաց մի մի. ի վեր և ի վայր քամակն ևս արծաթապատ, որոյ մի եզր պակասեալ է արծաթն. յիշատակն գրեալ ի վերա.

«Յանսն Օթեանց Բէժոյին և եղբայր Նասդիդին, և իւր ընկեր գորեցի Նասդիդին»:

Գրչեայ էր Աւետարանն: Կշիռն է արծաթոյն -182.

27. Աւետարան փոքր արծաթապատ ոսկեզօծ գրչեայ մագաղաթի գրեալ ի ՌՁԸ (1639) թուին. ի մի երեսն պատկեր յարութեան և այլ սրբոց, ի միւս երեսն իջուցանելն ի խաչէն և այլ սրբոց պատկերք. փեղքն նոյնպէս և պատկերօք քամակն չիֆթիշի արծաթ.

28. Աւետարան ճաշու նոր և գեղեցկազարդ դեղն կարմիր մախմուր պատեալ. ի Պէտէրբուրգ 1786 ամի Տեառն. մի երեսն մինաքար պատկերք. մէջն յարութեան և այլ տեղիս աւետարանչաց շուրջանակի սիբիրաքարիք զարդարեալ. և եզերքն արծաթ բոլորակ ոսկեզօծ. ի միւս երեսն պատկերք արծաթի ոսկեզօծ. մէջն յարութիւն ճաճանչավոր և այլքն աւետարանչաց. եզերքն բոլոր են արծաթապատ. և երկփեղկ ի վերա. ընծայեալ յագնիւ Ղայթմազ Ղայթմազեանցէ. գորմէ գրեալ կայ ի միջի ի 1831 ամի օգոստոսի ԺԵ (15).

29. Պատկեր Ա[ստուա]ծածնի մէծ արծաթապատ չօքուրթմայ, հնոտի. գլխադիրն միայն ոսկեզօծ. յիշատակն անյայտ. կշիռն է- 100.

30. Պատկեր նոյնանման և արծաթովք.

«Յիշատակն Մանգոյեանց Յոհանի և իւր կողակից Թամարին. ՌՄԽԵ (1796)»:

Կշիռն է- 97.

31. Պատկեր Ա[ստուա]ծածնի նոյնպէս մեծ չօքուրթմայ արծաթապատ. գլխադիրն միայն ոսկեզօծ, յիշատակն անյայտ է. կշիռն է- 64.

32. Պատկեր կուսի ի կանգուն, գլխադիրն արծաթ ոսկեզօծ, սուտակունք ի նմա շուրջանակի բոլորեալ ճաճանչաւոր չօքուրթմայ արծաթ ի լայնութիւն երկից մատանց, ուր ուրէք ոսկեզօծ և պակասեալ արծաթք և յանկիւնս պատկերիս երկթն հրեշտակք արծաթի մի մի. յիշատակն անյայտ.

33. Պատկեր փոքր Ա[ստուա]ծածնի ոսկիապատ, վեց մանր ակունք գմբուխտ և եադութ ի գլխադիրսն. յիշատակն գրեալ.

«Յանուն Մէհրաբի հայր Ենօքին և այլն. ՌՄԻԲ (1773) թուին»:

Կշիռն է -28,5.

34. Պատկեր Ա[ստուա]ծածնի արծաթապատ ոսկեզօծ, գլխադիրքն սուտակամբք պատեալ. յիշատակն գրեալ է.

«Յանուն Դաւիթ Մանասնովին ՌՄԺԲ (1763) ամի»:

Կշիռն է- 31.

35. Պատկեր Ա[ստուա]ծածնի չօքուրթմայ արծաթապատ ոսկեզօծ, գլխադիրքն ևս նոյնպէս. յիշատակն անյայտ. կշիռն է -55.

36. Պատկեր Աւետեաց ոսկեզօծ. մէջն կոյսն ս[ուր]բ և հրեշտակացն առաջի ծաղիկ ի ձեռն ի վեր Հօր Ա[ստուծոյ] և իջման Հոգւոյն սրբոյ աղաւաղակերպ եզերքն վեց աստի և վեց անտի պատկերք երկոտասան առաքելոց ի վեր, որոց երկու երկթն հրեշտակք մի մի. ի ներքոյ պատկերին գրեալ.

«Յիշատակ յանուն Օթոյենց Ռոսպոմի որդի Հոքինին, Ապամագին, Բէժանին և այլն, ՌՃՀԵ (1726) թուին»:

Ի վեր դրանց պատկերիս, միոյն վերա պատկեր մկրտութեան արծաթապատ, ոսկեզօծ և միոյսոյն՝ ծննդեան ի գլուխ իւրաքանչիւր դրան փոքր կաթողիկէք արծաթ ոսկեզօծ խաչելութեանց:

37. Պատկեր փրկչական արծաթապատ ոսկեզօծ, գլխադիրն ևս նոյնպէս. եզերքն բոլորովին չօքուրթմայ արծաթապատ. յիշատակն անյայտ. կշիռն է- 50.

38. Պատկեր Ա[ստուա]ծածնի գոյգ, արծաթապատք, համանմանք երերաց. գլխադիրքն միայն ոսկեզօծ և վանք մի սուտակունք. ի վերա եզերքն բոլորովին արծաթապատ. ի ներքոյ իւրաքանչիւրոցն գրեալ յիշատակագիր.

«Յանունն առն միոյ որէ, ոսկերիչ, Մազլոյի որդի Եսայուն, կողակից Բաղինին, որդւոցն Դեղէքոյին, Նիկողոսին»:

Կշիռն է -120.

39. Պատկեր գոյգ համանմանք արծաթապատ. յիշատակն անյայտ. կշիռն է-29.

40. Պատկեր գոյգ Ա[ստուա]ծածնի համանմանք միմեանց և արծաթապատ. գլխադիրքն պակասեալ են. տեղիքն յայտ է.

41. Պատկեր փրկչական փոքր արծաթապատ. յիշատակն անյայտ. կշիռն է -20.

42. Պատկեր Ա[ստուա]ծածնի արծաթապատ. գլխադիրքն միայն ոսկեզօծ, ի ստորն յարծաթոյն վերա գրեալ վրացերէն ի հայ բարբառ.

«Յիշարակ Յանուն հանգուցեալ Յակովբին և այլն»:

Կշիռն է- 25.

43. Պատկեր գոյգ փրկչական փուշ փսակ ի գլուխն արծաթապատ. գլուխք բնեռացն ևս արծաթք միաչափ են և համանմանք. յիշատակն անյայտ.

44. Պատկեր սրբոյ Նիկողայոսի սքանչելագործ հայրապետի. մասամբ իւրով հանդերձ, որ բովանդակ պատկերն է արծաթի և ի տեղիս տեղիս ոսկեզօծ եղեալ ի մէջ պահարանի. յորոց դրունսն են ի ներքուստ նկարեալ պատկերք սքանչելիաց. նորա յերեսն բոլորովին արծաթապատ ի գլուխ միոյն փրկչական պատկեր. և միոյն տիրամօր գլխադիրքն են ոսկեզօծ ճաճանչավոր. և ընդ մէջ պահարանին պատկեր Հօր Ա[ստուծոյ] ճաճանչազարդ գլխադիրք և այլ նմանութիւնք հրեշտակաց. յիշատակն անյայտ է.

45. Պատկեր սրբոյ Մինասայ. ի ներքին կողմն արծաթապատ դրամքք և պատկերաւ Հօր Ա[ստուծոյ] պատկերն և սրբոյն միայնէ ոսկեզօծ. յիշատակն գրեալ.

«Յանունն Յօրինեանց Ռոսարումի որդի Հօրինին և այլն. ՌՃԿԴ (1715) թուին»:

46. Պատկեր արծաթի ի մէջ պահարանի Յոհաննու Մկրտչին և Ստեփաննոսի Նախավկայի, որոց մասունքն ս[ուր]բ բազմեալ կան ի միջի. երեսն ապակեալ ծածկեալ. ի դրունս սորա ի ներքուստ արծաթի պատկերք Պէտրոսի և Պողոսի. յիշատակն գրեալ.

«Յանունն Զեթէվանին ի վայելումն տէր Մկրտչին ՌՄԼԲ (1783)»:

47. Պահարան արծաթապատ, ի տեղիս տեղիս ոսկեզօծ. մէջն խաչանն տեղիք թողեալ ... յոր բազմեալ են փայտն կենաց ս[ուր]բ թնսն ի վեր կոյս ս[ուր]բ մասն Յակովբայ եղբօր Տեառն յափշ-

տակեալ տեղն երևի գրուածովք. ի միւս թեսն Յուհաննու Մկրտչին, Ղուկասու աւետարանչին, Լուսաւորչին, և Ոսկեբերանին. երեսքն ապաքեալ ծածկեալ. ի գլովս պահարանին արծաթի ոսկեզօծ կաթողիկէ. կիսաչափ դրունք ի ներքուստ արծաթապատ հրեշտակակերպ. նոյնպէս իւրաքանչիւրքն կաթողիկաւոր, բայց թարձ ոսկեջրի գրեալ յիշատակն ի վերա դրանց.

«Յանուն Աւերիքի որդի Ախարարիսանին և ծնողացն և եղբարցն և այլն. ՌՃՂԲ (1743) թոսին»:

48. Պահարան ամենայն իւիք համանման նմին, բայց մէջն եղեալ գագաթան սրբոյն Անդրէի առաքելոյն. երեսն ապակեալ ծածկեալ. յիշատակն դրանց վերայ գրեալ.

«Յանուն Խաչատուրի որդի Պապին և իւր կողակից Թամարին և այլն. ՌՄՁԲ (1833) ».

49. Զոյգ պատկերք համանմանք միմեանց արծաթապատ, որոց երկայնութիւնն է երկու քիլ միաթն իւրաքանչիւրքն. յիշատակն գրեալ ի ծայր թւոյն.

«Յանուն Մամլօտեանց Եսայու որդի Ռոստոմին և կողակից Լալիթարսին և այլն. ՌՄԼԶ (1787)»:

Կշիռն է 58,5.

50. Պատկեր սրբոյն Նիկողայոսի հայրապետին. մէջն ի վեր կոյս փրկչական և տիրամօր պատկերք. շուրջանակի գպատկերան սրբոյն, պատկերք նորին սքանչելագործութեանց. ընդ մէջոն արծաթազարդ և գրեալ ի վերա զճառսն իւրաքանչիւր պատկերին. ըստ չափու պատկերացն գլխադիրքն յօրինեալ արծաթ ոսկեզօծ ապաքի միացուսն, որոյ եզերքն ոսկեզօծ արծաթ չօքուրթմայ երկմատնաչափ լայնութեամբ.

«Յիշարակ Դաւիթ Մանանեանցի».

51. Պատկեր Ա[ստուա]ծածնի մեծ Յ[իսու]ս ի գիրկն. որոց գլխադիրքն միայն են արծաթք. քանի մի սուտակունք ի վերա. յիշատակն գրեալ.

«Յանուն Ադամի դուստր Թամարին և այլն.».

Յարծաթն յայրէ է ընծայեալ:

52. Զոյգ պատկեր արծաթի Ա[ստուա]ծածնի մածեալ ի վերա աննկարատախտակի. յիշատակն անյայտ:

53. Պատկեր Ա[ստուա]ծածնի արծաթապատ և եզերքն չօքուրթմայ.

«Յիշարակ Գորգինեանց Թինաթինին».

Կշիռն է – 42:

54. Պահարան փոքր երկայնություն միոյ քչոյ ի ներքուստ արծաթապատ. մէջն մասն նշխարաց սրբոյն Գէորգայ. գրեալ շուրջանակի և երեսն ապակեաւ ծածկեալ և կից նմին գրել.

«Յիշարակ է ս[ուր]ք Գէորգին նշխարս Մինաս Միմնովիչին, իւր Մարգարիտ, անանի Աննայ, և որդւոցն իւրեանց. թուին ՌՄԾ = (1801)».

Եւ պատկեր ևս ի նմին Հօր Ա[ստուծոյ] և երկթն հրեշտակաց. դրոնքն արծաթապատ ներքուստ և արտաքուստ. միոյն վերա ի ներքուստ սրբոյն Գէորգայ և միւսին հրեշտակին. արտաքուստ սրբոյն Պէտրոսի և Պողոսի. կշիռն է – 55:

56. Պատկեր սրբոյ դոստառակի. արծաթապատ գլխադիրն ոսկեգօծ ճաճանչաճն յօրինեալ և հինգ մինաքար նշանք սպիտակ և կապուտ. ընծայեալ ի Բէժօյեանց Գալուստէ և այրոյ նորա Բարբառէէ. կշիռն է- 226,5.

57. Խաչվառ արծաթ ոսկեգօծ՝ իւր խաչիւ հանդերձ, ընծայեալ ի Բէժօյեանց Գալուստէ 1831 ամի. ի մի երեսն խաչելություն մէրձ առ նմին տիրամօր և Յօհաննո աւետարանչինս. պատկերք և այլ նկարք չօքնութեայ և ի քառաթևս պատկերք չորից Աւետարանչաց, ի միւս երեսն պատկեր Ա[ստուա]ծածնի նոյնպէս կանգուն առաջի նորա մանկահասակ ճաճանչ բոլորեալ զգլխովն ի քառանկիւնս երկթն հրեշտակք չորս մի մի և այլ չօքնութեայ նշանք. եզերք խաչվառիս բոլորեալ սպիտակագար ստաւրայ. կշիռ խաչվառոյն արծաթի և փայտի սորա որ ի վերա արծաթ գլխոցն խաչին իւրով հանդերձ -252 մսխալ: Այս խաչվառի փայտի վերա բոլորեալ արծաթոյն և ներքոյ եղեալ թասաճն արծաթ պատուանդանին. կշիռն է- 35.

58. Զոյգ արծաթի մոմակալ յիշատակն գրեալ է վերա.

«Յանուն Մէհրապի հայր Ենովքին».

կշիռն է -13.

59. Արծաթի մոմակալ. յիշատակն անյայտ. կշիռն է – 28.

60. Զոյգ արծաթի մոմակալ համանման նմին, մէծ քան զայնս.

«Յիշարակ Եսայի Իզմիրեանցի».

կշիռն է -150.

61. Մոմակալ արծաթի զոյգ, գեղեցկաշէն. ընծայեալ Աւետիս Բաբանասեանցէ. կշիռն է -186.

62. Զոյգ արծաթի մոմակալ. պատուանդանին ծայրն օձաճն և ընծայեալ ի Յարութիւնի Խարազեանցէ. կշիռն է – 58.

63. Իբրոյիս արծաթի. արդեամբ հասարակ ժողովրդէն. կշիռն իւր արծաթի խուփովն – 62,5.

64. Սաղաւարթ արծաթապատ. դեղն կարմիր մախմուր. ի ծայրն խաչ արծաթի սիբիրաքարիւք զարդարուն, ի ներքոյ պատուանդանին ճաճանչաճն արծաթ, յորոյ վերայ գրեալ է.

«Յիշատակ է խաչս Աղամջեանեանց հանգուցեալ Գօգինի կին Մաթոյին».

Քառակուսի գոտիք արծաթի ոսկեզօծ, յորոց ստորն են մի մի արծաթի թագք սուտակունք՝ շարեալ ընդ մէջ իւրաքանչիւր գոտեաց. տերունական պատկերք սևադայ ոսկեզօծ շուրջանակի զարդարեալ կանանչ սիբիրաքարիւք. և միւս արծաթքն ճաճանչաճն սուտ մարգարտաշար յայլ տեղիս և հաւասար զգլխով արծաթ թոյրեալ ոսկեզօծ. նոյնպէս սուտականակոտ և երկու ևս թագ ի նմին արդեամք հասարակ ժողովրդեան.

65. Սաղաւարդ կարովի ոսկեթելիւք. դեղն սեւաւ. պլիզ չորս տերունական պատկերօք խաչ արծաթի ի գլուխն. յիշատակն անյայտ.

66. Սաղաւարդ դեղն ալ մախմուր և կարովի զարդք ի վերա արծաթի խաչ ի գլուխն. յիշատակն անյայտ.

67. Վակաս արծաթի ոսկեզօծ չօքուրթմայ. դեղն սուսանի մախմուր մէջն եօթն պատկեր արծաթի. մինն փրկչական, երկրորդն տիրամօր. երրորդն Յուհաննու Մկրտչի. և այլքն աւետարանչաց. ընդ մէջ պատկերացն գոտիք. արծաթեայք ի լայնութիւն միոյ մատին, յերկարութիւն ևս միոյ մատին, գոյնզգոյն սուտականքք զարդարեալ. ի վեր և ի վայր կոյս վակասին, եզերքն հաւասար նմին նոյն չափ արծաթով և գոյնզգոյն սուտականքք յօրինեալ. յոտին ներքոյ փրկչական ի սմին եղեալ պատկերին գրեալ վրացերէն.

«Յիշատակ յանուն Շանշինեանցին».

68. Վակաս հնոտի ոսկեթելիւք կարովի պատկերօք սրբոց գրեալ ի վերա.

«Ով մէղսաքաւիչ քահանայք, յիշացէք ստացող սորին և գործողն. թուին ՌՃԿԳ (1714)».

69. Շուրջառ ոռուաց սպիտակազառն դեղին զար դիպաք նոր ընտիր և գեղեցիկ. արծաթի չափոաստիցն վերայ գրեալ.

«Յիշատակ յանուն Պարոն Մարգսեանին և ծնողաց նորին և այլն. յամի 1825 ի սեպ. 5».

Կշիռն է – 32.

70. Շուրջառ ոռուաց զար փարչոյ ծաղկաւետ. ընկալեալ յՕրոյեանց Աթանդիլէ վասն հոգոյ երբօր իւրոյ. բայց արծաթի չափոաստքն այլոց ուրոյք է, որոյ անունն գրեալ կայ ի վերա.

«Յիշատակ է Խանդալամի որդի Դաւթին և այլն».

Մածեալ ունի ընդ արծաթոյն. քամակն պղինձ փոքր չափոաստից.

Կշիռն է – 30.

71. Շուրջառ Հնդստանու դիպաք գեղեցիկ դեղին և սպիտակազար ծաղկաւետ. պաստանն կանաչ ատլաս. եզերքն կարմրագոյն ատլաս. գնեալ արդեամք եկեղեցոյ. 183.

Կշիռն է – 4,5.

72. Շուրջառ դիպաք դեղն կանաչ դեղնազար և ծաղկախայտ պայծառ և նոր. չափոաստքն արծաթք. կապուտ մինաքար. երեսն յորոյ վերա գրեալ է.

«Յիշարակ յանուն Յոհաննէս Սուլթանովին և ծնողաց նորին. 1834 ամի».

Կշիռն է -14,5.

73. Շուրջառ դեղն ծիրանի դեղնազար փարչայ ոռուսաց. ընծայեալ ի Միրզայ Աբրահամ Էնակոյովեանցէ. չափոաստից կշիռն է- 7.

74. Շուրջառ հնոտի զար շօրտան դեղն սպիտակ. յիշատակն անյայտ. չափոաստքն չիֆթիշի. ոսկեգօծ արծաթի. ի վրա մինն գմրովստ. երկուքն եաղութ անալիտան. կշիռն է – 10.

75. 5 շուրջառք հին և նոր ոռուսաց. դալք զար փարչայ. որոց չափոաստից կշիռն է – 24.

76. Փորուրար դեղն կարմիր ատլաս կարովի ոսկերելիւք և գոյնզգոյն երանգօք. մէջն ծառ յոստոցն վերա երկոտասան նահապետաց պատկեր. ի ծայրն տիրամօր Յ[իսու]ս ի գիրկն ենթ ծառոյն նահապետին Յակովբի ննջման. ի վերա յանգուց երկու պատկերք սրբոց, յորոց ներքոյ գրեալ.

«Յիշարակ յանուն հանգուցեալ Գոգիդ Փարսադանի որդի Զուրաբին և իւր կողակից Քերէվանին և այլն. 1809 ամի ի 26 սեպ.».

77. Փորուրար դեղն սեւա մախմուր կարովի ոսկերելիւք. մէջն խաչք. միւսքն ծաղիկք. ենթ խաչիցն գրեալ.

«1823. յիշարակ է Ալադարովի դուստր Ովսանին».

78.4 զոյգ բազրանք. մինն կարովի ոսկերելիւք գրեալ.

«Յիշարակն յանուն Աղամջանի որդի հանգուցեալ Գիորգի դուստր Թամարին և կողակից հանգուցեալ Յոհաննէսին». իսկ այլքն հասարակ ճոթք.

79. 3 ուրարք սարկաւարգի. ոռուսաց զար փարչայ. դեղն ծիրանի. մինն նոր. միւսքն հին.

80. 9 հնոտի շապիկք դպրի. երեքն դանայուդ. միւսքն չիթ.

81. 2 վարագուրք մեծք հնոտի. մեծն հնդու դալամքարի պատկերոյից և միսն սեաւ կտաւի.

82. 2 վարագուրք փոքր սեղանոցն դալամքարի ռուսաց.

83. 3 գոգնոցք. մինն դեղն սեաւ պլիզ կարովի ոսկեթելիւք նոր պատկեր ի նմա սրբոյն Նիկողայոսի և այլն ծաղիկք, միսն ռուսաց դալք գար ճոթ և այլն. մէջն ատլաս բամբ կարմիր եզերքն յօդան հնոտի.

84.2 վարագուրք Ա[ստուա]ծածնի պարսից. հնոտի դալամքարի.

85. 4 քողք սկիոյ հին և նոր, գոյնզգոյն թելիւք կարովի, յորոց երեքն եզերքն ոսկեթել փունջիւք բոլորեալ.

86. Վարշամակ աւետարանի սպիտակ, եզերքն գոյնզգոյն թելիւք կարովի, սակաւագար.

87. 3 աւետարանք, մինն Ատենի՝ տպեալ ի Կոստանդինուպոլիս 1796 ամի. միսն Ճաշու՝ տպեալ ի Պետերբուրգ 1786 ամի, և երրորդն գրչեայ.

88. Ջահ ժէշտի՝ 14 մոմակալիւք.

89. 6 կանթեղք, չորսն ժէշտեայ. և երկուքն ապակի.

90. Ատենի ժամագիրք՝ տպեալ ի ս[ուր]բ Էջմիածին. ՌՄԼԴ (1785) ամի.

91. 3 Այսմաուրք, մինն տպեալ ի Կոնստանդինուպոլիս, ՌՃ (1651) թուին. յիշատակ Օքոեանց Բէժանին. իւրայնովք հանդերձ. երկրորդ Ամիրադեանց Ղութիսաւարին և միսն գրչեայ.

92. Ճաշոց գիրք, յերկուս հատորս բաժանեալ. տպեալ ի Վենետիք. 1686 ամի Տեառն. յիշատակն անյայտ.

93. Տոնացոյց տպեալ ի Կոնստանդինուպոլիս.

94. Գանձարան գրչեայ և մի Մաշտոց.

95. 3 գոյգք աշտանակք մեծք, մինն արուրի և միսքն ժէշտի.

96. 17 մոմակալք ժէշտի.

97. 4 ձայնքաղ շարականք հին և նոր.

98. 8 անարծաթ պատկերք, յորոց մինն փրկչական է. գէղեցկաշէն. զարդարեալ ժէշտիւ. քանդակագործ և փայտիւք եզերքն յօրինեալ.

99. 4 ափսէք գանձանակի.

100. Շաջ և կասկարայ երկաթի.

101. 2 գոյգ զանգակք, երկուքն ի մէջ եկեղեցոյ. և երկուքն ի զանգակատան կախեալք. յիշատակն անյայտ է.

Անշարժ կայք սուրբ Նշան եկեղեցոյ Հայոց Տփլիսայ

Եկեղեցին ս[ուր]ը Նշանի կառուցեալ բարձրագոյն պարսպալ հանդերձ ի շրջակայս իւր ունի դատարկ տեղի հազար հարիւր տասն և վեց գազ գազանդարի: Մերձ զանգակատան սենեակք երկու, մինն թաբուր վասն քահանայից, և երկրորդին բնակի ժամկոչն ձրի:

Տուն ճորտ Գիքոյ Յունանովի այրի Լալոն, 1 արու, 2 էգք, ոչինչ հատուցանէն եկեղեցոյն:

Տուն ճորտ Պապի որդի Կարապետն, Մային, Քէթեվան. և սա ևս ոչինչ հատուցանէ:

ՍՈՒՐԲ ՆՇԱՆ ԵԿԵՂԵՑՈՒ 1841 Թ. ԾԽԵՐԸ

Ստորև ներկայացվում է Սուրբ Նշան եկեղեցու 1841 թ. ծխականների ցուցակը¹.

1. Ազնիւ պրապօրչիկ Շերգիլ Գաբրիէլեան Շերգիլեանց, կին սորա Եփեմիայ, որդիկքն Ալէքսանդրէ և Գաբրիէլ 3-1

2. Ազնիւ պրապօրչիկ Գրիգոր Մէլիք Զալալեանց, կին սորա Բարբարէ, որդիկքն Աստուածատուր և Արքահամ, 3-1

Վերոյ գրեալքն տէրունիք են.

3. Արքունի Յովհաննէս Զաքարոյեան Շադինեանց, կին սորա Քէթեան, որդիկքն Զաքարիայ, Միքայէլ և Պետրոս, դստերն Կէկէլ և Սօֆեայ, եղբայր Նիկողայոս, կին սորա Նատալիա, որդիկքն Ալէքսանդրէ և Յովսէփ 7-4

4. Արքունի Գաբրիէլ Յօհաննէսեան Շադինյանց, կին սորա Նատալիա, որդիկքն Նիկողայոս և Գրիգոր, դստերքն Կատարինէ, Եփեմիայ և Կէկէլ, եղբայր Դաւիթ, կին սորա Քալի, դուստր Լիսինկայ, մայրն Նանօ, միւս եղբօր այրին Նինօ, սորա որդիկքն Եօվանէ, Վարագ, Հասան, դուստր Վարինկայ 7-8

5. Արքունի Սօլօման Յիսայեան Խանդավամեանց, կին սորա Նինօ, որդիկքն Եսայի և Զուրաբ, դստերքն Կատարինէ, Եփեմիայ և Սալօմէ, մայրն Աննայ 3-5

¹ ՀԱԱ, ֆ. 53, ց. 1, գ. 48, մաս 4, թ. 726:

6. Արքունի Յովսէփ Իզմիրեանի այրի Նէսօ, որդիկքն Մովսէս, Միքայէլ, Պետրոս և Վասիլ, դուստր Կէկէլ 4-2

7. Արքունի Աւետիք Արթանդիլյան Չխարեանց, կին սորա Կէկէլ, դուստրն Մարթայ, մայրն Թամար 1-3

8. Արքունի Ղազոյ Ղանդոյեան Շադինեանց, կին սորա Բարբարէ, որդիկքն Գրիգոր և Նիկօլ, դուստրն Կէկէլ, մայրն Նանօյ, եղբայրն Զուրար 4-3

9. Արքունի Աբէլ Մկրտումեան Շադինեանց, կին սորա Մայիայ, որդին Դարչի 2-1

10. Արքունի Յարութիւն Գրիգորեանի այրի Ոսնիփէր, որդին Արտէմ 1-1

11. Արքունի Ստէփան Ղամազեան, կին սորա Մարթայ, որդիկքն Ղամազ, Գէորգ, Նիկօլայ, Շաշկայ և Յովանէ 6-1

12. Արքունի Մարտիրոս Գրիգորեանի այրի Բարբարէ, դուստր Կատարինէ 0-2

13. Արքունի Դաւիթ Գրիգորեան, կին սորա Աննայ, որդին Սարգիս, դուստրն Սօֆիայ, մայրն Մարիամ 2-3

14. Արքունի Սօլօման Աւետիքեան, կին սորա Մարիամ, որդին Աւետիք, դուստրն Կատարինէ 2-2

15. Արքունի Ռօստօմ Ղուլինեան, կին սորա Նինօյ, որդիկքն Նիկօլ, Ալէքսանդրէ և Միխակ, դստերքն Կէկէլ, Սօփիայ և Սալօմէ, եղբայրն Սօլօման 5-4

Սորա միւս եղբայր Ղազար Ղուլինեան, կին Շուշան 1-1

16. Արքունի Յովսէփ Զառափեանի այրի Բարբարէ, որդիկքն Գրիգոր և Յակովբ, դուստրն Կէկէլ 3-2

17. Արքունի Յարութիւն Մէղուինեան, կին սորա Նէսօյ 1-1

18. Արքունի Ղաբօյ Գրիգորեան Մէղուինեանց, կին սորա Կատարինէ, որդին Գրիգոր 2-1

19. Արքունի սորա եղբայր Խաչատուր Մէղուինեան, կին սորա Օվսաննայ 1-1

20. Արքունի Գրիգոր Խանդավաճեանի այրի Շուշան 0-1

21. Արքունի Գրիգոր Յովսէփեան Շադինեանց, այրի հարսն Սօֆիայ 1-1

22. Արքունի Ոսկան Սիմէօնեանց, կին սորա Թինաթին, որդիկքն Յարութիւն և Աբրահամ, դուստր օվսաննայ, 3-2

23. Արքունի Պետրոս Աւետիքեանի այրի Օվսաննայ, դուստր Եփեմիայ, 0-2

24. Արքունի Յոհան Ստեփանեան Մանդոյեանց, կին սորա Սօփիօյ, որդին Ստեփան, դստերք Անուշկայ, Նատալիա, Նինօյ և Եղիսարէթ, 2-5

25. Արքունի Արզուման Յոհաննէսեանի այրի Մայիայ, որդին Աւետիք, դստերքն Փէփէլօյ և Սալօմէ, 1-3

26. Արքունի Մէլքօյ Յարութիւնեան Զարջեանց, կին սորա Աննայ, որդին Յարութիւն, 2-1,

27. Եկեղեցական Միրզայ Եզեանց, կին սորա Մայիայ, 1-1

28. Եկեղեցական Սահակ Յարութիւնեանի այրի Տասիայ, որդին Սողոման, 1-1

29. Արքունի Դաւիթ Պետրոսեան Ալիխանեանց, 1-0

30. Արքունի Սէյրան Միրմեանց, 1-0

31. Արքունի սորա եղբայր բրուտ Աղաջան, 1-0

32. Արքունի խանչալ շինօղ Նօսինի այրի Քալին, որդիկքն Գրիգոր և Սահակ, 2-1

33. Կնեազ Սամարադտօյի Աւետիք Ասլանեան Ճանշադեանի այրի Աննայ, որդին Ասլան, դուստր Անանէ, 1-2

34. Արքունի Սօսի Դաւթեան Բէգինեանց, կին սորա Աննայ, դստերքն Մարթայ, Օվսաննայ և Մակայ, մայրն Մարիամ, 1-5

35. Արքունի Գաբօյ Պապեան Պապեանց, կին սորա Մարիամ, որդիկքն Աւետիք և Շաքար, դստերքն Աննայ և Քէթէան, 3-3

36. Արքունի սորա եղբայր Թաթօն Պապեանց, կին սորա Մայիայ, որդին Գէորգ, դստերքն Սալօմէ, Քալի և Բարբարէ, 2-4

37. Արքունի Դարչի Ղազարեան, 1-0

38. Եկեղեցական Յօվաննէ Պետրոսեան Աւետիքեանց, որդին Միքայէլ, 2-0

39. Արքունի Գիքօյ Օնանեանի այրի Լալօյ, որդին Յարութիւն, 1-1:

Յետ ժողովրդական ցուցակին տրեցելոյ ինձ ի Բէտլահէմ եկեղեցական նորոգ ստացեալքն իմ մինչ ցարդ են այստքիկ ըստ վերին երկուց տանց ազնուականաց.

40. Արքունի Յակովբ Բէրօյեան Ազիզեանց, կին Մարիամ, որդիկքն Կարապետ, Յոհաննէս, Մկրտիչ և Առաքել, դուստր Եղիսարէթ, 5-2

41. Արքունի Դաւիթ Յակոբեան Վարդանեանց, կին Անանէ, որդին Յովսէփ, 2-1

42. Արքունի Մարգար Մարկոսեան Մուրադեանց, կին Նազլու, որդին Գէորգ, եղբայրն Միրզայ, 3-1

43. Արքունի Գասպար Մկրտչեան Ստեփանեանց, կին Շուշան, սորա անէր մշակ Քօչար Ազարեանի այրի Մարգարիտ, որդիկքն սորա Բաղդասար, Յօհաննէս, Ալէքսանդրէ և Յարութին, դուստր Մայիայ, - սոքա ի միասին բնակին վասն սաստիկ չքաւորութեանցն, 5-3

44. Արքունի Յօհաննէս Տէր-Արրահամեան Ասլամազեանց, կին Թագուհի, որդիկքն Մարգար, Ալէտիք, Առաքել, Գէորգ, Յարութին և Յովսէփ, դուստր Բարբարէ, 7-2

45. Սորա եղբայր Մկրտիչն, կին սորա Հերիքնազ, որդիկքն Մարտիրոս և Ասլան, դստերքն Մարգարիտ և Աննայ, միւս եղբայրն Կարապետ, կին սորա Մագդաղին, որդիկքն Արրահամ, Դարչին, Սահակ և Թօմաս, 7-4

46. Արքունի Ռստակ Յարութինեան Մարտիրոսեանց, կին սորա Եղիսաբէդ, որդիկքն Ալէքսանդրէ, և Յարութին, 3-1

47. Արքունի Գօրբցի Ալէքսանդրէ Յօհաննէսեան Ամիրաղեանց, կին սորա Փաշայ, որդիկքն Ստեփան և Յովսէփ, 3-1

48. Արքունի Վարդան Գրիգորյան, կին սորա Հռիփսիմէ, որդին Նիկողոս, դուստր Եղիսաբէթ, 2-2

Ֆրդր Ֆօմիչ ռուս մեծաւորի կողակից կնէյինայ Քէթեան Ստեփանեան Մէլիքով, 0- 1

Վրացի կնեազ Մաղալովի կողակից կնէյինայ Մայիայն Յովսէփեան Արարատեանց, 0-1

Մարտիրոս Յօհաննէսեանի այրի հարիւր ամեայ ծերունի Աննայն, 0-1

Օքոյեան Ռոստոփանի աղախին Անուշկայն Յարութինեան, 0-1

Սոքա չեն ի հաշիւս տանց, այլ ի պատճառս խոստովանաւորդի գոլոյն կայն ընդ հովուութեամբ իմով –

Յաւետ քան զայս եթէ գտցի աւելի ինչ կամ պակաս ես ըստ որում նորոգ մտեալ ի սոյն եկեղեցի, չունիմ երբէք ծանօթութիւն զորպիսութիւնէ ժողովրդեայ Սորին, բացի նշանակեալ նորոգ ստացելոցն իմոց, ըստ որոյ և ստորագրիմ Սուրբ Նշան եկեղեցոյ աւագ քահանայ հայոց Եսայի Մկրտումեան Զիալեանց:

49. Ազնիւ Ալէքսի Միխայէլեան Արեշեանց, կին սորա Թագուհի, ուստերք սորա Ղալաբէզ, Ասլամազ, 3-1

50. Ազնիւ կօլլէժսկի ասսէսոր Յովսէփ Եագօրիչ Շանշեանի այրի Մայիայն, սորա ուստերք Շանշեան, Գրիգօլ, 2-1

51. Ազնիւ կօլլէժսկի սէկրետար Եօվանէ Եագօրիչ Շանշեան, կին սորա Մայիայն, ուստր սորա Ալէքսանդր, դստերք սորա Նատալիա, Էլիսաւետ, Նինոյ, 2-4

52. Ազնիւ Թալալ Զալեան Եագուլեան, սորա որդէգիր Ստեփան Ալթանդիլեան, կին սորա Քէթեւան, ուստերք սորա Զալ, Սօլօման, Յովսէփ, դստերք սորա Մայիայ, Էլիսաւէտ, 4-4

53. Ազնիւ Գէորգ Արեշեանի այրի Մալալն, ուստերք սորա Շաւերդի, Դաւիթ, 2-1

54. Սորա եղբոր թոռունքն, Միխայել, Նիկողայոս, 2-0

55. Ազնիւ Յօհաննէս Դաւթեան Քանանօվ, կին սորա Անանիա, ուստերք սորա Անտօն, Դաւիթ, դուստր սորա Էփէմիա, եղբայր սորա այրի Թամարն, մայր սորա Նանօն, 3-4

56. Քաղաքացի տիտուլյարնի սովէտնիկ Զուրաբ Ալթանդիլեան Մէլիքօվ, կին սորա Թալէքկօ, դուստր սորա Կատարինէ, 1-2

57. Քաղաքացի Յօհաննէս Դանիէլեան Իզմիրեանց, ուստերք սորա Դանիէլ, Գրիգօլ, Ստեփան, Յարութիւն, դստերք սորա Սալօմէ, Լալօյ, Կատարինէ, 5-3

58. Քաղաքացի դօղտուր Գրիգօլ Դարիշեան, կին սորա Աննայ, ուստր սորա Դաւիթ, Միքայել, եղբոր այրի Անուշկայ, ուստր սորա Դաւիթ, դուստր սորա Մայիայ, մայր սոցա Քալօյ, 4-4

59. Քաղաքացի Միքայել Գօգի Ղթիսաւրեան Ամիրաղեանց, կին սորա Սօֆիօ, ուստերք սորա Գրիգօլ, Սօլօման, Ալէքսանդրէ, դուստր սորա Էլիսաւէտ, եղբայր սորա Գաբրիէլ, կին սորա Բարբարէ, ուստր սորա Նիկողայոս, դուստր սորա Նինօյ, և եղբայր Գիօրգի, կին սորա Կատարինէ, ուստր սորա Յօհաննէս, դուստր սորա Նատալիա, մայր սոցա Քէթեւան, 8-7

60. Քաղաքացի Ալթանդիլ Հակոբեան Օքոյեանց, կին սորա Մարթայ, ուստերք սորա Միքայել, Յօհաննէս, Սօլօման, դուստր սորա Նինօ, 4-2

61. Քաղաքացի Եագօր Յակոբեան Օքոյեանց, կին սորա Սօֆիօ, ուստերք սորա Ալէքսանդրէ, Գրիգօլ, Միքայել, Յակովբ, Վասիլ, Վանօ, Ասլան, դուստր սորա Կատարինէ, 8-2

62. Քաղաքացի Զուրաբ Ստեփանեան Ամիրաղեանց, կին սորա Քալի, մայր սորա Մարթայ, 1-2

63. Քաղաքացի Եագօր Եագօրիչ Բուձգուլեանց, կին սորա Թաթլօյ, ուստերք սորա Միքայել, Պօղօս, Ալէքսանդրէ, 4-1

64. Քաղաքացի Մովսէս Յօհաննէսեան Լիլիփարեանց, կին սորա Էլիզաւէտ, դստերք սորա Սօֆիօ, Կատարինէ, Կէկէլ, Մարիամ, սորա եղբայր Աւետիք, կին սորա Էփէմիա, դուստր սորա Նատալիա, մայր սոցա Ուսնիփէր, 2-8

65. Քաղաքացի Դաւիթ Սօլօմանեան Փսարեանց, կին սորա Քէթիւան, ուստր սորա Եագօր, դստերք սորա Մակայ, Եփրոսիմէ, 2-3

66. Քացաքացի Սիակ Յովսէփեան Ղամազեանց, կին սորա Խօրիշան, ուստերք սորա Յովսէփ, Ջուրաբ, դստերք սորա Սալօմէ, Կատարինէ, 3-3

67. Քաղաքացի Գօգի Աղամջանօվի որդէգիր Շէրմագանի այրի Բարբարէ, ուստերք սորա Սիակ, Գիօրգի, Միքայէլ, 3-1

68. Քաղաքացի Մկրտում Օփաթանեան Նաղաշբաշօվ, կին սորա Մայիայ, ուստերք սորա Յակովբ, Յօհաննէս, Յովսաթան, 4-1

69. Քաղաքացի Յօհաննէս Սոլոմոնեան Փսարեանցի այրի Աննայն, ուստերք սորա Եագօր, Սօլօման, Յարութին, դուստր սորա Նատալիա, 3-2

70. Քաղաքացի Սիակ Ղթիսաւարեան Ամիրադյանց, կին սորա Եագունդի, ուստերք սորա Աղալօյ, Յօհաննէս, դստերք սորա Էփէմիա, Նատալիա, Գայիանէ, Կէկէլ, 3-5

71. Քաղաքացի Յարութին Պապեան Ուլանցեան, կին սորա Մայիայ, ուստերք սորա Անտօն, Դաւիթ, Պօղոս, Ստեփան, Ալէքսանդր, դստերք սորա Բարբարէ, Թալալ, Նատալիա, 6-4

72. Քաղաքացի Սամուէլ Աղալօյեան Գիգինեանց, կին սորա Քալի, դուստր սորա Էփէմիայ, 1-2

73. Քաղաքացի Յարութին Գասպարեան Գիգինեանց, կին սորա Բարբարէ, ուստերք սորա Գարսօյ, Ստեփան, դուստր սորա Կատարինէ, 3-2

74. Քաղաքացի Պապայ Յարութինեան Ջարջեանցի այրի Ռոստանն, ուստր սորա Սօլօման, դուստր սորա Կատարինէ, 1-2

75. Քաղաքացի Գէորգ Յարութինեան Ջարջեանցի այրի Էլիսաւտ, ուստերք սորա Գրիգոր, Յովսէփ, 2-1

76. Ստրոկ Էջմիածնի Սիմոն Աղամջանովի այրի Նինօ, ուստր սորա Գէորգ, 1-1

77. Քաղաքացի Մէլքօյ Սարգսեան Մարադեանց, կին սորա Քալի, ուստերք սորա Միքայէլ, Յօհաննէս, 3-1

78. Քաղաքացի Յարութին Սարգսեան Մարադեանց, կին սորա Օվսաննայ, ուստերք սորա Սարգիս, Լուկայ, դուստր սորա Էփէմիա, 3-2

79. Քաղաքացի Ստեփան Սարգսեան Մարադեանց, կին սորա Թաթլ, ուստերք սորա Գրիգոր, Իսակ, Գրիգոլ, դստերք սորա Սալօմէ, Կատարինէ, 4-3

80. Քաղաքացի Սիմոն Յովսէփեան Ղամազեանց, կին տրա Լալոյ, դուստր տրա Կէկէլ, 1-2

81. Քաղաքացի Յօհաննէս Յովսէփեան Ղամազեանց, կին տրա Օվսաննայ, ուստր տրա Յովսէփ, մայր սոցա Մայիայ, 2-2

82. Արքունի ստրուկ Աւետիք Եաւրիսեան, ուստերք տրա Սօլօման, Գէորգ, 3-0

83. Արքունի ստրուկ Պապայ Յարութիւնեան Զանինեանցի այրի Մարիամն, ուստր տրա Ղազօյ, կին տրա Աննայ, եղբարք տրա Յօհաննէս, Յարութիւն, Եագօր, քիրց սոցա Օվսաննայ, 4-3

84. Քաղաքացի Գրիգոր Սարգսեան Մարադեան, կին տրա Մայիա, ուստերք տրա Ղադօյ, Եագօր, դուստր տրա Մարթայ, 3-2

85. Քաղաքացի Սօլօման Պօղոսեան Ալիխանեանց, կինը Մայիա, ուստերք տրա Յօհաննէս, Արտէմ, Պապէ, դուստր տրա Կատարինէ, 4-2

86. Ստրուկ Էջմիածնի Յօհաննէս Առաքելեան Բաշինջադեանց, կին տրա Շուշան, ուստր տրա Միքայէլ, դուստր տրա Խամփէրի, 2-2

87. Ստրուկ Էջմիածնի Ստեփան Առաքելեան Բաշինջադեանց, կին տրա Սալօմէ, ուստր տրա Յարութիւն, 2-1

88. Ստրուկ յունաց եկեղեցական Հակօյ Նազարեան Մալինեան, կին տրա Մայիա, դստերք տրա Բարբարէ, Նինօ, 1-3

89. Արքունի ստրուկ Փիլօյ Դարբսեանի ուստերք Սարգիս, Անտօն, սոցա քոյր Աննայն, 2-1

90. Արքունի ստրուկ Մանուէլ Ղուկասեան, կին տրա Աննայ, ուստր տրա Յարութիւն, 2-1

91. Կնեազ Մելիտոնի ստրուկ Նօնի Սափարեան Ղազարեանց, կին տրա Քալի, ուստերք տրա Յօհաննէս, Ղազար, դստերք տրա Մայիա, Մակայ, Էլիսաւէտ, 3-4

92. Քաղաքացի Յօհաննէս Գասպարեան Գիգիսեանց, ուստր տրա Դաւիթ, դստերք տրա Կէկէլօ, Սօֆիօ, Մարթայ, 2-3

93. Քաղաքացի Խատի Գասպարեան Գիգիսեանի այրի Լալօյ, 0-1

94. Քաղաքացի Յօհաննէս Պապեան Օթօյեանց, մայր տրա Խամփէրի, 1-1

95. Ստրուկ յունաց եկեղեցական Ստեփան Յակոբեանի այրի Քալի, ուստերք տրա Գէորգ, Միխակ, Յօհաննէս, դուստր տրա Սօֆիօ, 3-2

96. Արքունի Աւետիքեանի այրի Բարբարէ, սորա ուստերք Իսակ, Անդրիաս, 2-1

Յաւետ քան զայս չունիմ այլ ժողովուրդ. Տէր Գրիգոր Տէր Դաւթեան Իզմիրեանց

97. Ազնիւ Դաւիթ Ստեփանեան Ղայիթմազեանց, կին սորա Թագուհի, ուստերք սորա Մանուշար, Ղայթմազ, Կօրխմազ, դստերք սորա Էփէմիա, Մակայ, 4-3

98. Ազնիւ Նարինան Ստեփանեան Ղայիթմազեանց, կին սորա Էլիսաւետ, 1-1

99. Ազնիւ Գէորգ Կակալոյեան Աթանդիլեանցի այրի Նէսօ, ուստերք սորա Յակովբ, Նիկօլ, Գէորգ, Վանօյ, դստերք սորա Կատարինէ, Կէկէլ, 4-3

Վերոյ գրեալքն Տէրունիք են.

100. Քաղաքացի Ղաղօյ Շաքարօյեան Բողդանեանցի այրի Թալալ, ուստերք սորա Գէորգ, Շաքար, Յօհաննէս, դուստր սորա Կէկէլ, 3-2

101. Քաղաքացի Կարապետ Մամաջանեան, Բաղօզեանց, կին սորա Քալօյ, ուստր սորա Գէորգ, 2-1

102. Արքունի Նիկողոս Նօնինեան Դաւրիշեանց, կին սորա Մայիա, ուստերք սորա Յօվանէ, Ալէքսանդր, Գրիգօլ, դստերք սորա Կէկէլ, Անանիա, 4-3

103. Քաղաքացի Յովսէփ Աղալօյեան Օքօյեանցի այրի Նինօ, դուստր սորա Քէթէան, 0-2

104. Արքունի Աւետիք Յօհաննէսեան Տոգուլեանց, կին սորա Նինօ, ուստր սորա Կարապետ, կին սորա Կատարինէ, ուստերք սորա Թօմայ, Միխակ, Յակովբ, դուստր սորա Սօփիօ, 5-3

105. Արքունի Մարտիրոս Յօհաննէսեան Տոգուլեանց, կին սորա Մայիա, ուստերք սորա Արտէմ, Պէլան, Յակովբ, դուստր սորա Նատալիա, 4-2

106. Արքունի Գէորգ Քիթէսեան Դիդարով, ուստերք սորա Նիկօլ, Ստեփան, 3-0

107. Արքունի Գասպար Քիթէսեան Դիդարովեանի այրին Բարբարէ, 0-1

108. Քաղաքացի Յօվաննէս Ստեփանեան Վարձիգուլեանց, կին սորա Քալի, եղբայր սորա Սօսի, մայր սոցա Քալօյ, 2-2

109. Ստրով Սամարազդայի Օրբելեանցի Փարսադան Ասլանեան Եանլաղեանց, կինը Խամփէրի, ուստերք սորա Պետրոս, Յօհաննէս, Եագօր, Միխակ, դուստր սորա Բարբարէ, 5-2

110. Ստրուկ Թագուհի Ղօրդանեանցի Գիքոյ Կարապետեանի
այրի Թինաթին, ուստր սորա Գիօրգի, կին սորա Տասիա, 1-2

111. Արքունի Հօնի Յօհաննէսեանց Տոգուլեանց, կին սորա Սօփիօ, 1-1

112. Արքունի Յարութին Գիքոյեան Կարապետեանց, կին սորա Սօփիօ, ուստր սորա Եագօր, 2-1

113. Արքունի Ռօստօմ Դաթեան Ալիդուլեանց, կին սորա Մարթայ, ուստերք սորա Դաւիթ, Ալէքսանդրէ, դուստր սորա Նատալիա, 3-2

114. Քաղաքացի Աղայ Նօնինեան Աւետիքեանց, կին սորա Մայիա, ուստր սորա Կօնի, դուստր սորա Կէկէլ, 2-2

115. Արքունի Թաթօյ Ղազարեան Ղազարեանց, կին սորա Մայիա, ուստր սորա Գիօրգի, դուստր սորա Սօփիօ, 2-2

116. Արքունի Մովսէս Սարգսեանի այրի Բարբարէ, ուստր սորա Մկրտում, կին սորա Թագուհի, դուստր սորա Նատօյ, եղբարք Մկրտումի Սօլօման, Եագօր, Գէորգ, 4-3

117. Քաղաքացի Եագօր Մկրտումեան Շադինեանցի այրի Քալի, ուստր սորա Գաբրիէլ, 1-1

118. Ստրուկ Քայի Խօսրօվ Օրբէլեանի Գիգօլի Թամազեան Գօրօքլօվեանց, կին սորա Նանօյ, ուստերք սորա Եագօր, Միքայէլ, դստերք սորա Կէկէլ, Սոլօմէ, Նատալիա, 3-4

119. Քաղաքացի Գրիգօլ Յարութինեան Ղանդուրալեանց, կին սորա Սալօմէ, ուստր սորա Արտէմ, 2-1

120. Քաղաքացի Սիսօյ Բաղդասարեան Ղանդուրալեանց, մայր սորա Էլիսաւէտ, 1-1

121. Արքունի Ջաքար Մաղաքիլեան Մաղաքիլեանց, կին սորա Աննայ, ուստերք սորա Աւետիք, Ստեփան, դստերք սորա Սօփիօ, Սալօմէ, մայր սորա Գօգալ, 3-4

122. Ստրուկ Լուարսաբ Օրբէլեանի Գուրգէն Պապեանի այրի Էլիսաւէտ, եղբայր սորա Գալօյ Ապամազեանի այրի Մայիա, ուստերք սորա Ստեփան, Գրիգօլ, դուստր սորա Կատարինէ, 2-3

123. Արքունի Գիքօյ Ափօյեանց, կին սորա Մաթօյ, ուստր սորա Գիօրգի, կին սորա Մարթայ, ուստերք սորա Արտէմ, Միխակ, եղբայր Գիօրգույ Կարապետ, Սօլօման, 6-2

124. Արքունի Աղալօյ Հերապետեան Տէր - Վարդանեանց, կին սորա Օվսաննայ, ուստերք սորա Արտէմ, Գրիգօլ, դստերք սորա Կէկէլ, Էլիսաւէտ, 3-3

125. Ստրուկ Սամարադոյի Օրբելեանց Գիքոյ Յարութիւնեանց Մէծամլեանց, կին սորա Մայիա, ուստր սորա Ալէքսանդրէ, դուստր սորա Քալի, 2-2

126. Քաղաքացի Ալիխան Յովսէփեան Մեղուինեանց, որդի սորա Մէլքոյ, կին սորա Մայիա, ուստերք սորա Եագօր, Արտէմ, Գիգօլի, Նիկօլ, Միխակ, դուստր սորա Նինօ, եղբայր Մէլքոյի Ստէփան, կին սորա Թալալ, ուստր սորա Ալէքսանդրէ, դստերք սորա Լիզինկայ, Անուշկայ, 2-5

127. Ստրուկ Էջմիածնի Դաւիթ Յօհաննէսեան Երիցփոխեանց, կին սորա Նինօյ, ուստերք սորա Ստէփան, Միքայէլ, 3-1

128. Արքունի Ստէփան Աւագեան Միրիմանեանց, կին սորա Բարբարէ, ուստերք սորա Գալուստ, Յարութին, Գրիգօլ, դուստր սորա Մայիա, եղբայր Ստէփանի Օհան, կին սորա Օվսան, ուստր սորա Միքայէլ, 6-3

129. Ստրուկ Սամարադոյի Օրբելեանց Միքէլ Գիքոյեան Ամբարդանեանց, կին սորա Էփէմիայ, եղբայր սորա Գէվօյ, մայր սոցա Քէթէւան, 2-2

130. Արքունի Արզուման Նազարեան Նազարեանց, կին սորա Մարթայ, ուստր սորա Յովսէփ, դուստր սորա Նատալիա, 2-2

131. Քաղաքացի Սօլօման Գէորգեան Խարազեանց, կին սորա Կէկէլ, եղբայր սորա Յօհաննէս, կին սորա Սօփիօ, Թաթուլի Խարազեանի այրի Նէնէ, ուստր սորա Արտէմ, դուստր սորա Մակայ, 3-4

132. Քաղաքացի Սօլօման Զուրաբեան Զալեանց, կին սորա Կատարինէ, ուստերք սորա Զուրաբ, Յօհաննէս, Գրիգօլ, 4-1

133. Քաղաքացի Հօնի Մկրտումեան Շաղինեանց, կին սորա Սօփիօ, ուստր սորա Ղադօյ, կին սորա Մայիա, եղբայր սորա Դաւիթ, 3-2

134. Քաղաքացի Ալէքսի Արելեան Շաղինեանց, կին սորա Բարբարէ, ուստերք սորա Յովսէփ, Վասիլ, դստերք սորա Սօփիօ, Քէթէւան, 3-3

135. Քաղաքացի Ալէքսի Զուրաբեան Օքոյեանի այրի Թաթէլ, ուստր սորա Զուրաբ, դստերք սորա Բարբարէ, Սալօմէ, Կէկէլօյ, 1-4

136. Արքունի Զուրաբ Զուրաբեանի այրի Խախօն, ուստր սորա Դաւիթ, կին սորա Բարբարէ, ուստերք սորա Դաւիթ, Յօհաննէս, 3-2

137. Ստրուկ յունաց եկեղեցական Զոհրակ Էստատի այրի Շուշան, ուստր սորա Եօվանէ, կին սորա Թալալ, ուստերք սորա Թօմայ, Արտէմ, դստերք սորա Մայիա, Անանօյ, եղբայր Եօվանի Ստէփան, միւս եղբօր Յօհաննէսի այրի Քէթէւան, ուստր սորա Գէորգ, 5-5

138. Ստրուկ Շանշեանց Միքայել Աւետիքեան Յարութիւնեանի այրի Մարիամն, ուստր սորա Յարութիւն, կին սորա Թալալ, ուստերք սորա Եագօր, Միքայել, 3-2

139. Արքունի Գօգի Ստեփանեան Պապուլեանցի այրի Շուշան, ուստր սորա Օքրօյ, կին սորա Աննայ, ուստր սորա Միքայել, եղբարք Օքրօյի Զաքար, Սօլօման, 4-2

140. Արքունի Խեչօյ Զուրաբեան Զուրաբեանց, կին սորա Բարբարէ, ուստր սորա Անտօն, դստերք սորա Սօփիօ, Կէկէլօյ, եղբայր Խեչօյի Յովսէփ, կին սորա Շուշան, 3-4

141. Քաղաքացի Ստեփան Աթօյեանցի այրի Հօոմսիմ, ուստր սորա Թաթուլս, կին սորա Մայիա, դստերք սորա Կէկէլ, Նատալիա, Գայիանէ, միւս եղբարք Սօսի, Եփրէմ, քոյր սոցա Եղիսաբէտ, 3-6

142. Արքունի Մկրտում Յօհաննէսեան Աբրէլեանց, կին սորա Մայիա, դստերք սորա Թերմայ, Խանում, 1-3

143. Արքունի Գափօյ Դօլմազեանցի այրի Քէթլեան, ուստերք սորա Առաքել, Կակօյ, դուստր սորա Սօփիօ, 2-2

144. Արքունի Յօհաննէս Միմէօնեանց, կին սորա Հօոմսիմ, դստերք սորա Շուշան, Նատալիա, 1-3

Յաւէտ քան զայս, չունիմ այլ ժողովուրդ. տէր Անդրէաս Տէր
Ստեփանեան

145. Ազնիւ Սօլօման Փարսաղանեան Դորդանեանց, կին սորա Մայիա, ուստերք սորա Նիկօլ, Վանկայ, Միխակ, Վասիլ, 5-1

146. Ազնիւ Ղազար Մինասեան Նուրաբեանց, կին սորա Եագունդի, 1-1

147. Ազնիւ Մեսրոպ Մինասեան Նուրաբեանց, կին սորա Հռիփսիմէ, ուստերք սորա Արտէմ, Եագօր, դստերք սորա Թագուհի, Սօփիօ, 3-3

Վերոյ գրեալքն Տէրունիք են.

148. Քաղաքացի Իվան Աբրամիչ Շադինեանց, կին սորա Քալի, ուստերք սորա Միքայել, Յուցնայ, Յովսէփ, դստերք սորա Կատարինէ, Էլիսաբէտ, Նատալիա, 4-4

149. Քաղաքացի Գրիգօլ Աբրամիչ Շադինեանց, կին սորա Սօփիօ, 1-1

150. Քաղաքացի Գէորգ Շադինեանց, կին սորա Շուշան, ուստերք սորա Ալէքսանդրէ, Միխայել, Գէորգ, 4-1

151. Քաղաքացի Կարապետ Դաւիթեան Սառաջեանց, կին սորա Մարթայ, ուստերք սորա Դաւիթ, Յովանէ, դստերք սորա Նատալիա, Կէկէլ, Կատարինէ, մայր սորա Սառայ, 3-5

152. Քաղաքացի Դաւիթ Իւանիչ Խարազեանց, կին սորա Նատալիա, եղբօր կին սորա այրի Բարբարէ, ուստր սորա Գիօրգի, 2-2

153. Քաղաքացի Ստէփան Յօհաննէսեան Իզեանց, կին սորա Իսմախանում, ուստերք սորա Միխայէլ, Սօլօման, Գաբրիէլ, Եագօր, Մկրտում, Եօվանէ, Ալէքսանդրէ, դուստր սորա Էփէմեա, 8-2

154. Արքունի Զալ Գէորգեան Զալինեանց, կին սորա Մայիա, ուստերք սորա Ղաղօյ, Եագօր, 3-1

155. Բաց է թողնված-(ծանոթ. հեղինակի)

156. Արքունի Բարայ Վարդանեանց, կինը Զանի, ուստր սորա Աւետիք, 2-1

157. Արքունի Յօհաննէս Խաչատուրեանի այրի Շուշան, ուստր սորա Յօհաննէս, կին սորա Սօփիօ, ուստր սորա Նիկօյ, 2-2

158. Արքունի Մանուէլ Սիակեան Սամուէլեանց, կին սորա Մարիամ, ուստերք սորա Ղաղօյ, Սօլօման, Ալէքսանդրէ, Յարութին, 5-1

159. Արքունի Սամուէլ Սիակեան Սամուէլեանց, կին սորա Մայիա, 1-1

160. Արքունի Յարութին Յօհաննէսեանի այրի Մարիամ, ուստր սորա Ղազար, կին սորա Մայիա, ուստր սորա Յարութին, դուստր սորա Օվսաննայ, 2-3

161. Քաղաքացի Յարութին Խարազեանի այրի Թամարն, ուստր սորա Արտէմ 1-1

162. Արքունի Անտօն Եագուլեանի այրի Էլիսաբէտ, ուստր սորա Դաւիթ 1-1

163. Արքունի Յովսէփ Դիդարեանի այրի Էլիսաբէտ, ուստերք սորա Սօլօման, Միխակ, դուստր սորա Աննայ, 2-2

164. Քաղաքացի Աւետիք Յովսէփեան Միրմէլեանց, կին սորա Մարթայ, ուստր սորա Յովսէփ, եղբայր սորա Մովսէս, քոյր սորա Աննայ, 3-1

165. Արքունի Քայիխօսրով Պապայեան Էլիարեանց, կին սորա Թագուհի, ուստերք սորա Եասէ, Սօլօման, 3-1

166. Արքունի Մարտիրոս Դանիէլեան Մաղաքիլեանց, կին սորա Բարբարէ, ուստր սորա Գրիգօյ, դուստր սորա Սօփիօ, սորա եղբօր այրի Շուշան, ուստերք սորա Արտէմ, Մաղաքիլ, 3-4

167. Արքունի Նօնի Մամաջանեանց Բահազեանց, կին տրա Բարբարէ, ուստր տրա Գրիգօլ, դուստր տրա Սօփիօ, 2-2

168. Արքունի Բէժան Գօգինեան Վարձիգուեանց, կին տրա Օվսաննայ, ուստր տրա Եագօր, դստերք տրա Կատարինէ, Սալօմէ, եղբայր Բէժանի Յարութին, կին տրա Սօփիօ, դուստր տրա Կէկէլ, միւս եղբայր տրա Գրիգօլ, մայր սոցա Շուշան, դուստր տրա Քալի, 4-7

169. Քաղաքացի Սիակ Սուքիազեան Յեսայեանց, կին տրա Մարթայ, ուստր տրա Միխակ, դստերք տրա Բարբարէ, Նատալիա, Թամար, 2-4

170. Արքունի Մէլքօյ Դիդարեանի այրի Քալի, ուստերք տրա Սէրգէի, Գիօրգի, դուստր տրա Բարբարէ, 2-2

171. Արքունի Գիքօյ Ղազարեան Պետրոսեանց, կին տրա Նատալիա, դուստր տրա Բարբարէ, մայր տրա Թամար, 1-3

172. Արքունի Բաղդասար Դիդարեանի այրի Մարիամ, ուստր տրա Եօվանէ, դուստր տրա Սօփիօ, 1-2

173. Արքունի Գլախայ Օհանեան, կին տրա Քալի, 1-1

174. Արքունի Գէորգ Պապօյեան Ասլամազլանց, կին տրա Էլիսաւտ, ուստր տրա Բէժան, դուստր տրա Կէկէլ, Մայիա, Նատալիա, Բարբարէ, 2-5

175. Արքունի Թարօյ Նաղարաչեանի այրի Մայիա, ուստերք տրա Զուրաբ, Սօլօման, կին տրա Նատալիա, ուստերք տրա Արտէմ, Մէլքօյ, 4-2

176. Ստրուկ Արսէնի Բէհրութեանցի Սօսի Դանիէլեան, կին տրա Քալի, դուստր տրա Կէկէլ, 1-2

177. Ստրուկ Գէորգ աղայի Արծրունեանցի Յակովբ Դաւիթեան Դադինեանց, կին տրա Խամփէրի, ուստերք տրա Եօվանէ, Դաւիթ, Սիմոն, Զաքար, դստերք տրա Քէթէւան, Նինօյ, 5-3

178. Ստրուկ Դիմիտրի Օրբէլեանի Սօսի Ռէւազեան Շաքարաթեանց, կին տրա Խամփէրի, ուստերք տրա Եօվանէ, Դաւիթ, Ղազար, դստերք տրա Քալի, եղբայր Սօսինի Դէդի, կին տրա Մայիա, դուստր տրա Նինօյ, 5-4

179. Ստրուկ Կնեազ Սամարադոյի Մարգիս Յարութինեան, կին տրա Թումիան, ուստերք տրա Յօհաննէս, Յարութին, Նիկօղոս, 4-1

180. Ստրուկ Ղափլանեանց Եակոբի Գէորգ Դաւիթեանց, կին տրա Բարբարէ, ուստերք տրա Դաւիթ, Սօլօման, Պէպան, 4-1

181. Ստրուկ եկեղեցական Անտոն Մարտիրոսեան Աղմուրեանց, կին սորա Խանում, դստերք սորա Անուշկի, Սօփիօ, 1-3

182. Ստրուկ Ղափլանեանց Լուարսաբի Գօգի Մամասախլի-նեանի այրի Սօփիօ, ուստերք սորա Սամուել, Եօվանէ, դստերք սորա Բարբարէ, Մարիամ, 2-3

183. Ստրուկ Նացվալեանց Ղաղօյի Մատի Գոգուլեանի այրի Թալալ, ուստր սորա Դաիթ, 1-1

184. Ստրուկ Կօնի Ղորղանեանի Մատի Կարապետեան, կին սորա Էլիսաբէտ, ուստերք սորա Յարութին, Փարսադան, Եագօր, դստերք սորա Էփէմիա, Կէկէլ, Մայիա, 4-4

185. Ստրուկ Դիմիտրի Օրբելեանի Զաքար Սօղինեան Խասադարեանց, կին սորա Էփէմիա, ուստր սորա Գէորգ, մայր սորա Թամար, 2-2

186. Ստրուկ Բէիրութեանց Արսէնի, Գէորգ Անտօնեանի այրի Խօրիշան, ուստր սորա Գէորգ, կին սորա Քէթեան, ուստերք սորա Արտէմ, Սարգիս, 3-2

187. Ստրուկ Օթար ամի Լախուարեանի, Թաթօյ Դուրիխանեանի այրի Մայիա, ուստերք սորա Եագօր, Միխակ, Աւետիք, 3-1

188. Ստրուկ Ղափլանեանց Լուարսաբի Ղազար Փասեան, կին սորա Շուշան, ուստերք սորա Նօնի, Գիգօլի, Զաքար, դստերք սորա Մարթայ, Օվսաննայ, 4-3

189. Արքունի Գրիգօլ Ծէրէթելեանի այրի Մարթայ, ուստր սորա Սօսի, դուստր սորա Օվսաննայ, 1-2

190. Արքունի Զաքար Ղուբեանի այրի Թալալ, ուստերք սորա Մաթէ, Յակովբ, դստերք սորա Տասիա, Էլիսաբէտ, Խախօյ, եղբայրք Զաքարի Թամազ, Բէրօյ, 4-4

191. Քաղաքացի Ռափայէլ Սարգսեան Խանգուլեանց, կին սորա Կատարինէ, 1-1

192. Արքունի Գրիգոր Պալօվեանց կին սորա Մարիամ, ուստերք սորա Յակովբ, Գէորգ, 3-1

193. Արքունի Էիվազ Իգեանց կին սորա Մարիամ, ուստր սորա Պօղոս, 2-1

194. Քաղաքացի հանգուցեալ Տէր - Նիկողայոսի այրի Խամփէրի, դուստր սորա Էփէմիա, 0-2

195. Արքունի հանգուցեալ Մկրտումի դուստր Նինօ, 0-1

Յաւէտ քան զայս չունիմ այլ ժողովորդ. Տէր Պէտրոս Յօհանեան Տէր Կարապետեանց

196. Քաղաքացի Ասլան Թօմայեան Շադինեանց, կին սորա Մայիա, ուստերք սորա Ստեփան, Նիկոյ, դստերք սորա Թալէկոյ, Քէթեան, Մաշինկայ, 3-4

197. Քաղաքացի Գրիգօյ Թօմայեան Շադինեանց, կին սորա Բարբարէ, ուստր սորա Թօմայ, 2-1

198. Քաղաքացի Գաբրիէլ Աբելիշ Շադինեանց, կին սորա Քալի, ուստր սորա Արտէմ, 2-1

199. Քաղաքացի Պապայ Կարապետեան Վարձագուլեանց, կին սորա Կէկէլ, ուստերք սորա Գարապիմ, Իանէ, Նիկօյ, Գրիգօյ, դուստր սորա Սալօմէ, եղբայր Պապայի Սօլօման, կին սորա Բարբարէ, ուստերք սորա Եագօր, Պապայ, Արտէմ, դուստր սորա Կատարինէ, մայր սոցա Մաթօյ, 9-5

200. Քաղաքացի Զալ Զուրաբեան Զալիով, կին սորա Էլիսասաբէտ, 1-1

201. Քաղաքացի Յիսայի Զուրաբեան Օթօյեանց, կին սորա Էլիսաբէտ, ուստերք սորա Գիօրգի, Զուրաբ, դուստր սորա Մայիա, 3-2

202. Ստրուկ վրաց եկեղեցական Գէորգ Փարաջեան Պապով, ուստերք սորա Փարէմուգ, Սօլօման, Յիսայի, 4-0

203. Ստրուկ վրաց եկեղեցական Ղազար Գէորգեան Պապով, կին սորա Թալալ, ուստերք սորա Ղարաման, Ալէքսանդրէ, դստերք սորա Նատալիա, Կէկէլ, Անուշկայ, Կատարինէ, Սօփիօ, 3-6

204. Քաղաքացի Եօվանէ Մկրտումեան Մէդուինեանց, կին սորա Բարբարէ, ուստերք սորա Գրիգօյ, Միխայէլ, Նիկօյ, դստերք սորա Մարթայ, Աննայ, Սալօմէ, եղբայր Եօվանի Սօսի, կին սորա Էլիսաբէտ, ուստր սորա Միշայ, 6-5

205. Արքունի Սարգիս Պօղոսեան, կին սորա Սօփիօ, ուստերք սորա Միխակ, Գաբրիէլ, Վանկայ, եղբայր Սարգսի Դաւիթ, 5-1

206. Արքունի Յարութին Սառաջեանի այրի Նէնօն, ուստր սորա Յովսէփ, 1-1

Ստրուկ Կնեագ Կիկօյու Սաքօյ Նօնինեան, կին սորա Շուշան, ուստր սորա Գէորգ, դստերք սորա Նատալիա, Սալօմէ, Կէկէլ, 2-4

207. Քաղաքացի Յովսէփ Դամէնուրաջեանց, կին սորա Սալօմէ, ուստերք սորա Եօվանէ, Զաքար, Եագօր, 4-1

208. Արքունի Ղազար Զանիովի այրի Սալօմէ, ուստերք սորա Պօղոս, Յօհաննէս, դուստր սորա Քալի, 2-2

209. Քաղաքացի Եագօր Ալիխանեանի այրի Բարբարէ, ուստր սորա Ալէքսանդրէ, 1-1

210. Արքունի Զաքար Ամիրխանովի այրի Խամբերի, 0-1
211. Արքունի Գլախայ Քօչօրեանի այրի Մայիա, ուստր սորա Յակովբ, 1-1
212. Արքունի Պօղոս Ռօստօմեանի այրի Նինոյ, ուստերք սորա Ռօստօմ, Մովսէս, դստերք սորա Կէկէլ, Նէնէ, Աննայ, 2-4
213. Արքունի Անդրիաս Ղազարեան Դարբնեանի այրի Սառայն, ուստր սորա Գիօրգի, դուստր սորա Թագուհի, 1-2
214. Արքունի Ստէփան Ղէրարօվեանի այրի Մարիամ, 0-1
215. Ստրուկ վրաց եկեղեցական Եօվանէ Մարտիրոսեան Աղմութեանց, կին սորա Բարբարէ, դստերք սորա Կատարինէ, Էփէմիա, 1-3
216. Արքունի Կարապետ Հայրապետեան Անգլեցեանի այրի Շուշան, դստերք սորա Սօփիօ, Նատալիա, 0-3
217. Արքունի Ափրիամ Օհանեանի այրի Սօփիօ, 0-1
218. Արքունի Վարդան Ստեփանեանց, կին սորա Շուշան, ուստերք սորա Ստէփան, Կարապետ, Դաւիթ, դստերք սորա Կատարինէ, Թագուհի, Օսաննայ, 4-4
219. Արքունի Բէրօյ Անտօնեան Ղարիբեանց, կին սորա Մաթօյ, ուստր սորա Թօմայ, դուստր սորա Մայիա, 2-2
220. Ստրուկ Ղօրղանեանցի Նինի Յակոբեան, կին սորա Բարբարէ, 1-1
221. Ստրուկ Ալթանդիլեանի Բնա Սարգիսն, կին սորա Խօրիշան, ուստերք սորա Միխայէլ, Սիմոն, դուստր սորա Նաթէլ, 3-2
222. Արքունի Յօհաննէս Դաւիթեանի այրի Թենաթինն, 0-1
223. Ստրուկ եկեղեցական Պապա Օնանեանի այրի Քէթլանն, ուստր սորա Կարապետ, 1-1
224. Արքունի Սիակի այրի Եղիսաբէտն, 0-1
225. Արքունի Բաղդասար Բայինդորեան, կին սորա Էլիսաբէտ, դուստր սորա Մարթայ, եղբայր Բաղդասարի Սօսի, 2-2
226. Արքունի Նինի Բուձգուլեանց, կին սորա Թինաթին, դուստր սորա Կէկէլ, 1-2
227. Արքունի Էտիշէր Ալիդուլեան, 1-0
228. Արքունի Խարազ Յօհաննէսի այրի Նինոյ, դստերք սորա Բարբարէ, Փէփէլօյ, Սալօմէ, 0-4
229. Ստրուկ կնեազ Շամիրխանի Կարապետ Օհանեան Խիթարեանց, կին սորա Օսաննայ, ուստր սորա Գէորգ, դստերք սորա Կատարինէ, Սալօմէ, Բարբարէ, 2-4

230. Արքունի Յովսէփ Նօնինեան Դաւրիշեանց, կին սորա Նատալիա, եղբայր Յովսէփի Զուրաբ, 1-2

231. Ստրուկ կնեազ Օթար ամի Լախուարեանի Յովակիմ Յարութինեան Դուրիխանեանց, կին սորա Թագուհի, մայր սորա Նաթէլ, 1-2

Յաւէտ քան զայս չունիմ այլ ժողովուրդ. Տէր Յովհաննէս Տէր Յովակիմեան Տէր Նիկողայոսեանց

Սոյն ցուցակ գրեցաւ ի 1841 ամի և 1-ն յունիսի. ընդ ամէն տունքն են 231, յորոց 579 են արուք և 514 էգք

Հայաստանի Ազգային Արխիվում պահպանվել է նաև Սուրբ Նշան եկեղեցու 1861-1876 թթ. հայ ծխականների չափաբերական մատյանը¹:

¹ ՀԱԱ, ֆ. 53, ց. 2, գ. 2462-2501:

19 - Թիֆլիսի հայկական եկեղեցիները

ԹԻՖԼԻՍԻ ՄՈՂՆՈՒ ՍՈՒՐԲ ԳԵՎՈՐԳ ԵՎ ՍՈՒՐԲ ՆՇԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐԸ

(Ամփոփում)

Թիֆլիսի հայկական Մողնու Սուրբ Գևորգ եկեղեցին հիմնադրվել է 1356 թ. և գործել մինչև 1930-ական թվականները ու փակվել Ստալինյան հակակրոնական քաղաքականության շնորհիվ: Եկեղեցին Խորհրդային տարիներին մինչև 1989 թ. ծառայել է որպես Ժողովրդական արվեստի թանգարան: 1990-ական թվականներին Վրաստանում անկախության հռչակումից հետո, վրաց իշխանությունների և եկեղեցու պահպանությանն ու վերականգնմանը կոչված համապատասխան կազմակերպությունների կողմից մատնվել էր անուշադրության, և եկեղեցին աստիճանաբար ստանալով վտանգավոր ճաքեր, հայտնվել էր փլուզման եզրին: Եկեղեցու դրությամբ մտահոգված հայ հասարակությունն ու Վիրահայոց թեմը, բազմիցս հնչեցնելով ահազանգեր, մնացել են անպատասխան: Կիսաքանդ եկեղեցին, որի դեռ առաջին ճաքերը նկատվել էին 1980-ական թվականներին, վերջնականապես փլուզվել է 2009 թ. նոյեմբերի 19-ին:

Մողնու Սուրբ Գևորգ եկեղեցին համարվել է Թիֆլիսի ամենանշանավոր եկեղեցիներից մեկը, որը գտնվել է Սոլովակի թաղամասում: Այն հին Թիֆլիսի նշանավոր քաղաքացիների ու տոհմական տների հաճախած եկեղեցին էր, որի տոնը նշվել է ամեն տարի սեպտեմբերի 18-ին:

Մողնու եկեղեցին պատկանում է գմբեթավոր բազիլիկների տիպին: Գմբեթը շինության ընդհանուր ծավալի մեջտեղում է, չորս խոշոր, գլանաձև մույթերի վրա: Ավագ խորանի երկու կողմերում փոքրիկ կիսաշրջանաձև ավանդատներն են:

Մողնի կոչվող երկու եկեղեցուց մեկն անվանել են «Կամակատար Սուրբ Աստվածածին», իսկ մյուսը՝ Սուրբ Գևորգ: Առաջինը կոչել են նաև մեծ, իսկ երկրորդը՝ փոքր եկեղեցի: Հավանաբար, հենց

առաջին անվանումն էլ հիմք է ծառայել Թիֆլիսի այդ թաղամասը Մոդնի կոչելու:

Թիֆլիսի Մոդնու Սուրբ Գևորգը Արագածոտնի հռչակավոր եկեղեցու անվանակիցն է: 17-րդ դարի պատմագիր Զաքարիա Քանաքեղցին, որը գործել է Հովհաննավանքում, վերապատմելով Առաքել Դավրիժեցուց լսածը, իր պատմությունում մի ամբողջ գլուխ է նվիրել Սուրբ Գևորգի մատունքների՝ Թիֆլիսում հայտնվելուն: Ի դեպ, ենթադրվում է, որ «Մոդնի» անունը փոխառվել է արաբերենից և նշանակել է «երգել, սաղմոսել»:

Ըստ Զաքարիա Քանաքեղցու՝ Արագածոտնի Մոդնին հիմնադրել է Հովհաննավանքի միաբանությունը: Հավանաբար, դա եղել է 13-րդ դ. կեսերին, և այստեղից էլ Սուրբ Գևորգի մատունքների մի մասը տարվել է Թիֆլիս՝ վրաց արքայազնի բուժման նպատակով: Այդ մատունքները պահպանելու համար հետագայում կառուցվել է Թիֆլիսի Մոդնու Սուրբ Գևորգ եկեղեցին:

Թիֆլիսի Մոդնու եկեղեցու հիմնարկության մասին պատմական ստույգ աղբյուրներ հայտնի չեն: Ներսես Աշտարակեցու այն հարցումին, թե երբ են հիմնադրվել եկեղեցիները, պատասխանող Մկրտում Մունթոյան, Բեժան Բաստամյան և Գրիգոր Բաշինջաղյան երախտավորները, առաջնորդին ներկայացրել են 1356 թ. հիշատակություն, որն էլ հիմք ընդունելով՝ թվագրել են 1356 թ.:

Մոդնու եկեղեցին հիմնադրումից շատ չանցած՝ 1388 թ., երբ Լենկ Թեմուրը ասպատակում է Թիֆլիսը, վերածվում է ավերակների: Այն հավանաբար վնասվել է նաև 1440 թ.՝ Ջհանշահի արշավի ընթացքում, երբ, հայտնի է, որ Թիֆլիսում քանդվել են եկեղեցիներ:

Մոդնու եկեղեցում գրվել ու ընդօրինակվել են բազմաթիվ ձեռագրեր, որոնք հայ մշակույթի պատմության մեջ չափազանց մեծ ու կարևոր նշանակություն ունեն: Ընդօրինակված ձեռագրերի հիշատակարանները Թիֆլիսի հայ համայնքի պատմության ու գործունեության նշանակալի աղբյուր են: Գրքում ներկայացվում են եկեղեցում գրված և ընդօրինակված մի շարք ձեռագրեր: Պահպանված առաջին ձեռագիր «Աւետարանը» գրվել է 1447 թ., Հովհաննես գրչի կողմից: Նա հինգ տարի անց՝ 1452 թ. մեկ այլ «Աւետարան» է գրչագրել, որի ընտիր օրինակը բերվել էր Կիլիկիայի Միս քաղաքից: Նա 1452 թ. ընդօրինակել է Գրիգոր Տաթևացու «Քարոզգիրքը», իսկ 1455 թ. մեկ այլ ձեռագիր «Աւետարան»: Այդ ձեռագրերը նկարագարվել է Մանուել քահանան:

Մողնու եկեղեցում 15-րդ դարի երկրորդ կեսի հայտնի մշակութային գործիչներից է եղել Մկրտիչ քահանան, որը 1463, 1468, 1488 թթ. ընդօրինակել է ձեռագիր Ավետարաններ, իսկ 1476 թ.՝ ձեռագիր «Շարակնոց»:

Դարաշրջանի մյուս խոշոր եկեղեցական, մշակութային գործիչներից էր Ստեփաննոս եպս. Առինջեցին: Այդ շրջանում Մողնու եկեղեցում գործել են նաև Աբրահամ վարդապետը, Տեր Վարդանը, Տեր Հովհաննեսը, ավագերեց Տեր Եսային և Բարսեղը:

17-րդ դարի կեսերի Մողնու եկեղեցու հանրահայտ գործիչներից է եղել Աղամալ Ջուղայեցին: Նա 1656 թ. ընդօրինակել է ձեռագիր «Գանձարան», որը նվիրաբերվել է Թիֆլիսի նորակառույց Սուրբ Նշան եկեղեցուն: Այդ տարի Աղամալ Ջուղայեցին ընդօրինակել է նաև մեկ ուրիշ ձեռագիր «Աւետարան», իսկ 1661 թ. մեկ այլ ձեռագիր «Աւետարան» էլ գրչագրել է Փաշի վանքում (Վանքի եկեղեցի), որի մայր օրինակը վերցրված էր Մողնու եկեղեցուց: Այն ևս մեկ անգամ ապացուցում է, որ Մողնու եկեղեցին եղել է նշանավոր գրչության կենտրոն, որտեղ պահվել են ձեռագրերի բազմաթիվ լավագույն օրինակներ:

17-րդ դարի վերջում (1668 թ. հետո) Մողնու եկեղեցում ձեռագիր «Ժողովածու» է բազմացրել Տեր Շմական քահանան, ով հիշատակվում է նաև 1712 թ.: Իսկ 1711 թ. եկեղեցում հիշատակարան է գրել Աթանաս քահանան:

1745 թ. Մողնու եկեղեցում Գրիգոր քահանան բազմացրել է Ամիրդովլաթ Ամասիացու «Անգիտաց Անպէտ» ձեռագիրը, որի պատվիրատուն է եղել հաքիմ Մկրտումը: Վերջինս Մոնթոյենց Մկրտումն է, որը մի խանութ է նվիրել Մայր Աթոռին՝ ի հիշատակ Թիֆլիս քաղաքի:

1736 թ., երբ քաղաքին տիրել է Նադիր շահը, Մողնու եկեղեցին մյուս եկեղեցիների հետ միասին ավերվել է, և հարկ է եղել հիմքից շինել եթե ոչ Սուրբ Գևորգ խախտված եկեղեցին, գոնե «կամակատար Ս. Աստուածածինը»:

Մողնու եկեղեցին հիմնովին վերանորոգվել է 1751 թ., որի մասին տեղեկանում ենք արձանագրությունից: Շինությունը հովանավորել են թիֆլիսեցիներ՝ Մոնթոյենց Մամաջանի որդի Մկրտումը, Բաստամենց Ստեփանի որդի մահտեսի Մելքոն և Բաշինջաղենց Ղուլիջանի որդի Պողոսը: Վերանորոգությունը կատարվել է եկեղեցու Տեր Աբրահամի քահանայության ժամանակ: Ավարտելով Սուրբ Աստվածածին եկեղեցու շինությունը՝ Տեր Աբրահամը հոգ է տարել

վերականգնելու նաև Մոդնու Սուրբ Գևորգ քայքայված եկեղեցին։ Ի դեպ, եկեղեցու նորոգման իրողությանն արձագանքել է Սայաթ-Նովան իր երգերից մեկում։

Թիֆլիսի մյուս եկեղեցիների պես Մոդնին ևս 1795 թ. սեպտեմբերին ենթարկվել է պարսից Աղա-Մահմադ խանի հրոսակների թալանին ու ավերածությանը։

1796 թ. վերջին ռուսական բանակի հետ Թիֆլիս է գալիս 20 տարի Ռուսաստանում առաջնորդական պաշտոն վարած Հովսեփ արքեպիսկոպոս Արղությանը։ Նա իջևանում է Մոդնու թաղում՝ իր եղբոր որդի իշխան Սողոմոն Արղությանի տանը։ Իսկ հաջորդ տարվա հունվարին եկեղեցու գավթում, Հովսեփ արքեպ. Արղությանի նախաձեռնությամբ, ծխականների ժողով է հրավիրվում, և եկեղեցու գործունեությունը վերականգնելու «համախոսական վճիռ» է կայացվում՝ հոգաբարձու, կառավար և երեցփոխան կարգելով ընդհանուր վստահություն վայելող պարոն Եսայի Փիթոյանին։

1814 թ., երբ Ներսես արք. Աշտարակեցին նշանակվել է Հայոց եկեղեցու Վրաստանի թեմի առաջնորդ և տեղափոխվել Թիֆլիս, Մոդնու Սուրբ Գևորգ եկեղեցում ժամասացություն չի կատարվել, սակայն ուխտավորներն անպակաս են եղել, որոնք դրսից պատերն են համբուրել ու մոմեր վառել։ Աստվածապաշտությունը կատարվել է միայն մեծ եկեղեցում։

Ներսեսի առաջնորդության ժամանակ Մոդնու եկեղեցու առաջնորդն էր տեր Միքայել քահանան, իսկ 1831 թ.՝ տեր Աբրահամ Աբամելիքյանը։

1819 թ. նոյեմբերի 29-ին հիշատակվել են եկեղեցու հետևյալ միաբանները՝ Տեր Միքայել ավ. քիյ. Տեր-Դավթյան, Տեր Սիմոն Տեր-Հովսեփյան, Շմավոն քիյ. Մելիքյան, Ստեփան Տեր-Մովսիսյան, Տեր Խաչատուր Դավթյան, Տեր Եսայի Դանդուրյան, Տեր Դավիթ Տեր-Դավթյան, Տեր Ավետիք Տեր-Հարությունյան։

Գրքում ներկայացվել է նաև Մոդնու եկեղեցու 1841 թ. ծխերի անվանացանկը։

Մոդնու մյուս՝ Փոքր եկեղեցին, որը քայքայված և կիսակործան վիճակում էր, և վտանգավոր էր դարձել անցորդների համար, Սինդի որոշմամբ 1871 թ. հիմնահատակ քանդվել է։

Մոդնու եկեղեցին վերանորոգվել է նաև 19-րդ դարի վերջում՝ երեցփոխ Իսահակ Ծովիանյանի և Տեր Ղազար ավագ քահանայի ու բարեպաշտ ծխականների աջակցությամբ։

1933 թ. դեկտեմբերի 25-ին, ինչպես Թեմական խորհրդին տեղեկացրել է եկեղեցու Հովհաննես ավ. քիյ. Տեր-Գրիգորյանը, դեկտեմբերի 22-ին կառավարության կողմից եկածները կնքել են Սուրբ Գևորգ եկեղեցին:

Խորհրդային տարիներին՝ Մոդնու եկեղեցին վերածվել էր Ազգագրական թանգարանի, ապա՝ պահեստի, իսկ 1990 թ., համարվելով վթարային և վերանորոգման ոչ ենթակա, վերջնականապես փակվել՝ մնալով պետության հաշվեկշռում:

Մոդնու Սուրբ Գևորգ եկեղեցին չդիմացավ Թբիլիսիում տեղացած հորդառատ անձրևներին և 2009 թ. նոյեմբերի 18-ի լույս 19-ի գիշերը՝ ժամը 4:15-ին, փլուզվեց: Եկեղեցու գմբեթը լրիվ քանդվել և ընկել էր սրահի ներսում, կիսով չափ փլվել էին եկեղեցու հյուսիսային և հարավային պատերը, արևելյան ճակատը ճաքել և դեպի դուրս էր կախվել: Կանգուն էր մնացել միայն կենտրոնական մուտքի արևելյան պատը, որտեղ ամբողջական էր մնացել նաև զանգակատունը: Նոյեմբերի 28-29-ին հայ մասնագետները եղան Թբիլիսիում և կատարեցին անհրաժեշտ ուսումնասիրություններ: Ձեռք է բերվել երկկողմ պայմանավորվածություն, որ եկեղեցու վերականգնման նախագծային և շինարարական աշխատանքներին կմասնակցեն հայ մասնագետները:

Գրքում անդրադարձ է կատարվել նաև Մոդնու եկեղեցուն կից Գայանյան օրիորդաց դպրոցի պատմությանը, որը բացվել է 1869 թ. հունիսի 17-ին՝ Սուրբ Գայանյանց կուսանաց տոնի օրը:

Մոդնու եկեղեցուն կից գործել են նաև մանկապարտեզ և նախակրթարան, որը 1880 թ. հիմնադրել է տիկին Սոֆիա Բարայանը: Նա հայտնի մանկավարժ և նախադպրոցական գործի կազմակերպիչ է եղել:

Սուրբ Նշան եկեղեցին պատմական տարեգրության ամբողջ ընթացքում պատկանել է Թիֆլիսում ձևավորված հայ համայնքին և Հայ Առաքելական եկեղեցուն: Այն թե՛ իր ճարտարապետական հորինվածքով, թե՛ նրանում գործող հայ քահանաներով մշտապես եղել է հայկական ու հայաշունչ: Միաժամանակ եկեղեցին հայ համայնքի յուրահատուկ հավաքատեղի է եղել և համարվել է Թիֆլիսի ամենանշանավորներից մեկը:

Սուրբ Նշան եկեղեցին գտնվում է Թիֆլիսի հին թաղամասերից մեկում՝ Կալոյի, հետագայում իր իսկ անունով անվանված՝ Սուրբ Նշան կոչված թաղի կենտրոնում, Սերեբրյան և Սուրբ Նշան (հետագայում՝ Հ. Հակոբյան, այժմ՝ Սուլտնիշանի) փողոցների միջա-

կայքում: Եկեղեցու շրջակայքում գլխավորապես ապրել են հայեր, որոնց թվում շատ են եղել հասարակության մեջ նկատելի դիրք ու տիտղոս ունեցող հայազգի գերդաստանները: Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածինն այստեղ ունեցել է մի քանի կրպակ:

Սուրբ Նշան եկեղեցին, ըստ հյուսիսային մուտքի բարավորին պահպանված շինարարական արձանագրության, կառուցվել է 1703-1720 թթ. ընթացքում, իսկ հետագայում՝ 1780 թ., կառուցվել է կաթողիկեն:

Եկեղեցին կառուցել է մելիք Գեորգին, որը հիշատակվում է 1699-1711 թթ. միջև:

Արձանագրությունից նկատելի է, որ հնում՝ մինչև 1703 թ., եկեղեցու տեղում եղել է խարխլված կամ ավերված պաշտամունքային մի կառույց, որը հիմնովին վերաշինել է քաղաքի մելիք և տանուտեր Ասլամազի որդի Գեորգին: Այդ է հավաստում նաև բազմաշխատ քահանա Տեր Մովսեսի անվան ներկայությունը վիմագրում:

Պահպանվել են նաև եկեղեցու այլ շինարարների անուններ՝ Խոջա Պարխուտար (Բարխուդար), կինը՝ Դարեջան, նրանց դուստր Էագունդի (Յագունդ), որոնք զանգակատունն են կառուցել իրենց խցերով, իսկ Էագունդը 1719 թ. նորոգել է ծնողների կառուցածը: Եկեղեցու հարավային ավանդատան մեջ հայտնաբերվել է արձանագիր քար, որտեղ նույնպես նշված է զանգակատան վերաշինությունը Բարխուդարի դստեր կողմից:

Սուրբ Նշան եկեղեցին իր ճարտարապետական հորինվածքով գմբեթավոր եռանավ բազիլիկ է: Երեք մուտք կա՝ հյուսիսից, արևմուտքից և հարավից: Վերջինիս առջև կանգուն է երկհարկանի զանգակատունը: Եկեղեցու աղոթասրահի արևելյան մասում կիսաբոլորակ եզրագծով ավագ խորանն է՝ օծված Սուրբ Նիկողայոսի անվամբ, իսկ նրանից հյուսիս՝ Անդրեաս առաքյալի, հարավ՝ Սուրբ Գևորգի անուններով օծված խորաններով ավանդատները, որոնց մուտքերը բացվում են արևմուտքից՝ աղոթասրահի մեջ: Սուրբ Նշան եկեղեցին հիմնականում կառուցված է աղյուսից, պատերը արտաքինից զարդարված են հարթ զարդանախշերով և ավարտվում են սլաքաձև կամարներով:

Հին Սուրբ Նշան եկեղեցու հիմնադրման ստույգ ժամանակը հայտնի չէ: Այն առաջին անգամ հիշատակվում է 1656 թ. գրիչ Աղամալ Ջուղայեցու օրինական ձեռագիր «Գանձարանի» հիշատակարանում, որը գրվել է Տփլիսիսում (Թիֆլիս), Մողնու Սուրբ Գևորգ եկեղեցում և պ. Ջուրաբի կողմից նվիրվել է Սուրբ Նշան եկեղեցու

Տեր Օհան քահանային: Այսպիսով, Սուրբ Նշան եկեղեցում հիշատակվող առաջին քահանան Տեր Օհանն է:

Հետագայում՝ 1673 թ., ի թիվս Թիֆլիսում գտնվող հայկական ութ եկեղեցիների, Սուրբ Նշանը հիշատակում է ֆրանսիացի հայտնի ճանապարհորդ Շարդենը: Հետաքրքիր է, որ եկեղեցին հիշատակվում է Փաշա վանքից անմիջապես հետո, որը վկայում է նրա առաջնակարգ դերի մասին:

18-րդ դարի սկզբում հիշատակվում է Սուրբ Նշան եկեղեցու ավագերեց Հովսեփ քահանան: 1694 թ. Նահապետ կաթողիկոսը նրան միաժամանակ նշանակել էր Սուրբ Էջմիածնի գործակալ: 1706 թ. Ալեքսանդր կաթողիկոսը կոնդակով նրան ավագերեց էր հաստատել: Իսկ երկու տարի անց՝ 1708 թ., կաթողիկոսը հրահանգել է Սուրբ Նշան եկեղեցին հանձնել Հովսեփի որդի Տեր Աբրահամին: Տեր Հովսեփ քահանան, եկեղեցու ծուխը հանձնելով որդուն, 1710 թ. մարտի 12-ին մեկնել է Ղանդահար: Գրքում ներկայացվել է եկեղեցու այդ տարվա ծխերը:

18-րդ դարի երկրորդ կեսում Սուրբ Նշան եկեղեցու քահանաներից է եղել Տեր Մովսեսը: Այդ շրջանի հայտնի քահանաներից էր նաև մահտեսի Տեր Նիկողայոսը, որը հիշատակվում է դեռևս 1740 թ.: Լեոն Տեր Նիկողայոսին համարել է Թիֆլիսի ամենահեղինակավոր քահանաներից մեկը:

1814 թ. մայիսին եկեղեցում նշված են՝ Տեր Նիկողոս քահանան, Տեր Հովհաննես քյ. Տեր-Խաչատուրովը, Տեր Ստեփան քահանան և եկեղեցականներ՝ տիրացու Գրիգոր Վանեցին, Ղազար Տեր-Հովհաննեսովը, Դավիթ Տեր-Գրիգորովը, Հակոբ Տեր-Սողոմոնովը, Տեր Հովակիմ Տուրազովը, Տեր Սողոմոն Տեր-Հակոբովը, Տեր Աստվածատուր Պապանը, Տեր Գրիգոր Տեր-Հովսեփովը և Տեր Հովհաննես Երևանցին:

1830 թ. երեցփոխ Ավետիք Փիրոյանի նախաձեռնությամբ եկեղեցու ներսում կատարվել է նկարազարդում, իսկ 1837 թ.՝ շինության ընդհանուր բարեկարգում: 1833 թ. բարեփոխվել է եկեղեցու հարավային ճակատից բացված մուտքը, որի ճակատակալ քարին փորագրվել է հայերեն և վրացերեն արձանագրություն:

1834 թ. հայ կերպարվեստի նշանավոր դեմքերից Հակոբ Հովնաթանյանի ծնողների (հայրը՝ Մկրտում Հովնաթանյան) կատարած ծառայությունների դիմաց քաջարվեստ նկարչին տրվել է Սուրբ Նշան եկեղեցուն պատկանող մի հողամաս՝ տուն կառուցելու հա-

մար: Ենթադրվում է, որ եկեղեցու 1830 թ. նկարագարողումները կատարել է Հակոբ Հովսեփյանը:

1841 թ. եկեղեցին ունեցել է 228 ծուխ: Նշվել են եկեղեցու հետևյալ քահանաները. Եսայի ավ. քիյ. Զիալյան, Գրիգոր քիյ. Իզմիրյան, Անդրեաս քիյ. Ամբարդյան, Պետրոս քիյ. Տեր- Կարապետյան, Հովհաննես քիյ. Տեր-Նիկողոսյան, հանգուցյալ Հովհաննես ավ. քիյ. Զատափյան, հանգուցյալ Սողոմոն քահանա: Գրքում ներկայացված են նաև այլ թվականների հոգևորականները:

1858 թ. մայիսի 8-ին վախճանվել է Ավետիք Փիրոյանը և թաղվել եկեղեցու հյուսիսային որմին կից: Նա դեռևս 1820 թ. ընտրվել էր Սուրբ Նշան եկեղեցու երեցփոխ: Ավետիք Փիրոյանի մահվանից հետո, գրեթե ամեն տարի ապրիլի 7-ին՝ Ավետյաց տոնի օրը, եկեղեցում կատարվել է նրա հիշատակին նվիրված հոգեհանգիստ:

1868 թ. նորոգվել է եկեղեցու խաչկալը, ներքին ծավալները սպիտակացվել են և այլն: Ընդհանուր ծախսվել է 1.020 ռ.:

Սուրբ Նշան եկեղեցին կնքվել է 1928 թ., բայց 1930 թ. մարտին վերադարձվել է համայնքին, իսկ 1931 թ. կրկին փակվել է:

Հայրենական պատերազմի տարիներին եկեղեցին ծառայել է որպես սննդամթերքի պահեստ, իսկ ավելի ուշ՝ վերածվել Ազգային գրադարանի գրապահոցի:

Վրաստանի անկախացումից հետո եկեղեցին հայտնվել է բարձիթողի վիճակում, կից կառուցվել են անօրինական բնակելի շինություններ: Հուշարձանը թեև պահպանվել է պետության կողմից, սակայն անուշադրության հետևանքով ենթարկվել է քայքայման և ավերման:

2002 թ. հոկտեմբերի 20-ի գիշերը եկեղեցու ներսում հրդեհ է բռնկվել, որի հետևանքով թափվել են եկեղեցու ներսի ծեփի շերտերը, որոնք մեծ մասամբ եղել են որմնանկարագարդ: Այդ աշխատանքները հայ որմնանկարչության 18-19 դդ. եզակի նմուշներ էին:

2007 թ. եկեղեցին ստացել է պատմական հուշարձանի կարգավիճակ և մուտքագրվել Թբիլիսիի պատմական հուշարձանների ցանկում:

Սուրբ Նշան եկեղեցին 2012 թ. հունվարի 3-ին և 7-ին, անհայտ հանգամանքներում, ենթարկվել է իրար հաջորդող երկու նոր հրդեհումների, որի պատճառով փլուզումներ են առաջացել:

Աշխատությունում ներկայացված է նաև եկեղեցուն կից գործած ծխական արական դպրոցը, որը բացվել էր Ներսես Աշտարակեցու 1848 թ. հունիսի 2-ի կոնդակի համաձայն: Իսկ 1868 թ. եկեղեցուն

կից գործել է նաև տիկին Տեր-Գրիգորյանի բացած ծխական օրհորդաց դպրոցը: Այն գործել է մինչև 1873 թ.: 1883 թ. եկեղեցուն կից բացվել է Հայ կանանց միության օրհորդաց նոր դպրոց:

Գրքում ներկայացվում է Սուրբ Նշան եկեղեցու 1841 թ. ծխականների ցուցակը և 1838 թ. եկեղեցու անշարժ և շարժական կայքը:

**MOUGHNI SURB GEVORG
AND SURB NSHAN CHURCHES
IN TIFLIS**
(History and Historiography)¹

ARMEN ASATRYAN

*Scientific worker of Scientific Research Center for Historical and Cultural
Heritage, under the ministry of Culture, RA, Yerevan, asatryan.armen@inbox.ru*

ABSTRACT

In the territory belonging to the current Republic of Georgia the Armenians have been living since ancient times. The first data refer to the early Middle Ages when Christianity was adopted and spread throughout the region.

Of 20,000 residents of Tiflis in XVIII century, there were 14,000 Armenians and 500 Catholic Armenians, 2,000 Georgians and others. In the early XIX century of 2,000 residential houses about 1,800 belonged to Armenians. According to the testimony of archives, in 1817 the Armenian community in Tbilisi had 25 Armenian churches. This number remained constant until the establishment of the Soviet era in Georgia.

In Tiflis the most famous Armenian churches rich in historical chronicles are Moughni Surb Gevorg (St.George) Church and Surb Nshan (St. Sign) Church.

Founded in 1356, Moughni Surb Gevorg Church constantly functioned up to the 1930s and closed due to the Stalinist anti-religious policies. In the Soviet times, until 1989 the church served as the Folk Art Museum. After declaring independence in 1990 in Georgia, the protection and restoration of the church by the Georgian authorities and relevant organizations was neglected, and, gradually acquiring dangerous cracks, it appeared on the verge of collapse. Being concerned about the church, the Diocese and the

¹ Հեղինակը շնորհակալություն է հայտնում օտար լեզուների գիտակ Մարինե Մելիք-Աղայանին ամփոփումները անգլերեն և ռուսերեն լեզուներով թարգմանելու համար:

Armenian community many a time voiced complaints, which, however, remained unanswered. The half-ruined church, whose first cracks were observed in the 1980s, finally collapsed in 2009, November 19.

Situated in Sololaki district, Moughni Church has been considered the most outstanding church in Tiflis. Noble families and prominent citizens of Tiflis attended the church, its feast day being celebrated every year on September 18.

This church is a namesake of the famous church in Aragatsotn, Armenia. Quoting Arakel Davrizhetsi, a 17th-century historian Zacharias Kanakertsi of Hovhannavank devoted a whole chapter of his book to the history of Surb Gevorg's relics in Tiflis to appear. It is believed that the word 'Moughni' was borrowed from Arabic and used to mean 'to sing' or 'to sing Psalms'.

The book also touches upon the history of the church Gayanean Girls' School, which opened in 1869, on June 17, the feast day of St. Gayaneh convent. In addition, Moughni church kindergarten and elementary school were founded in 1880 by Sophia Babayan.

Historical chronicles mentioned that Surb Nshan church had always belonged to the thriving Armenian community in Tiflis and the Armenian Apostolic Church. By both its architectural style and by the priests serving there, it has always been Armenian. At the same time the church was a unique gathering place for the community and was considered one of the most notable ones in Tiflis.

The Church of Surb Nshan is situated in the centre of one of the oldest districts of Tiflis - Kalo, later renamed Surb Nshan District. The Church is located next to Voskerichneri (Jewelers'), or Serebrian Street, and Surb Nshan Street, subsequently renamed H. Hakobyan Street, which is currently called Sultnishan Street. This area was mainly populated by Armenians, among whom there were many noble families and occupying a prominent place in the society. The Holy See of Echmiadzin owned several stalls here.

According to the building boards preserved at the north entrance, Surb Nshan was built in 1703-1720, and in 1780 Katoghike was built. In 1830 on the proposal of warden Avetis Piroyan internal work on mural

painting were undertaken, and in 1837 the state of the Church was improved through massive renovation.

The Church of Surb Nshan was consecrated in 1928. In March 1930 it was returned to the community, and in 1931 it was closed again. During the Second World War it served as a grocery warehouse and later as a book repository for the National Library. After declaring independence of Georgia, it was totally neglected, and illegal buildings appeared next to it. Though under the state protection, the building collapsed because of the lack of the slightest care.

On the night of October 20, 2002, there was a fire in the church, resulting in fallen plaster interior walls with murals which were a unique example of Armenian painting of XVIII-XIX centuries. On January 3 and 7, 2012, under suspicious circumstances two more fires broke out, and a part of the building collapsed.

At Surb Nshan Church a boys' parochial school was opened on January 2, 1848, according to the Encyclical letter of Nerses Ashtaraketsi. In 1868 a girls' parochial school was opened at the expense of Mrs. Ter-Grigoryan, and it worked till 1873. Then in 1883 a new girls' school was started by the Union of Armenian women.

In 2011 the Catholicos of all Armenians Garegin II visited Georgia to attend the state of the Armenian diocese. Before him Georgia was visited by an Armenian Catholicos about 100 years ago. After such a long break, the visit of the head of the Armenian Apostolic Church was intended not only to strengthen connections between the churches, but also to satisfy the spiritual needs of the Armenian diocese.

This book is an integrated work on the history and historiography of the two famous churches in Tiflis. Unlike previous researchers, for the first time the author presents the history of these churches from their foundation till our days. On the basis of archival documents, the book provides the data on the activities of wardens and monks, their marital statuses and service lists. For the first time a list of the parishioners of these churches is published as of 1841.

At the time these churches had a rich collection of medieval manuscripts, numerous utensils, decorated with precious stones and received by the church as a gift from the wealthy parishioners. For the

first time the book provides a full list of the utensils and ornaments of the churches Moughni and Surb Nshan according to 1837 and 1838 data respectively. The work also reflected the data on the estates, the houses and stalls belonging to the churches. Also there are the activities of the parochial schools presented in detail.

The main goal of this work is to prove the fact that the Church of Moughni Surb Gevorg and Surb Nshan are native Armenian cultural monuments with Armenian priests conducting the service there. These churches have never belonged to the Georgian Church, but were continuously operated under the jurisdiction of the Armenian Apostolic Church. This book is aimed to emphasize their importance and the need for their restoration, as well as to justify the requirement of returning them to the Armenian Apostolic Church.

The restoration and opening of Moughni and Surb Nshan churches will contribute to the strengthening of centuries-old friendship between the Armenian and Georgian peoples.

ЦЕРКВИ МОГНИЙСКИЙ СУРБ ГЕВОРГ И СУРБ НШАН В ТИФЛИСЕ

(история и историография)

АРМЕН АСАТРЯН

*Научный работник научно-исследовательского центра по
историческому и культурному наследию при министерстве
культуры РА, Ереван, asatryan.armen@inbox.ru*

АННОТАЦИЯ

На территории современной Грузии армяне проживают с древнейших времен. Первое упоминание о них можно встретить с раннего средневековья, с начала распространения христианства.

Уже в XVIII веке из 20 000 жителей Тифлиса насчитывалось 14 000 армян, из которых 500 были армяне-католики, 2000 грузин и др. В начале XIX века из 2000 домов города, около 1800 жилых домов принадлежало армянам. По архивным свидетельствам, в 1817 г. армянская община в Тифлисе владела 25 армянскими церквями. Это число оставалось неизменным до установления Советской власти в Грузии.

Наиболее известные и богатые историческими сведениями церквями столицы Грузии были армянские церкви Могнийский Сурб Геворг (Святого Георгия) и Сурб Ншан (Святого Знамения).

Церковь Сурб Геворг была основана в 1356 г. и постоянно действовала до 1930-ых гг., когда ее закрыли в годы сталинских репрессий. В годы Советской власти вплоть до 1989 г. там располагался Музей народного искусства. В 1990-ых гг., после того, как Грузия стала независимой, власти Грузии и организации, ответственные за сохранение и восстановление церкви, оставили ее на произвол судьбы. Появились опасные трещины, в результате чего церковь постепенно пришла в упадок. Озабоченные состоянием церкви, армянская община и епархия постоянно обращались в соответствующие инстанции, однако эти обращения остались без ответа. Полуразрушенная церковь,

где трещины появились еще в 1980-ых, окончательно рухнула 19 ноября 2009 г.

Расположенная в административном районе Сололаки, церковь Могни считалась одной из самых знаменитых церквей Тифлиса. Ее посещали знаменитые горожане и потомственная знать города, и каждый год 18 сентября отмечался День церкви.

Церковь Могни назвали в честь знаменитой церкви в марзе Арагацотн, Армения. Историк Закария Канакерци, живший и творивший в XVII веке в монастыре Ованнаванк, пересказывая Аракела Даврижеци, в своей исторической рукописи посвятил целую главу рассказу о том, как мощи святого Геворга были доставлены в Тифлис. Предполагается, что название «Могни» было заимствовано из арабского и означало «петь псалмы».

Книга также повествует об истории возникновения церковной женской школы Гаянян, которая открылась в день святой Гаяне 17 июня 1869 г. При церкви действовали также детский сад и начальная школа, основанная Софией Бабян в 1880 г.

В течение всего периода исторических хроник церковь Сурб Ншан принадлежала армянской общине в Тифлисе и Армянской апостольской церкви. Как архитектурный облик, так и постоянно действующие в ней армянские священники свидетельствуют об армянских корнях церкви. Это также было своеобразным местом, где собиралась армянская община, и церковь считалась одной из самых знаменитых в Тифлисе.

Церковь Сурб Ншан находится в центре одного из старейших районов Тифлиса - Кало, впоследствии названном в честь церкви районом Сурб Ншан. Рядом с церковью расположена улица Воскеричнери (Ювелиров), или Серебрян, и улица Сурб Ншан, впоследствии улица А.Акопян, ныне Султнишан. В этом районе жили преимущественно армяне, в числе которых было много знати - титулированной и занимающей видное место в обществе. Святой Престол Эчмиадзина владел здесь несколькими ларьками.

Согласно сохранившейся у северного входа строительной надписи, церковь Сурб Ншан была построена в период 1703-1720 гг., а впоследствии, в 1780 г. была построена католикосом. В 1830 г. по предло-

жению ктитора (церковного старосты) Аветиса Пирояна были проведены внутренние работы по росписи, а в 1837 г. – общеремонтные работы по улучшению состояния церкви.

Церковь Сурб Ншан была освящена в 1928 г., в марте 1930 года была возвращена общине, а в 1931 г. она вновь закрылась. В годы Великой отечественной войны она служила продуктовым складом, а позднее – книгохранилищем Национальной библиотеки. После провозглашения независимости Грузии она была оставлена без должного внимания, а рядом с ней возникли незаконные постройки. Находящееся под охраной государства, здание разрушалось из-за отсутствия должного отношения.

Ночью 20 октября 2002 г. в церкви возник пожар, вследствие чего обвалилась штукатурка внутренних стен здания вместе со стеной росписью, являющейся уникальным образцом армянской росписи XVIII-XIX веков. При невыясненных обстоятельствах 3 и 7 января 2012 г. вспыхнули еще два пожара, и обвалилась часть здания.

При церкви Сурб Ншан действовала мужская церковно-приходская школа, которая открылась 2 января 1848 г., согласно энциклике Нерсеса Аштаракци. А в 1868 г. на средства госпожи Тер-Григорян открылась женская церковно-приходская школа, действующая до 1873 года. Затем в 1883 г. при церкви начала действовать новая женская школа Союза армянских женщин.

В 2011 г. Католикос всех армян Гарегин Второй, озаботившись состоянием армянской епархии, посетил Грузию. До него армянский католикос посещал Грузию около 100 лет назад. После столь продолжительного перерыва визит главы Армянской апостольской церкви имел целью не только укрепление связей между церквями, но и удовлетворение духовных потребностей армянской епархии.

Настоящая книга является целостной работой, посвященной истории и историографии двух знаменитых церквей Тифлиса. В отличие от предыдущих исследователей, автор впервые представляет историю этих церквей со дня основания до наших дней. На основании архивных документов, приводятся данные по деятельности ктиторов и монахов, их семейному положению, также их служебные списки. Впервые публикуется список прихожан этих церквей по состоянию на 1841 год.

В свое время эти церкви имели богатую коллекцию средневековых манускриптов, многочисленные предметы утвари, украшенные драгоценными камнями, полученные церковью в дар от богатых прихожан. В книге впервые приводится полный список предметов утвари и украшений из церквей Могни и Сурб Ншан по состоянию на 1837 г. и 1838 г. соответственно. В работе также нашли свое отражение данные по именам, домам и ларькам, принадлежащим церквям. Также подробно представлена деятельность церковно-приходских школ.

Главная цель данной работы – еще раз доказать, что и церковь Могнийского Сурб Геворга, и церковь Сурб Ншана являются исконно армянскими культурными памятниками с армянскими священниками, осуществляющими там службу. Эти церкви никогда не принадлежали Грузинской церкви а постоянно действовали под юрисдикцией Армянской апостольской церкви. Настоящая книга призвана подчеркнуть их значимость, необходимость их реставрации и справедливого удовлетворения требования возвращения их Армянской апостольской церкви

Восстановление и открытие церквей Могни и Сурб Ншан будет способствовать укреплению многовековой дружбы между армянским и грузинским народами.

ՑԱՆԿ ԱՆՁՆԱՆՈՒՆՆԵՐԻ*

- Աբամելիքեան(ց) մահտեսի Տէր Աբրահամ ավագ քահանա 23, 24, 27, 29, 30, 35, 36, 38, 41, 43, 44, 45, 153, 163, 292, 293
- Աբամելիքյան 38
- Աբիմելիքեանց Եթեր 157
- Աբիմելիքեանց Սողոմոն 160
- Աբիմելիքեան Թինաթին 152
- Աբիմելիքեանց Յոհան 157
- Աբիսողոմյան 238, 241
- Աբիսողոմյան Գրիգոր Սողոմոնի 216, 225, 228, 229
- Աբիսողոմյան Հովհաննես Սողոմոնի 226, 227, 228
- Աբովենց Ռուստամ 188
- Աբովյան Սարգիս 108, 109, 111, 141, 145
- Աբուլեան Կ. 138
- Աբուլյան Գալուստ Թադևոսի 136
- Աբրահամ (1455 թ.) 18
- Աբրահամ Ա կաթողիկոս Աղբաթանեցի 5
- Աբրահամ վարդապետ (1488 թ.) 21, 292
- Աբրահամեան Եսայի 85
- Ադամ 268
- Ադամյան Թագուիի 132
- Ազիզյան Առաքել քահանա 216, 217, 218, 219, 221, 222
- Աթանաս քահանա (1711 թ.) 21, 292
- Աթանասյան Աշոտ 259, 260
- Աթանասյան Վերգինե 141
- Ալադաթեանց Նիկողայոս 128, 129
- Ալադաթով 271
- Ալադադյան Սիմեոն 62
- Ալադադյան Սիմոն 69
- Ալահողունց Մուրադ 197
- Ալամդարյան Հարություն քահանա 40, 41
- Ալեքսանդր Ա Զուլայեցի կաթողիկոս 192, 296
- Ալեքսանդր, որդի Աբրահամ քահանայի 44, 45
- Ալեքսանդր, որդի Հովհաննես սարկավագի 45
- Ալիբեգյան (Ալիբեկյան) Բագրատ 74, 84, 85, 88, 91
- Ալիխանյան Գևորգ Պողոսի 220
- Ալիխանյան Կոստանտին 146
- Ալիխանով Ալեքսանդր Գևորգի 220
- Ալիսագյան Հարություն Գևորգի 230
- Ախտարխան 268
- Ահարոն 25
- Աղամալ Զուլայեցի 21, 190, 292, 295
- Աղամալյան 141
- Աղա-Մահմեդ (Մահմադ) խան 25, 32, 33, 199, 293
- Աղամջան 271
- Աղայան Էլինե, կողակից Դավիթ արքայորդու 46
- Աղայան Ղ. 259
- Աղանյանց Գիւտ քահանա 9, 27, 36, 138
- Աղմջանեանց Գօգին 270
- Ամբարդումյան (Ամբարդյան, Համբարձումյան) Անդրեաս քահանա 205, 206, 207, 297
- Ամբրոսիոս վարդապետ Ռուբինյան 63
- Ամիր (1463 թ.) 19
- Ամիր (Բեհրուդյան), հայր՝ Ասլամազի 189, 195
- Ամիրադեանց Ղուբիսավար 272
- Ամիրադյան Բ. 245
- Ամիրադյան Գաբրիել 211
- Ամիրադյան Հովհաննես 57, 66
- Ամիրադյան(ց) Գևորգ 53, 54
- Ամիրդովլաթ Ամասիացի 22, 292
- Ամիրխանյան Մարտիրոս քահանա 57
- Այվազեանց Արտէմ Ֆադեյիչ 94
- Այվազյանց 134
- Անահիտ, դուստր Գարեգին քահանայի 224
- Անանիա եպիսկոպոս 231

* Անձնանունների ցանկում ներառնված չեն Մողնու Ս. Գևորգ եկեղեցու 1841 թ. ծխերը, Ս. Նշան եկեղեցու 1710 թ. ծխերը, Ս. Նշան եկեղեցու 1841 թ. ծխերը և Ս. Նշան ծխական օրհորդաց դպրոցի 1889 - 90 ուս. տարվա աշակերտուհիների ցուցակը:

- Անանյան Ալեքսանդր 81
 Անանյան Ս. 101
 Անդրի Օլլետ 234
 Անդո 197
 Աննա (1801 թ.) 269
 Աննա, մայր՝ Փիթոյենց աղայի 153
 Անշինենց Յարութին 161
 Անտոն, որդի Սողոմոն քահանայի 205
 Աշխեն, դուստր Գարեգին քահանայի 224
 Ապողավրիյան Մովսես քահանա 42
 Ապով 150
 Ապրիլեանց Կոնստանդին տիրացու 236
 Աջիպ 17
 Առաքել Դավրիժեցի 14, 291
 Առաքել սարկավագ 19
 Առաքելյան Բ. 118
 Առաքելյան Գարեգին քահանա 223, 224, 228, 231, 235, 236, 239, 242, 243, 244
 Առաքելյան Համբարձում 102, 104, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 118, 139, 142
 Առաքելյան Սերժիկ 248
 Առաքելյան Սոֆիա 243
 Ասլամազ (1726 թ.) 266
 Ասլամազ տանուտեր 188, 189, 195, 196, 295
 Ասլամազյանց Մարիամ Հովհաննեսի 135
 Աստվածատուր արքեպիսկոպոս 43
 Աստվածատուր գրիչ 20
 Ավագյան Ալեքսանդր 120
 Ավետիք 34
 Ավթանդիլյան Հակոբ Գևորգի 215, 216, 217, 218
 Արասխանյան(ց) Ավետիք 80, 81, 83, 103, 104, 105, 107, 139, 140
 Արարատեանց Յովհաննէս աւագ քահանայ 212
 Արիստակես արքեպիսկոպոս Դավթյան 119
 Արիստակես եպիսկոպոս Սեդրակյան 64, 65, 66, 67, 68, 73, 217, 219, 251, 252, 254
 Արծրունի Սենեքերիմ 131
 Արծրունի Վ. 250
 Արղութեանց Ղահիրաման 50, 51
 Արղության Ալեքսանդր Հովհաննեսի
 Երկայնաբազուկ 88
 Արղության Պողոս Փարսադանի
 Երկայնաբազուկ 90
 Արղության Սիմեոն 141
 Արղության Սողոմոն 31, 34, 35, 38, 293
 Արղության Սոֆիա Վասիլևնա 88, 105
 Արղութով Թադա 157
 Արտակ եպիսկոպոս Սմբատյան(ց) 118, 246
 Աւետիք 268
 Աւետիքեանց Խատին մղդսի 263
 Աւրտու –Մելիք 20
 Աքքերմանցի (Աղքերմանցի) Գրիգոր վարդապետ 31, 36
 Բաբայան Սոֆիա 83, 133, 147, 257, 258, 294
 Բաբանաստեան Սոսո 85
 Բաբանաստեանց Աւետիս 269
 Բաբանասյան Մարիամ 133
 Բաբել 38
 Բագրամեան 234
 Բագրատունի Արսեն քահանա 82, 85, 88, 98, 101, 102
 Բագրատունի Մկրտիչ 246
 Բագինեանց Գրիգոր 162
 Բաղդասար (1702 թ.) 262
 Բաղդասար քահանա 262
 Բաղդասարյան Արթուր 124
 Բաղդին 263
 Բաղին 267
 Բաղինեան Յակովբ 163
 Բայանդուրյան Վարվառե 83
 Բայսողոյան Սրբուհի 130
 Բանահ Յակոբ 189, 196
 Բաշինջաղեանց 153
 Բաշինջաղեանց Ղուլիճան (Ղուլիջան) 23, 292
 Բաշինջաղեանց Պողոս 23, 36, 37
 Բաշինջաղելով (մոքալաք) 44
 Բաշինջաղյան Գրիգոր 13, 37, 291
 Բաստամեանց Սողոմոն 158
 Բաստամեանց Մելքո 23, 35
 Բաստամեանց Ստեփան 23, 292
 Բաստամյան Բեժան 13, 37, 291
 Բաստամով (մոքալաք) 44
 Բատո, կողակից Տեր Շմավոնի 154
 Բարբարե 261

- Բարբարէ, կողակից Գալուստի 269
 Բարխուդարյան Գևորգ 130
 Բարսեղ (1488 թ.) 21, 292
 Բարսեղ (Բասիլիոս) արքեպիսկոպոս 5
 Բարսեղ զանծապետ 36
 Բարսեղ եպիսկոպոս (1679 թ.) 150
 Բարսեղ ժամկոչ (1933 թ.) 120
 Բարսեղյան Գասպար վանեցի 227
 Բաւէեանց Նիկողայոս 99
 Բեգինեան Սօսի 163
 Բեգտաբեգեանց 153
 Բեժան (1726 թ.) 22
 Բելայա Ս. 110
 Բեկլար 19
 Բեկտաբեգով Գրիգոր 228
 Բեհբուդյան (Բեհբության) Արսեն 91, 94, 97, 98, 101, 107
 Բեհբուդյան Դարչի 31, 32, 34
 Բեհբուդյան Կատարինե 254
 Բեհբուդյան Կոստանդին 72, 74, 75, 80
 Բեհբուդով Պյոտր Աբեստումովիչ 94
 Բեհբութեանց 134
 Բեհբութովներ (Բեհբուդյաններ) 44, 83
 Բենիկ վարդապետ 145
 Բենքյան (Բենկլյան) Արիստակես քահանա 63, 64, 65, 68, 69, 70, 72, 133
 Բերիա Լ. 245
 Բեզլարեանց Շամիր 264
 Բէժան (1702 թ.) 262
 Բէժօ թագաւոր 15
 Բէժօյեան Գալուստ 269
 Բէրոն 191
 Բոյախչյան Ներսես քահանա 120
 Բուդա զորավար 6
 Բուդանյան Նունե Ստեփանի 137
 Բրոսե Մ. 24, 187, 188

 Գաբրիել եպիսկոպոս Այվազյան 59, 132, 133, 261
 Գաբրիել, որդի Եսայի քահանայի 205
 Գաբրիել, որդի Դօդօյի 263
 Գաղեցի Հայրապետ 159
 Գասպար (1662 թ.) 191
 Գասպար 197
 Գասպարյան Հովհաննես 76, 82
 Գասպարյան Մալխաս 258
 Գարեգին արքեպիսկոպոս Սաթունյան 103, 106, 139, 140, 239, 241
 Գարեգին Բ Ներսիսյան կաթողիկոս 7, 125, 247
 Գարեգին վարդապետ Հովսեփյան 110
 Գաֆեան Սարգիս 85
 Գեղամյան 67
 Գեոկչայան Ն. 102
 Գեոնջյան Կարապետ 258
 Գեորգի վրաց արքա 204
 Գևորգ Դ Կոստանդնուպոլսեցի կաթողիկոս 53, 71, 213
 Գևորգ Ե Սուրենյան(ց) կաթողիկոս 80, 81, 83, 84, 85, 89, 90, 91, 94, 100, 101, 113, 138, 224, 226, 227, 230, 231, 245, 246
 Գևորգ Զ Չորեքչյան կաթողիկոս 122
 Գևորգ, որդի Աբրահամ քահանայի 44, 45
 Գևորգ, որդի Հովհաննես քահանայի 205
 Գևորգ, որդի Սողոմոն քահանայի 205
 Գևորգյանց Լևոն Աղաբեկի 117
 Գէորգի, որդին Մանգոյի 264
 Գիորգի (1720 թ.) 156
 Գիորգի, որդին Աղամջանի 271
 Գիօրգի, որդի Անդօյի 197
 Գյուլդենշտեդտ 24
 Գոգի Փարսադան 271
 Գոգին, եղբայր Փիթոյեց աղայի 153
 Գոգիով Ներսէս 151
 Գորգի 27
 Գորգինեանց Թինաթին 268
 Գորդեն 110
 Գուլյան Ստեփան 221
 Գուլուկեանց Միքայել 128
 Գուլումեանց Դաւիթ 156
 Գրիգոր (Քեարիմ), Մովսէս Քեարիմ 26
 Գրիգոր Արծրունի 131, 133
 Գրիգոր արքեպիսկոպոս Աղափիրյան 62, 63
 Գրիգոր արքեպիսկոպոս Շամշադինցի 43
 Գրիգոր Տաթևացի 17, 291
 Գրիգոր քահանա (1745 թ.) 22, 36, 292
 Գրիգոր քահանա (1899 թ.) 95
 Գրիգորեան Պողոս 163
 Գրիգորեանց Զաքարիա 128, 129, 130, 131
 Գրիգորյան Ն. 234, 254

- Դաթո թագաւոր 15
 Դանդուրյան Տեր Եսայի քահանա 39, 42, 43, 293
 Դանիելեան Աւետիս 163
 Դաշկէիչ Լուիզա 131
 Դավթյան Թովմա Օհանի 38
 Դավթյան Կարապետ քահանա 119, 120
 Դավթյան Հովհաննէս 65
 Դավթյան Ղազար ավագ քահանա 44, 45, 46, 47, 48, 49, 57, 75, 91, 204, 206, 207
 Դավթյան Տեր Խաչատուր քահանա 39, 293
 Դավթյան(ց) Խաչատուր բժիշկ 59, 60, 61
 Դավիթ 16
 Դաւիթ 148
 Դավիթ (Տեր-Շմավոնյան) 24
 Դավիթ արքեպիսկոպոս 32, 34
 Դավիթ վրաց արքայորդի 46
 Դավիթ, որդին՝ Եսայի քահանայի 205
 Դարեջան (Դարէճան) 189, 195
 Դարեջան, կողակից խոջա Պարխուտարի, 295
 Դարէջան, կողակից՝ Անդոյի 197
 Դաւթեանց Թովմա Իանիչ 159
 Դաւթեանց Պողոս Տեր Ստեփանի 162
 Դաւիթ (18-րդ դար) 262
 Դաւիթ, որդին Խանդավաճի 270
 Դեմուրյան Հովհաննէս սարկավագ 45, 46
 Դէդա – Խաթուն 18
 Դէդէքո 267
 Դէտէքո՝ դուստր Բէժանի 262
 Դոլուխանյան 102
 Դոլուխանյան Մարկոս 110, 112, 145, 253
 Եագոր, որդին Հարություն Զավրյանցի 152
 Եագուլեանց Եսայի 159
 Եագուլյան 34
 Եագունդ (Էագունդ, Յագունդ) 27, 189, 195, 295
 Եաղուպով Գէորգ 163
 Եաս ուստա 148
 Եարալյանց Դավիթ ավագ քահանա 138
 Եկմալյան Մակար 88, 89
 Եղիազարյան Վարդան 131
 Եղիսաբէթ 17
 Ենիբեկ 18
 Ենիկոլոյան Գևորգ 220
 Ենիկոլոյան Գրիգոր 223
 Ենիկոլոյան Նատալյա 225, 231
 Ենովք 269
 Ենովք աղա 198
 Ենօք 266
 Եսայի (1720 թ.) 148
 Եսայի արքեպիսկոպոս Աստվածատրյան 230
 Եսայի քահանա Բեթղեհեմի 41
 Եսայի, հայր՝ Փիթոյենց աղայի 153
 Եսայի, որդին Բայինդուրի 264
 Եսայի, որդին Մազլոյի 267
 Երեցփոխյան Ա. 101
 Երզնկյան Գրիգորիս քահանա 98, 235, 236
 Երզնկյանց Եզնիկ քահանա 59, 133, 217, 218, 254
 Երիցյան Ալեքսանդր 9, 13, 15, 22, 23, 24, 31, 38, 42, 91, 194
 Երիցյան Գարեգին 106
 Երիցյան Սրբուհի 251, 252
 Եւանգուլեանց Գէորգ 128, 129
 Եւանգուլեանց Նախսեդ 157
 Եփրեմ Ա Ձորագեղցի կաթողիկոս 43, 199, 200
 Զադերման 110
 Զալիցման ճարտարապետ 53
 Զառափյան (Զառափով) Տեր Հովհաննէս (Օհաննէս, Յոհաննէս) քահանա 200, 202, 203, 205, 297
 Զառափյան (Զառաֆյան) Հակոբ քահանա 217, 218, 221, 223, 228, 229
 Զառափյանց Աբրահամ քահանա 209, 210, 211
 Զավրյան Եգոր Արտեմի 42
 Զարգարյան Դավիթ 215
 Զարդեղյան Զաքարիա քահանա 93, 94, 96, 258
 Զարեանց Յարութիւն 152
 Զաքարե Երկայնաբազուկ 6
 Զաքարիա դպիր 45
 Զաքարիա Քանաքեղցի 14, 291
 Զաքարիա, որդին Հակոբ քահանայի 224

- Զաքարյան Իվանէ 6
 Զիւլայն Եսայի ավագ քահանա 205, 297
 Զիւլայն Իսահակ քահանա 206
 Զիւլայն քահանա (մականունը՝ Զիւլ-դեդա) 194
 Զոհրաբյան 141
 Զոհրաբյան Սրբուհի Կարապետի 136
 Զոհրաբյան Վարվառե 254
 Զուրաբ 24
 Զուրաբ (1656 թ.) 190
 Զուրաբ (1656 թ.) 21
 Զուրաբ (Զուրապ), որդին՝ Մելիք Գիորգու 188, 189, 196
 Զուրաբ 295
 Զուրաբ, Գոգի Փարսադանի որդին 271
 Զուրաբ, որդի Տեր Շմավոնի 153
 Զուրաբյան Սարգիս 141
 Էգենց Բէժան 264
- Էլիդերգիլյան Համազասպ 221
 Էյնալ մէլիք 197
 Էնակոլովեանց Միրզա Աբրահամ 271
 Էստատին 22
 Էրէնէ 154
 Էֆենդյան Հովսեփ 63, 64, 70, 73, 74, 78, 217
- Թադևոս արքեպիսկոպոս 202
 Թադևոսյան Բագրատ 102, 104, 112
 Թադևոսյան Հակոբ 80, 83
 Թադևոսյան Տիգրան 118, 139, 143
 Թադէոս 20
 Թադուայշվիլի Իսայի 34
 Թամամշեանց Եագոր 50, 51
 Թամամշյան Վարվառա 146
 Թամամշյան(ց) Դավիթ 46, 155, 156, 161
 Թամար թագուհի 6
 Թամար, դուստր Աբրահամ քահանայի 44
 Թամար, դուստր Ադամի 268
 Թամար, դուստր Գիորգիի 271
 Թամար, կողակից Յոհանի 266
 Թամար, կողակից Պապի 268
 Թայիրյան Ալեքսանդր Ղազարի 215, 216, 220, 223
 Թավարբեգյան Եղիշե Հովհաննեսի 239, 240, 243
 Թէմուրազ 161
 Թէյմուրազ (Թէմուրազ, Թեմուրազ) Բ
- վրաց արքա 23, 197
 Թինաթին, կողակից Գրիգոր Տեր Շմավոնյանցի 155
 Թինաթին, մայր Փարիմուզի 22
 Թոդոսակ ճարտարապետ 5
 Թովմա 151
 Թովրազյան Գևորգ 64
 Թովսկոն Տիլլեր 100
 Թումա 19
 Թուման, հայր Բարսեղ Եպիսկոպոսի 150
 Թումանյան 40
 Թումանյան Մանուշար 198
 Թումանով(ա) Մարիամ 131
 Թուշեան 234
 Թուրազ, դուստր Բաղդինի 263
- Իզմիրեանց Եսայի 269
 Իզմիրյան Ստեփան 221
 Իզմիրով Տեր Գրիգոր քահանա 200, 206, 297
 Իլյա Բ Վրաց պատրիարք 247
 Իոսելիանի Էգնատի 44, 203, 249
 Իսահակյան Եղիշե 108, 112, 118, 142, 143
 Իվանիշվիլի Բիծինա 8
 Իփրոմեանց Եագունդ 149
 Իփրոմեանց Խատին 153
 Լազարյան Հակոբ 221
 Լազարյան Սառա 132
 Լազարյան Վարվառե 259, 260
 Լալայան Երվանդ 105
 Լալիթարս 268
 Լալո, կողակից Գիքո Յունանովի 273
 Լալօ, կողակից Հարություն Ջավրյանցի 152
 Լամազոն 22
 Լանկ Թամուր (Լենկ Թեմուր) 15, 291
 Լեո 34, 193, 296
 Լևոն Շանթ 110, 141
 Լևոն, որդին Գարեգին քահանայի 224
 Լէվան խան 188
 Լիլիփարյան Նիկողայոս 221
 Լիսիցյան Կատարինե 145
 Լիսիցյան Մարիամ 105
 Լիսիցյան Սահակ 142
 Լիսիցյան Ստեփան 80, 103, 104, 118
 Լորիս -Մելիքյան Հ. 80, 82
 Լորիս-Մելիքյան կոմս 225

Լորիս-Մելիքով Հ. Գ. 59

Լոռու-Մելիքեանց 94

Խամփերի, կողակից Տեր Նիկողայոս քահանայի 200

Խամփերի, մայր Գրիգոր Տեր Շմավոն-յանցի 155

Խամփերվան (Խանփերվան), կողակից Գիրգու 156, 188, 189, 196

Խամփերվան 27

Խամփրվան, կողակից Օթարի 197

Խանդամիրյան Արսեն 118

Խանզադյան Շուշանիկ 259, 260

Խանդավաճ 270

Խանդավաճանյանց Եսայի Սողոմոնի 63

Խանդավաճյան Ա. 245

Խանում 153

Խաչատուր (1717թ.) 262

Խաչատուր 268

Խաչատուր ավագ քահանա (1897 թ.) 95

Խաչատուր, որդի Ղազար քահանայի 45

Խաչատուր, որդին Հայրապետ Գաղե-ցու 159

Խաչատրյան Թևան 108

Խաչատրյան Խաչատուր 61, 143

Խաչատրյան Մ. 258

Խաչատրյան Տեր Հակոբ քահանա 124

Խաչատրյան Քրիստափոր 110

Խաչատրյանց Միրզաջան 108

Խաչիկյան Ստեփան 240, 244, 245

Խատուռյան Մարիամ 130

Խարազեանց Աւետիս 265

Խարազեանց Յարութիւն (1828 թ.) 265, 269

Խարազյան Ղևոնդ ավագ քահանա 91, 94, 137, 138, 227, 228, 250

Խարազյան Ստեփան 200

Խարազյան Վ. 146

Խարազյանց Հարություն 63

Խոջա Բեիքով 22

Խոջա Գուլ (1656 թ.) 21

Խոջա Շահպարոն (1656 թ.) 21

Խոջա Պարխուտար (Բարխուտար) 189, 195, 295

Խոջայան (Խոջայեանց) Վասիլ (Բարսեղ) 57, 58, 59, 71, 72

Խոսրովյան Նիկոլայ Բուդղանի 64

Խորեն եպիսկոպոս Ստեփանե 84

Խորիշան 262

Խուդադյան Հովհաննես 92

Խուդադով Յովսէփ 163

Խօջամինասեանց 94

Խօջայեանց Բ. Յ. 134

Խօսրովեան Աղէքսանդր 65

Խօջօյենց Առաքել 196

Ծատուրյան Ե. 102

Ծատուրյան Սարգիս 239, 258

Ծովիանյան Գևորգ 70

Ծովիանյան Իսահակ Մարտիրոսի 53, 55, 89, 91, 293

Ծովիանյան Հ. 80

Ծոցիկյան Ա. 227

Կակայօ, որդին Բէժանի 262

Կաճկաճյան Ն. 107

Կաճկաճյան Զ. 107

Կայսր Ալեքսանդր Նիկոլանիչ 207

Կայսր Նիկոլայ Ալեքսանդրովիչ 230

Կայսրուհի Մարիա Ֆեոդորովնա 230

Կատարինե, դուստր Աբրահամ քահա-նայի 44

Կարապետ արքեպիսկոպոս Բագրա-տունի 40, 44, 45

Կարապետ ռաբունապետ 18

Կարապետ քահանա (1447 թ.) 16, 17

Կարապետ, որդի Պապի 273

Կարապետյան Հ. 142

Կարապետյան Պետրոս դպիր 217

Կարապետյան Սամվել 9, 191

Կարինե, դուստր Գրիգոր քահանայի 224, 225

Կիկոսենց Հարություն 187

Կիկոսենց Նասիխթ 187

Կիրակետուր 19

Կիրակոսեան Սարգիս 163

Կոստանյան Կարապետ 118

Կուզանյան Պ. 144

Կուկուջանյան (Երևանցի) Տեր Հովհան-նես 195, 296

Կուկուջանյան 101

Կուսիկյան Վարդան 67, 69, 75

Հակոբյան Խաչատուր 240

Հակոբյան Ներսես 210

- Համազասպ վարդապետ 84
 Համբարձումյան Համազասպ 243, 244
 Հանապալամեանց Սողոմոն Եսայիչ 162
 Հասան Փաղիշահ, նաև Հասան –բէկ 20
 Հասրաթյան Մ. 9
 Հարություն, որդի Սարգիս քահանայի 45
 Հարությունյան 106
 Հարությունյան Մարիամ 144
 Հարությունյանց Իսահակ Ղազարի 135
 Հաքիմյան(Աքիմյան) Գևորգ 81, 250
 Հերակլ Բ վրաց արքա 23, 27, 30, 197
 Հովակիմ, որդի Հովհաննես քահանայի 205
 Հովհան քահանա (1827 թ.) 41
 Հովհաննես 16
 Հովհաննես Սանդղկավանցի 15
 Հովհաննես գրիչ 16,17, 18
 Հովհաննես գրիչ (1447 թ.) 291
 Հովհաննես Ը Կարբեցի կաթողիկոս 42, 43
 Հովհաննես Թումանյան 118
 Հովհաննես Ժամկոչ 204
 Հովհաննես կրոնավոր (1452 թ.) 18
 Հովհաննես մանրանկարիչ 16
 Հովհաննես քահանա Ջգրաշենի 41
 Հովհաննես, որդի Եսայի քահանայի 205
 Հովհաննես, որդի Պետրոս քահանայի 205
 Հովհաննես, որդի Սողոմոն քահանայի 205
 Հովհաննիսյան Աբգար 67, 69, 72, 74, 75, 76, 80, 81
 Հովհաննիսյան Աբիսողոմ 133
 Հովհաննիսյան Եղիսաբեթ 57
 Հովհաննիսյան Ռուբեն 102, 107, 139, 143
 Հովհաննիսյան Ս. 118, 245
 Հովհաննիսյան Տ. 102
 Հովհաննիսյան(ց) Հարություն բժշկապետ 57, 62
 Հովնաթանյան Հակոբ 202, 296, 297
 Հովնաթանյան Մկրտում 202, 296
 Հովսեփ արքեպիսկոպոս Արղության 31, 32, 34, 35, 36, 293
 Հովսեփ եպիսկոպոս (1471 թ.) 19
 Հովսեփ Թումանիչ 38
 Հովսեփ քահանա (1447 թ.) 16,17
 Հովսեփ քահանա (18-րդ դ. սկիզբ) 192, 296
 Հովսեփ, որդի կամ թոռ Տեր Շմավոնի 24
 Հոքին (1726 թ.) 266, 267
 Հրատ 18
 Ղազազյան Աբրահամ ավագ քահանա 245
 Ղազար Ա Զահկեցի կաթողիկոս 23
 Ղազար քահանա (1488 թ.) 21
 Ղազար, որդի Ղազար քահանայի 45
 Ղազարյան Աբրահամ ավագ քահանա 246
 Ղամազյան Դիոնեսիոս սարկավագ 220, 221
 Ղամբարյան Պողոս 131
 Ղայթմազեանց Ղայթմազ 265
 Ղանդուրալյան Բարսեղ 219, 223, 240, 243,244, 258
 Ղանդուրալյան Գրիգոր Հարությունի 215
 Ղարալյան Հ. 220
 Ղարաջյան Եգոր 216
 Ղարաջյան Եղիսաբեթ 259, 260
 Ղարիբաշվիլի Իրակլի 8
 Ղարիբյան Գ. 64
 Ղորղանեանց Թովմա 154
 Ղորղանենց մահտեսի Փարեմուզ 22
 Ղորղանենց Ալթանդիլ 155
 Ղորղանյանց Գրիգոր Գաբրիելի 63
 Ղուբայան Նատալիա 132
 Ղուզանեանց 159
 Ղուզանեանց Շուշան 160
 Ղուկասեանց Տէր-Յարութին 210, 211
 Ղուկասյան Ղուկաս տիրացու 240, 242
 Ղուկասյան Տեր Դավիթ 46
 Ղուկասյան Տեր Սողոմոն 46
 Ղսմաթ 18
 Ղորղանեանց Դօդո 263
 Ճուղուրյան Հարություն ավագ սարկավագ 89
 Մազլո 267
 Մաթո 270
 Մալխասյան Ստեփաննոս 127, 250

- Մակար Թեղուտցի կաթողիկոս 40, 53,
 57, 58, 59, 128, 129, 131, 132, 138,
 211, 212, 214, 254
 Մամանդյան Հակոբ 104
 Մամաջան 23
 Մամաջանեանց 158
 Մամաջանյան 234
 Մամասախլիսյան Սարգիս քահանա 45
 Մամբրե եպիսկոպոս Սանասարյան 74
 Մամիկոնյան Լ. 101
 Մամլոեանց Եսայի 268
 Մայա, կողակից Շիրազի 163
 Մայի, դուստր Պապի 273
 Մայիա 157
 Մանանով (Մանանեանց) Դաւիթ 266,
 268
 Մանգո 264
 Մանգոյեանց Յոհան 265
 Մանդակունի Գրիգոր ավագ քահանա
 9, 20
 Մանդենով մոքալաք 44
 Մանդէնեանց (Մանդինյան) Գէորգ 47,
 48, 51, 52
 Մանդինեանց 148
 Մանդինեանց Պապա 154
 Մանդինյան Ամիրան 131
 Մանդինյան Եգոր 45, 52
 Մանդինյան Ղազո 41
 Մանդինյան Սեդրակ 133
 Մանդինյան Ստեփաննոս ավագ
 քահանա 52, 56, 57, 59
 Մանդինյանք 36
 Մանթաշյան Ալեքսանդր 62, 143
 Մանթաշյան Թալալ 62
 Մանթաշյան Լևոն 143, 144
 Մանիժավ 148
 Մանյա, դուստր Գարեգին քահանայի
 224
 Մանուել (Մանուէլ) քահանա, նկարիչ
 17, 19, 291
 Մանուկյան Ազատ 141
 Մանուկյան Հովհաննես 8
 Մասլով 90
 Մատթեոս Ա Կոստանդնուպոլսեցի
 կաթողիկոս 56, 210
 Մատինյան Գ. 14, 191
 Մատինյան Ն. 102, 139
 Մարգարիտ 269
 Մարգարյան Մարտիրոս 108
 Մարգարյան Ս. 245
 Մարգարյան Տիգրան 144
 Մարթա, դուստր Դավիթ Թամամշյան-
 ցի 161
 Մարթա, կողակից Գէորգի 163
 Մարիամ (1455 թ.) 18
 Մարիամ (1702 թ.) 262
 Մարիամ, դուստր Աբրահամ քահանայի
 44
 Մարիամ, կողակից Գաբրիէլի 263
 Մարիամ, կողակից Փիթոյենց աղայի
 153
 Մարիամ, հարս Հարություն Զավրյան-
 ցի 152
 Մարիամ, մայր Մովսէս Տեր- Ստեփան-
 յանի 160
 Մարտիրոս արքեպիսկոպոս 198
 Մարտիրոս վարդապետ Նորագեղցի
 (1711 թ.) 21
 Մարտիրոս, որդի Ալահողլունց Մուրա-
 դի 197
 Մարտիրոս, որդի Բէժանի (1730 թ.) 264
 Մարտիրոսյան Գևորգ վարդապետ 212
 Մարտիրոսյան Հայկանուշ 146
 Մարտիրոսյան(ց) Հովհաննես քահա-
 նա 78, 223
 Մելիք-Աղամյան(ց) Սոկրատես 93,
 138, 223
 Մելիք-Ազարյան Ալեքսանդր 108
 Մելիք Աղա 22, 194
 Մելիք Գեորգի (Կիօրկի) 188, 189, 196,
 295
 Մելիք-Աղամյան Կարլ 88
 Մելիք-Աղամյան Ռուբեն 106
 Մելիք-Ասիլյան Ղ. 146
 Մելիք-Բեգլարյան Կարապետ 67, 69,
 75
 Մելիքեան Ստեփան 65
 Մելիքեանց Մովսէս 160
 Մելիք-Ղարագոզյան Պողոս 84
 Մելիքյան Նունե Ալեքսանդրի 136
 Մելիքյան Շմավոն քահանա 39, 293
 Մելքումյան Սարգիս 107, 112,
 Մելքո 263
 Մեհրաբեանց Եսայի քահանա 216, 217,
 218
 Մեհրաբյան Գևորգ ավագ քահանա 45
 Մեհրաբյան Զանազան 120
 Մեհրաբյան Ղևոնդ երեց 245

- Մեղվինյան Նիկողայոս 253
 Մեսրոպ արքեպիսկոպոս Սմբատյանց 16
 Մեսրոպ եպս. Տեր-Մովսիսյան 112, 113, 114, 115, 116, 145
 Մերվելով Սողոմոն 163
 Մէլիք Զուրաբ (1833 թ.) 202
 Մէիրաբ (Մէիրապ, Մէիրապ աղա) 198, 266, 269
 Մեսրէք մղդսի (1717 թ.) 262
 Մինաս արքեպիսկոպոս 45, 198, 199
 Մինաս Սիմոնովիչ 269
 Մինասյան Արշակ ավագ քահանա 118, 245
 Մինունդ 263
 Միսայէլ (1789 թ.) 263
 Միրաքյան 111
 Միրզայ Գուրգեն 263
 Միրզոյան Գաբրիէլ Զոհրաբի 219, 223, 225, 232, 233, 234, 235, 236
 Միրզոյան Դարիա Զաքարի 96
 Միրզոյան Նատալիա (օր. Տեր-Մարկոսյան) 64
 Միրիմանեանց Նիկոլայ 50, 51
 Միրիմանյան Վարվառե 254
 Միրիմանյանց 69
 Միրինի Տփիսիսեցի (1656 թ.) 21
 Միքայել, որդի Եսայի քահանայի 205
 Միքայելյան Քրիստափոր 102
 Մխիթար 18
 Մկրտիչ (1752 թ.) 24
 Մկրտիչ Ա Վանեցի Խրիմյան Հայրիկ կաթողիկոս 100, 257, 258, 259
 Մկրտիչ տիրացու 161
 Մկրտիչ քահանա (1463 թ., 1468 թ.) 19, 20, 292
 Մկրտում 197
 Մոլլա Մուհամմեդ-Հուսեյն -Փիչնամագ 26
 Մովսէս, որդի Գասպարի 197
 Մութաֆյան Վահրամ 106
 Մունթոյան (Մունթոյենց) Մկրտում, հաքիմ 13, 22, 23, 35, 37, 152, 291, 292
 Մունթոյենց (Մունթոյենց) Մամաջան 292
 Մուրադբեկյան Ս. 143
 Մուրադյան Պարոյր 8, 14, 17, 27, 27, 188, 189
 Մուրատ (1452 թ.) 17
 Մսըր 17
 Յակովբ 267
 Յակովբ Նահապետ 271
 Յաղության Կ. 108
 Յարալյան Նիկողայոս Գևորգի 74
 Յարութին 262
 Յարութին, որդի Անդոյի 197
 Յոհան վարդապետ (1643 թ.) 263
 Յոհան, որդի Տեր Շմավոնի 154
 Յոհաննէս 271
 Յոհանով Յոհաննէս 157
 Յոսէփ, որդի Գասպարի 197
 Յովանէս (1455 թ.) 18
 Յովհաննիսեան 86
 Յովսէփ 27
 Յովսէփ (1720 թ.) 156
 Յովսէփ կաթողիկոս 158
 Յունանով Գիքո 273
 Յոհան, որդի Գասպարի 197
 Նադիր-շահ 23, 292
 Նազար (1720 թ.) 148
 Նազարբեկյան Նազար 55
 Նազարեան Կարապետ քահանա 209
 Նազարյանց Հովհաննէս սարկավագ 135
 Նահապետ Ա Եդեսացի կաթողիկոս 188, 192, 249, 296
 Նահապետ վարդապետ 138
 Նահապետեան (Նահապետյան) Գասպար 65, 67, 68, 75
 Նահապետյան Արշակ 132
 Նահապետյան Եվգենիա 132
 Նանո 157
 Նաշալյան Արմենակ 109, 110
 Նասիփո Գորեցի 265
 Նավասարդ Առինջեցի 191
 Նավասարդյան Բագրատ 72, 85
 Նավթիկյան Հովհաննէս 64, 90
 Ներսէս (1447 թ.) 16, 17
 Ներսէս Ե Աշտարակեցի կաթողիկոս 13, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 46, 49, 75, 118, 191, 194, 195, 198, 199, 200, 206, 291, 231, 245, 250, 293, 297
 Նիկողայոս, որդի Ավետիս քահանայի 45
 Նիկողայոս, որդի Պետրոս քահանայի 205
 Նիկողոս (18-րդ դարի վերջ) 26

- Նիկողոս, որդի Եսայու 267
Նունիա, դուստր Աբրահամ քահանայի 44
- Շադինեանց Բաղդասար 262
Շադինեանց Սիմեոն 155
Շադինեանց Կոնի 38
Շադինեանց (Շադինեանց) Աբել (Ապել) 152, 162
Շադինյան Գաբրիել Գևորգի 220
Շադինյան Գաբրիել Եգորի 231, 232, 233
Շահբուղայան Սրբուհի 130
Շահիկյան Մարիամ 132
Շահնազարյան Հարություն 250
Շահպարտյան (իետազայում Մելիքյան) Մարիամ 130, 131
Շահպարտյան (Շահպարտնեան) Միքայել 74, 77, 80, 81, 118
Շահպարտյան 254
Շահվերդով (Շահվերդյան) Գափո 51
Շահրուբան, կողակից Ասլամազի 189, 196
Շամշինյան Հարություն 136
Շանշինեանց 270
Շանշինով Դավիթ 261
Շարդեն Ժան 22, 192, 249, 296
Շերմազանյան Գ. 26
Շերմազանյան Գրիգոր քահանա 217, 218, 223, 224, 228, 231, 236, 239, 242, 243, 245, 252, 258
Շիշկևիչ ճարտարապետ 65
Շիոյան Սարգիս քահանա 92, 114
Շիրազ 163
Շխյանց Սիմեոն 104
Շմավոն քահանա 19
Շմաւոն աղա 158
Շուկով-Եզյանց Սողոմոն 208, 209
Շրվան 18
- Ոսկանյան 141
Ոսկեբերան 268
Ուխտովսկի 90
Ումեկ իշխան 5
Ումեկեանց Շաքար 94
Ուվարովա 105
- Չիթախյան 138
Չիլինգարյան Լևոն 89
- Չմշկյան Մակար 106
Չմշկյան Սաթենիկ 105
Չմշկյան Սարգիս քահանա 57
Չմշկյան(ց) Սիմեոն քահանա 52, 57, 61, 62, 63, 64, 67, 70, 74, 78, 79, 82, 83, 89, 92, 93, 98, 99, 101, 102, 105, 106, 107, 109, 110, 111, 114, 116, 117
Չոմարյան Արտաշես դպիր 89
Պալասանեանց Ստեփաննոս 128, 129, 130, 133
Պալյան 67
Պապ 188, 189, 196
Պապ 273
Պապան (Պապով) Տեր Աստվածատուր քահանա 195, 200, 296
Պապայան 103
Պապաջանյան Միքայել 144
Պապին 268
Պապիսեանց Աստուածատուր 159
Պապիսյան Խոթիսավար (Ղուկիսար) 39, 40, 149
Պապով Սարգիս 59
Պապովեանց Աւետիք 99, 108
Պաստերմաքյան 141
Պարոնբեկյանց Հովհաննես 43
Պարոնեանց Յակովբ (Հակոբ) սարկավազ 98, 106, 108, 111
Պարոնյան Տիգրան սարկավազ 117
Պեպինյան Սոլիկո 68
Պետրոս եպիսկոպոս (1870 թ.) 131
Պետրոսյան Մ. 143
Պողոս տիրացու 204
Պողոսյան Հասմիկ 125
Պոյաճյան Անդրանիկ 239
Պռոշյան Պերճ 85
Պրոկոֆև Կ. 139
- Ջալալյան (գեներալ) 244
Ջանշյան Գրիգոր 96
Ջիան 17
Ջիանշահ 15, 291
- Ռոստոմ 268
Ռոստոմ, որդի Էյնալ մելիքի 197
Ռոտինյան Վարվառե 211
Ռուբեն, որդի Գրիգոր քահանայի 224, 225
Ռուբեն, որդի Հակոբ քահանայի 224
Ռուռուա Նիկողոզ 125

- Ս. Անդրեաս առաքյալ, (Ս. Անդրէ առաքել) 190, 203, 268, 295
 Ս. Գայանէ (Ս. Գայանէ) 130
 Ս. Գևորգ (Գէորգ, Գէորգ) 81, 156, 190, 191, 203, 269, 295
 Ս. Գրիգոր Լուսավորիչ 268
 Ս. Թեոդորոս 27, 126
 Ս. Հակոբ 27, 126
 Ս. Հովհաննես Մկրտիչ 53, 267, 268, 270
 Ս. Ղուկաս անետարանիչ 268
 Ս. Ղունկիանոս 27, 126
 Ս. Մինաս 267
 Ս. Յոհան անետարանիչ 156, 269
 Ս. Նիկողայոս 267, 268, 272, 295
 Ս. Պետրոս 156
 Ս. Պողոս 28, 156
 Ս. Ստեփաննոս 5, 31, 267
 Սագինեանց Գրիգոր 99
 Սաթնիկ, դուստր Գրիգոր քահանայի 224, 225
 Սալամբէկեանց Միքայել 128, 133
 Սահաթյան Վարվառե 260
 Սահակ, որդի Հովհաննես քահանայի 205
 Սահակաշվիլի Միխայիլ 247
 Սահակյան Ա. 102
 Սահակյան Պողոս 136
 Սահակյան Ս. 258
 Սահակյան(ց) Սահակ քահանա 74, 76, 79, 82, 89, 92, 96, 98, 99, 101, 106, 107, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 135
 Սահառունի Իսահակ ավագ քահանա 47, 210, 212
 Սաղաթեյան Հովսեփ դպիր 242
 Սաղովմէ, դուստր Թէմուրազի 161
 Սաղումյան Սուրեն 191
 Սամուելյան Խաչիկ 259
 Սայաթյան Մովսես ավագ քահանա 210, 212
 Սայաթնյան 259
 Սայաթ-Նովա 24, 293
 Սարա 163
 Սարգիս (1452 թ.) 17
 Սարգիս արքեպիսկոպոս Զալայանց 9, 13, 24, 27, 48, 50, 51, 188, 211
 Սարգիս, աշակերտ Բանահ Յակոբի 189, 196
 Սարգսեան (1825 թ.) 270
 Սարգսեան Մարկոս քահանա 209
 Սարգսյան Լևոն Դավթի 136
 Սաֆարյան Պ. 145
 Սերեբրակյան Նունե 145
 Սիզումյան Գևորգ 246
 Սիմեոն Ա Երևանցի կաթողիկոս 187, 193
 Սիմեոն արքեպիսկոպոս Բզնունի 41, 43, 45
 Սիմեոն արքեպիսկոպոս Բզնունյանց 201
 Սիմօնեանց Մարտիրոս 128, 131
 Սիմոնյան Միքայել ավագ քահանա 74
 Սիմոնյան Պետրոս 131, 133
 Սիմոնյանց 252
 Սիմօնեան Եովանէ 163
 Սիոն վարդապետ 106
 Սիրունեան Թադէոս քահանա 121
 Սիրունեանց Սարգիս տիրացու 236, 240, 242
 Սկանդարյան Նատալիա Հովհաննեսի 130, 135
 Սկանդարյան Սրբուհի 130
 Սուլադեանց Բայինդուր 264
 Սողոմոն Պապե 40, 115, 116
 Սողոմոն քահանա 205, 297
 Սողոմոն, որդի Աբրահամ քահանայի 44, 45
 Սողոմոն, որդի Տէր Շմավոն քահանայի 24, 153
 Սողովմոն (1455 թ.) 18
 Սուզանաճյան Կատարինե Տեր Հարությունի 135
 Սուզանաճյան(ց) Հարություն քահանա 56, 73, 128, 130, 131, 133, 138, 210
 Սուլթանով Յովհաննէս 271
 Սուլյան Միքայել 131, 133, 190
 Սունդուկյան Գաբրիել 75, 76, 133
 Սվէչնիկյան Մարիամ 133
 Ստասինուկին 65
 Ստեփան, հայր Յոհաննէս Յոհանովի
 Ստեփան, որդի Բէժանի (1730) 264
 Ստեփան, որդի Տեր Շմավոնի 153
 Ստեփանրեկյան Եղիսաբեթ Թաթոյի 118
 Ստեփաննոս (1745 թ.) 194
 Ստեփաննոս արքեպիսկոպոս Արղույան 202

- Ստեփաննոս եպիսկոպոս Առինջեցի, րաբունի 18,19,20, 292
- Ստեփաննոս վարդապետ 19
- Ստեփաննոս, եղբայր Մելիք Աղայի 22
- Ստեփաննոս, որդի Անդրեաս քահանայի 205
- Ստեփանոս (1455 թ.) 18
- Ստեփանոս, որդի Մկրտումի 22
- Սոփի 261
- Վախթանգ Շահնավազ Վրաց թագավոր 191
- Վախուշտ արքայազն 22
- Վահրամեան Ալեքսանդր 95
- Վանեցի Գրիգոր տիրացու 195, 296
- Վարդան 17,18
- Վարդանյան 259
- Վարդանյան Գևորգ 239
- Վարդանյան Գրիգոր 259
- Վարդանյան Տիգրան Նիկողոսի 237, 239, 244
- Վարդանյան Փ. 90
- Վարդապետյան Ավետիս 76, 78, 82, 84, 107
- Վարձելեանց Սողոմոն 213
- Վերդյան Մատթևոս սարկավազ 64
- Վրույր 106
- Տաթևաձե Գրիգոր 124
- Տասիա, դուստր Ստեփան Օրբելյանցի 44
- Տեր Աբրահամ, որդի Հովսեփ քահանայի 192
- Տեր Բարսեղ (1711 թ.) 21
- Տեր Բարսեղ քահանա 191
- Տեր Դավիթ քահանա 191
- Տեր Եսայի 292
- Տեր Զաքարի (17-րդ դարի վերջ) 21
- Տեր Խաչատուր քահանա 151
- Տեր Կարապետ քահանա 69
- Տեր Հակոբ (մականունը՝ Ժանգ) քահանա 194
- Տեր Հարությունյան Սարգիս քահանա 47, 49, 59
- Տեր Հովհաննես (15-րդ դար) 16,17, 292
- Տեր Ղազար քահանա 293
- Տեր Մատթևոս քահանա 17
- Տեր Միքայել քահանա 38, 39, 41, 42
- Տեր Մխիթար 17
- Տեր Մովսես (1817 թ.) 199
- Տեր Մովսես (Մովսէս) քահանա (18-րդ դ.) 188, 189, 193, 196, 295, 296
- Տեր Մովսես ավագերեց (1711 թ.) 21
- Տեր Նիկողայոս քահանա (մականունը Logo) 194, 195, 199, 200
- Տեր Նիկողայոս քահանա, մահտեսի (մեծ) 193, 194, 197, 198, 199, 296
- Տեր Նիկողոսյան (Նիկողոսով) Տեր Հովակիմ 200, 201, 206
- Տեր Շմավոն քահանա (17-րդ դարի վերջ) 21, 22, 23, 24, 27, 148, 153, 154, 156, 292
- Տեր- Շմավոնյան (Աբամելիքյանց) Տեր Գրիգոր (Տեր Գրիգոր) քահանա 14, 25, 26, 27, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 38, 160
- Տեր Շմավոնյանց 36
- Տեր Սիմեոն ավագ քահանա 199
- Տեր Սիմեոն քահանա 191
- Տեր Ստեփան քահանա 195, 296
- Տեր Վարդան (1488 թ.) 21, 292
- Տեր Օհան (Ռհան) քահանա (1656 թ.) 190, 296
- Տեր-Աբրահամյան 133
- Տեր-Ավետիսյան Պապովյան Ավետիս քահանա 45, 47, 49, 57
- Տեր-Բարսեղյան(ց) Տեր Գրիգոր ավագ քահանա 89, 92, 93, 96, 98, 99, 101, 106
- Տեր-Գաբրիելյան Գ. 227, 228
- Տեր-Գալստյան Գևորգ քահանա 67, 138, 203, 204, 219
- Տեր-Գրիգորյան 250, 297
- Տեր-Գրիգորյան (ց) Հովհաննես քահանա 63, 64, 70, 74, 79, 82, 89, 92, 93, 94, 95, 96, 98, 99,101, 102, 106, 107, 111, 116, 119, 120, 121, 122, 123, 217, 218, 220, 294
- Տեր-Գրիգորյան Զաքարիա քահանա 47, 49, 57, 75
- Տեր-Գրիգորյան Հայրապետ 246
- Տեր-Գրիգորյան Հեղինե 132
- Տեր-Գրիգորյան Մկրտիչ քահանա 47, 212
- Տեր-Գրիգորյան Պետրոս քահանա 47
- Տեր-Գրիգորով Դավիթ 195, 296
- Տեր-Դավթյան Գևորգ վարդապետ 45
- Տեր-Դավթյան Տեր Դավիթ քահանա 39, 41, 45, 293

- Տեր-Դավթյան Տեր Միքայել քահանա 293
- Տեր-Եսայի ավագերեց (1488 թ.) 21
- Տեր-Խաչատրյան (Տեր-Խաչատուրով) Տեր Հովհաննես 194, 195, 198, 199, 296
- Տեր-Կարապետյան Հովհաննես 220, 221, 223
- Տեր-Կարապետյան Նիկողայոս քահանա 216, 217
- Տեր-Կարապետյան Պետրոս քահանա 204, 205, 206, 207, 209, 210, 297
- Տեր-Հակոբյան Բաբաջան 105, 107
- Տեր-Հակոբյան Թադևոս վարդապետ 47
- Տեր-Հակոբյան Հակոբ 220
- Տեր-Հակոբով Տեր Սողոմոն 195, 200, 296
- Տեր-Հարությունյան 259
- Տեր-Հարությունյան Ալեքսանդր 214, 215
- Տեր-Հարությունյան Արշակ 214, 215
- Տեր-Հարությունյան Եղիսաբեթ 214, 215
- Տեր-Հարությունյան Միքայել սարկավագ 260
- Տեր-Հարությունյան Նախշբարյան Հարություն քահանա 206, 207, 214, 215, 216, 217, 218,
- Տեր-Հարությունյան Նատալիա 214, 215
- Տեր-Հարությունյան Նիկողայոս 219
- Տեր-Հարությունյան Սարգիս 215
- Տեր-Հարությունյան Տեր Ավետիք քահանա 39, 41, 293
- Տեր-Հարությունյան Տիգրան 215
- Տեր-Հովակիմյան Հովհաննես քահանա 207, 209, 210
- Տեր-Հովհաննես (1488 թ.) 21
- Տեր-Հովհաննեսով Ղազար 195, 296
- Տեր-Հովհաննիսյան Հակոբ 132, 219, 221, 223
- Տեր-Հովհաննիսյան Ստեփաննոս քահանա 45
- Տեր-Հովսեփյան Տեր Սիմոն քահանա 39, 293
- Տեր-Հովսեփով Տեր Գրիգոր 195, 199, 200, 296
- Տեր-Ղևոնդյան Նիկողայոս (Նիկողոս) 74, 108, 111, 118, 142, 143
- Տեր-Ղևոնդյան(ց) Մուշեղ քահանա 11, 58, 59, 62, 63, 64, 65, 67, 69, 70, 73, 74, 75, 79, 82, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 131, 133, 134, 218
- Տեր-Ղևոնդյան(ց) Վարդան 89, 90, 91, 92, 93, 96, 98, 99, 101, 102, 106, 108, 109, 110, 111, 114, 116, 118, 145
- Տեր-Մարտիրոսյան Մկրտիչ 225
- Տեր-Միրաքյան Հ. 259
- Տեր-Մխիթարյան Հովհաննես քահանա 205
- Տեր-Մովսիսյան Ստեփան քահանա 39, 293
- Տեր-Մովսիսյան Սրապիոն ավագ քահանա 47
- Տեր-Նիկողոսյան Հովհաննես քահանա 205, 297
- Տեր-Շմավոնյան Ալեքսանդր 134
- Տեր-Շմավոնյան Միքայել 74
- Տեր-Շմավոնյան Նիկողայոս 55, 134
- Տեր-Շմավոնովներ (իշխան Աբամելիքով) 44
- Տեր-Պետրոսյան Հովսեփ քահանա 231
- Տեր-Ջանյան Գևորգ 239, 240, 242
- Տեր-Սահակյան Հովհաննես (Յովհաննէս) 49, 50
- Տեր-Սարգսյան Կարապետ քահանա 64, 217
- Տեր-Սարգսյան Սրբուհի 132
- Տեր-Սողոմոնով Հակոբ 195, 296
- Տեր-Ստեփաննոսյան Ստեփաննոս ավագ քահանա 67
- Տեր-Վարդանյան Տեր Հարություն քահանա 194
- Տեր Աբրահամ 153
- Տեր Գրիգոր 262
- Տեր Խաչատուր քահանա (Մողնոյ) 159
- Տեր Ղազար (Մողնոյ) 160, 161
- Տեր Միքայել ավագ քահանա 158
- Տեր Մկրտիչ (1783 թ.) 267
- Տեր Շմաւոնեանց Գրիգոր 155
- Տեր Շմաւոնեանց Յոհաննես Տեր Նիկողոսի 158
- Տեր Ստեփանեան Մովսէս 160
- Տեր-Գրիգորեանց 26
- Տերեանց 94
- Տեր-Յարութինեանց Գրիգոր 128, 130

- Տէր-Յովհաննիսեանց Տէր Աղէքսանդր 216
 Տէր-Սահակեան Արտէմ 49
 Տէր-Ստեփանեան Տէր Անդրէաս 203, 204
 Տիգրան, որդի Ավետիս քահանայի 45
 Տիգրան, որդի Գրիգոր քահանայի 224, 225
 Տիրատուր քահանա 20
 Տուրազով Տեր Հովակիմ քահանա 195, 296
 Տուրնեֆոր Ժոզեֆ-Պիտտոն 22, 192
 Րոտինյաններ 133
 Փանոս 197
 Փարսադան 148
 Փափազյան Կարապետ 89
 Փէրիխան (1702 թ.) 262
 Փէրիխան 196
 Փիթոյան(ց) Եսայի 32, 33, 34, 35, 158, 293
 Փիթոյեանց Պետրոս 150
 Փիթոյենց (Փիթոյեանց) աղա Ստեփան 24, 35, 36, 153, 162
 Փիթոյենց Մամեդ 157
 Փիրոյան Ավետիս (Ավետիք) Մովսէսի 201, 202, 207, 214, 215, 216, 224, 226, 230, 238, 296, 297
 Փոլադեանց Գաբրիէլ 263
 Փրիդոնյան Ալեքսանդր 69
 Փրիդոնյան Նունե 258
 Քաթանեանց Յովհաննէս 128, 129, 134
 Քաթանյան Պողոս 72
 Քալանթարյան Գայանե 133, 135, 137
 Քալանթարյան Լևոն 102, 139
 Քալանթարյան Պետրոս 102, 104, 107, 110, 139
 Քալօ 261
 Քամոյանց քահանա 194
 Քարամյանց Նիկողայոս Ռոստոմի 135
 Քարիմյան Ներսէս ավագ քահանա 122
 Քացախյան 244
 Քեդիստոյան Գևորգ 41
 Քեթևան 208
 Քեթէվան (1783 թ.) 267
 Քեթէվան 271
 Քէթէվան, դուստր Պապի 273
 Քիշմիշյան Ա. 145
 Քրիստափոր Կարա-Մուրզա 234
 Օզերս 142
 Օթար 197
 Օլգա Ֆեոդորովնա 132
 Օհան 24
 Օհան, հայր Գրիգոր Տեր Շմաւոնյանցի 155
 Օվսան, դուստր Ալադաթովի 271
 Օվսաննա, դուստր Հակոբ քահանայի 224
 Օրբելի Դավիթ 253
 Օրբելի Հովսէփ ավագ քահանա 253
 Օրբելիանով Դմիտրի 45
 Օրբելյան Հակոբ 221
 Օրբելյան Հովհաննէս 221
 Օրբելյան Մղոսի 221
 Օրբելյան Օրբելի 111, 112
 Օրբելյանց Ստեփան 44
 Օքոեանց Բէժան 265, 266, 272
 Օքոյան 38
 Օքոյան Գ. 62
 Օքոյան Հարություն 76
 Օքոյեանց Աթանդիլ 270
 Օքոյեանց Նասիփ 265
 Օքոյենց Ռոստոմ (1726թ.) 266, 267
 Ֆոյաճյան Կարապետ 131

ՎԱՆՔԵՐ ԵՎ ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐ

- Ագուլիսի Ա. Թովմա վանք 21
Ախալցխայի Ա. Նշան եկեղեցի 126
- Բերդեհեմի Ա. Աստվածածին եկեղեցի
(Թիֆլիսի) 5, 41, 43, 55, 56, 73, 81,
89, 99, 101, 103, 120, 197, 201, 230
- Երևանի Ա. Սարգիս եկեղեցի 124
- Զրկինանց (Զրկինյանց) Ա. Կարապետ
եկեղեցի 120, 240
- Թարգմանչաց վանք 210
- Խոջիվանքի եկեղեցի 246
- Ծիրանավոր ուխտատեղի 230
- Կաթողիկե Ա. Գևորգ եկեղեցի 5
Կալկաթայի Ա. Նազարեթ եկեղեցի 40
Կամակատար Ա. Աստվածածին եկե-
ղեցի 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 23,
290, 292
- Կուլիո Թանդոյան Ա. Աստվածածին
եկեղեցի 63, 139
- Կուլիո Ա. Աստվածածին եկեղեցի 55,
95
- Կուսանաց վանք, անապատ (Թիֆլիսի)
34, 47, 55, 102, 230
- Հաղպատի (Հաղբատ) վանք, Հաղբա-
տի Ա. Նշան եկեղեցի 16, 32, 34, 46,
83, 190, 191, 206
- Հայոց եկեղեցի 5
Հին Մոզնի 55,
Հովհաննավանք (Յոհանավանք) 14,
15, 291
- Ձվելգալավանի Ա. Գևորգ եկեղեցի 206
- Ղբչաղի վանք (Հառիճավանք) 209
- Մոզնի, Մոզնի 114, 117, 143, 151, 153,
159, 188, 190, 197, 201, 230
- Մոզնու եկեղեցի (Մեծ Մոզնի) 15, 17, 18,
19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 30,
- 31, 32, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41,
42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 50, 51, 52,
53, 54, 55, 56, 57, 59, 60, 61, 62, 63,
64, 65, 66, 67, 70, 72, 73, 74, 78, 76,
78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 89, 90,
91, 92, 93, 95, 96, 99, 100, 101, 102,
103, 104, 105, 107, 108, 109, 110, 111,
113, 116, 117, 118, 119, 120, 124, 132,
134, 138, 139, 141, 142, 143, 145, 162
- Մոզնու Ա. Գևորգ, Մալոնոյ Ա. Գևորգ
(Փոքր Մոզնի) եկեղեցի 7, 8, 9, 11, 13,
14, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 23, 24, 25,
26, 27, 32, 35, 36, 40, 42, 44, 47, 48,
49, 51, 52, 53, 54, 55, 57, 61, 62, 65,
69, 70, 71, 75, 76, 81, 82, 88, 93, 94,
97, 100, 101, 111, 114, 115, 117, 118,
120, 121, 122, 123, 125, 126, 127, 128,
133, 147, 148, 151, 153, 154, 155, 156,
157, 159, 160, 162, 163, 247, 290, 291,
292, 293, 294, 295
- Մոզնի ուխտատեղի 13
- Նևսկու տաճար 230
- Նորաշեն եկեղեցի (Թիֆլիսի) 34, 43,
45, 92, 114, 126, 197, 201, 230
- Շամքորեցոց Ա. Աստվածածին եկեղեցի
(Կարմիր Ավետարան) 126, 206, 243,
247
- Ջգրաշենի, Ջկրաշեն (Ավետյաց Ա.
Աստվածածին) եկեղեցի 41, 42, 43,
95, 120, 122, 123, 188, 191, 197, 201,
230, 236
- Ա. Աստվածածին 42
Ա. Գևորգ եկեղեցի 112, 200, 291
Ա. Էջմիածին, Ա. Էջմիածնի Մայր
տաճար 27, 28, 30, 31, 32, 34, 35,
36, 40, 43, 47, 49, 52, 53, 54, 55,
59, 71, 76, 93, 104, 107, 108, 118, 119,
126, 125, 146, 147, 162, 187, 192, 211,
218, 220, 240, 247, 249, 259, 272,
296, 294
- Ա. Լուսավորիչ եկեղեցի (Թիֆլիսի) 159

- Ս. Կաթողիկե, Կաթողիկե 43, 53, 57, 201, 211, 230
- Ս. Կարապետ եկեղեցի (Թիֆլիսի) 36
- Ս. Հրեշտակապետաց եկեղեցի (Թիֆլիսի) 5
- Ս. Մինաս եկեղեցի, Երևանցոց Ս. Մինաս եկեղեցի (Թիֆլիսի) 8, 72, 126, 212
- Ս. Նիկողայոս եկեղեցի (Թիֆլիսի) 188, 189, 190, 195, 203, 249
- Ս. Նշան եկեղեցի 7, 8, 9, 43, 126, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 209, 210, 212, 213, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 242, 243, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 255, 257, 258, 259, 260, 261, 263, 272, 273, 283, 292, 294, 295, 296, 297, 298
- Ս. Սարգիս եկեղեցի (Թիֆլիսի) 230
- Ս. Կոզմայի եկեղեցի, (Թիֆլիսի) 203
- Սահակաշեն եկեղեցի (Թիֆլիսի) 35, 188
- Սանդղկավանք 16
- Սումբեցի Ս. Աստվածածին եկեղեցի 19
- Վանքի եկեղեցի, Վանաց Մայր եկեղեցի (Փաշի վանք, Հարանց վանք) 5, 21, 43, 55, 63, 64, 69, 70, 73, 74, 78, 80, 81, 82, 101, 103, 118, 129, 132, 192, 197, 201, 204, 209, 220, 230, 231, 245, 292, 296
- Վարազա Ս. Խաչ եկեղեցի 119
- Վրաց եկեղեցի 5, 9
- Տարոնի Ս. Կարապետ վանք 236
- Տափի թաղի Ս. Գևորգ եկեղեցի 258
- Քամոյանց Ս. Գևորգ եկեղեցի 46, 55, 197
- Քարափի Ս. Գևորգ եկեղեցի 205

ՑԱՆԿ ՏԵՂԱՆՈՒՆՆԵՐԻ

- Աբասաբադյան հրապարակ 67
 Աբարան 13
 Ալեքսանդրապոլ, Աղեքսանդրապոլ 74, 209
 Ախալցխա 72, 106
 Անագա գյուղ 92
 Անապ գյուղ 69
 Անի 6, 34
 Աշտարակ 13
 Աստրախան 109
 Ատրպատական 26
 Արագած լեռ 13
 Արագածոտն 14, 291
 Արշարունիք գավառ 16
- Բագրատիօնովեան փողոց 228 , 240, 242
 Բազազխանա, Բազազխանա մելդան, Մեծ Բազազխանա 38, 99, 101, 105, 162
 Բաքու 199
 Բեհբուջան փողոց 144
 Բոգոսլովսկի գյուղ 46
 Գերմանիա 98
 Գերմանիայի համալսարան 135
 Գևորգյան ճեմարան 89, 90, 98, 99, 136, 141
- Դուշեթ 216
- Եանսկի մասնավոր ուսումնարան 137
 Ելիզավետպոլ 199
 Եկատերինոդար 41
 Երևան 124, 146, 246
 Երևանի Թեմական դպրանոց 99
 Երուսաղեմ 17, 23
 Եւրօպա 58, 88
- Էկզարշեսկի հրապարակ 228
 Էջմիածնի ժառանգավորաց դպրոց 98, 260
- Թավրիզ 26
 Թելավ 206
 Թիֆլիս, Թիֆլիզ, Տիֆլիս, Տիֆլիս, 5, 6, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 17, 19, 20, 21, 22, 23, 25, 26, 27, 28, 31, 32, 34, 35, 36, 37, 38, 40, 42, 43, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 60, 61, 64, 65, 66, 69, 71, 72, 74, 75, 78, 80, 81, 83, 84, 85, 86, 89, 90, 91, 92, 93, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 107, 108, 110, 111, 112, 114, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 123, 125, 126, 127, 128, 132, 135, 136, 138, 140, 142, 143, 147, 187, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 198, 200, 201, 202, 203, 204, 206, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 219, 221, 223, 226, 227, 228, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 255, 258, 272, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297
- Թիֆլիսի I օրիորդաց գիմնազիա 141, 260
 Թիֆլիսի II օրիորդաց գիմնազիա 141
 Թիֆլիսի Ազգագրական թանգարան 123, 294
 Թիֆլիսի Առևտրական դպրոց 100, 111, 112
 Թիֆլիսի Արիեստագիտական դպրոց 260
 Թիֆլիսի Գայանյան օրիորդաց ուսումնարան 57, 61, 63, 64, 67, 68, 70, 72, 73, 80, 86, 90, 92, 93, 94, 99, 100, 102, 103, 105, 107, 108, 109, 111, 112, 114, 128, 134, 135, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 252, 253, 260, 294
 Թիֆլիսի Երկրաչափական դպրոց 141
 Թիֆլիսի Կայսերական գեղարվեստի դպրոց 141
 Թիֆլիսի Մարիամյան դպրոց 86
 Թիֆլիսի Մարիամյան-Հովնանյան օրիորդաց ուսումնարան 74, 79, 81, 90, 101, 104, 118, 134
 Թիֆլիսի Հովնանյան դպրոց 103, 107, 141
 Թիֆլիսի Ս. Նունեի օրիորդաց ուսումնարան 136, 137
- Ժնևի Բնական գիտությունների բարձրագույն ուսումնարան 141

- Իմերեթ 43
 Լայպցիգ 100
 Լայպցիգի համալսարան 141, 260
 Լենինական (այժմ՝ Գյումրի) 245
 Խաչի Թելեթ 200
 Խարփուխ 6
 Խոջիվանքի գերեզմանատուն (հան-
 գատարան) 62, 84, 88, 94, 117, 120,
 122, 145, 243, 245
 Խոսրոյենց թաղ 187
 Ծղնեթ 99
 Կ. Պոլիս 89
 Կալկաթա 40
 Կալուս-Ուբանի (Կալի թաղ, Կալոյի
 թաղ, այժմ՝ Լեսելիձե փողոց) 15, 187,
 188, 294
 Կաճարեթ 15
 Կարբու գառառ 15
 Կարինի Ազգային «Աղաբաբեան» վար-
 ժարան 119
 Կարնո գավառ 119
 Կիլիկիա 291
 Կոջոր 223
 Կոստանդնուպոլս, Կոստանդինուպոլիս
 152, 162, 272
 Կովկաս 50, 51, 78, 102, 143, 212, 213,
 229
 Կուկիայի թաղ 6
 Կրճանիս ուխտատեղի 92
 Հալկի ինստիտուտ 141
 Հայաստան, Հայաստանի հանրապե-
 տություն 125, 126, 133, 135, 245, 248
 Հայաստանի Ազգային արխիվ 245
 Հավաբար, Հալուբար, Հալաբար 6,
 36, 41, 45, 129, 212
 Հին Նախիջևանի գավառական ար-
 քունական դպրոց 100
 Հին Նախիջևան 112
 Հնդստան 271
 Հոմսկա 5
 Ձիթահանգ գյուղ 148
 Ձվելգալավան 206
 Ղանդահար 192, 296
 Ղզլար 120
 Մետեխի բերդ 201
 Մոդնու դպրոց 127, 141
 Մոդնու թաղ, Մոդնոյ թաղ 31, 65, 291,
 293
 Մոդնու փողոց 127
 Մոսկվա 55
 Մոսկվայի համալսարան 136
 Մուխրան գյուղ 46
 Մուղնի գյուղ (այժմ՝ Աշտարակ քաղ.
 թաղամաս) 14, 15, 291
 Մցխեթ 64, 217
 Ներսիսյան հոգևոր դպրոց (դպրանոց)
 57, 58, 59, 62, 63, 70, 72, 75, 76,
 80, 84, 86, 90, 98, 99, 100, 101, 103,
 109, 110, 112, 113, 135, 136, 141, 143,
 214, 215, 216, 219, 221, 223, 224, 226,
 230, 236, 238, 239, 244, 253
 Նուխի 199
 Շահնագարենց խանութ 187
 Շամախի 230
 Շիրակայ երկիր 14
 Ոսկերիչների փողոց 217
 Չուղուրեթ 6, 36
 Պետերբուրգի համալսարան 98
 Ռոստովի օրիորդաց գիմնազիա 141
 Ռուբինյան երկրագործական ուսումնա-
 րան 62
 Ռուսաստան, Ռուսաց երկիր, Ռուսիա,
 Ռուսիաստան 31, 34, 88, 143, 158,
 293
 Սամծերի 19
 Սանահին 31, 90
 Սանիոր գյուղ 205
 Սանկտ – Պետերբուրգ, Պետերբուրգ,
 Պետերբուրգ 141, 143, 151, 265, 272
 Սանկտ-Պետերբուրգի արքունական
 գեղարվեստի ճեմարան 136
 Սանկտ-Պետերբուրգի բարձրագույն
 օրիորդաց դպրոց 135

- Սաքսոնիա 100
 Սերգենսկի փողոց 254
 Սերբերյան փողոց (հետագայում՝
 Հ. Հակոբյան, այժմ՝ Սուլտնիշանի
 փողոց) 187, 294
 Սիմֆերոպոլի օրիորդաց գիմնազիա
 141
 Սիս 17, 291
 Սղնախ 92
 Սոլովակ, Սօլօվակ, Սոլովակի թաղամաս
 13, 290
 Սպահան, Իսպահան 40, 160
- Վաշլևան գյուղ 45
 Վաքիր գյուղ 92
 Վելեամինի (Վելամինեան) փողոց 129,
 228
 Վենետիկ, Վենետիք 151, 162, 272
 Վերայի հայոց գերեզմանատուն 144
 Վիեննա 236
 Վրաստան, Վրացական հանրապետու-
 թյուն 5, 6, 7, 8, 34, 35, 36, 43, 51,
 53, 65, 101, 119, 123, 124, 125, 126,
 127, 194, 212, 245, 246, 247, 248,
 290, 293, 297
- Վրաստանի Ազգային գրադարանի
 գրապահոց 297
 Վրաստանի Ժողովրդական արվեստի
 թանգարան 290
 Վրաց աշխարհ 34
- Տաճկահայաստան, Թրքահայաստան
 227, 236
 Տարօն գավառ 236
 Տափի թաղ 193, 258, 259
 Տեր Նիկողոսի այգի 193
 Տինարկում գյուղ 119
 Տոմսկի նահանգ 222
 Տրապիզոնի Ազգային լուսավորչական
 միջնակարգ դպրոց 259
- Փայտակարան 20
- Քամոյան դպրոց 259
 Քարափի թաղ 6, 193
 Քուրթայիս 138
- Серебряный ряд 184

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Առաջաբան.....	5
Մողնու Սուրբ Գևորգ եկեղեցին	13
Մողնու դպրոցը	127
Գայանյան օրիորդաց դպրոց	128
Մանկապարտեզ և նախակրթարան	147
Մողնու եկեղեցու շարժական և անշարժ գույք	147
Մողնու եկեղեցու 1841 թ. ծխերը	164
Սուրբ Նշան եկեղեցին	185
Սուրբ Նշան եկեղեցու արական դպրոց	250
Սուրբ Նշան եկեղեցու Օրիորդաց երկդասյան դպրոց	250
Սուրբ Նշան եկեղեցու Տիրացուական դպրոց	261
Սուրբ Նշան եկեղեցու շարժական և անշարժ գույք	261
Սուրբ Նշան եկեղեցու 1841 թ. ծխերը	273
Թիֆլիսի Մողնու Սուրբ Գևորգ և Սուրբ Նշան եկեղեցիները (ամփոփում)	290
Moughni Surb Gevorg and Surb Nshan churches in Tiflis (History and Historiography).....	299
Церкви Могнийский Сурб Геворг и Сурб Ншан в Тифлисе (История и историография).....	303
 ՑԱՆԿԵՐ	
Անձնանուններ.....	307
Վանքեր և եկեղեցիներ	321
Տեղանուններ	323
ՎԱՎԵՐԱԳՐԵՐ ԵՎ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՆԵՐ	327

ՎԱՎԵՐԱԳՐԵՐ, ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՆԵՐ*

* Օգտագործվել են նաև հարգարժան գիտնական Պարույր Մուրադյանի և ճարտարապետ Հովհաննես Սանամյանի անձնական արխիվից լուսանկարներ:

